

T. C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ BİLİM DALI

FARKLI SOSYO-KÜLTÜREL YAPILARDAN GELMİŞ
EVLİ BİREYLERİN AİLE DEĞERLERİ VE AİLE
BÜTÜNLÜK DUYGUSU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Elif ŞAHİN

İstanbul
Haziran, 2019

T. C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ BİLİM DALI

FARKLI SOSYO-KÜLTÜREL YAPILARDAN GELMİŞ EVLİ
BİREYLERİN AİLE DEĞERLERİ VE AİLE BÜTÜNLÜK
DUYGUSU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Elif ŞAHİN

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Turgay ŞİRİN

İstanbul
Haziran, 2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman Dr. Öğr. Üyesi Turgay ŞİRİN

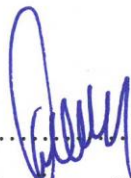
Üye Dr. Öğr. Üyesi Yusuf BİLGE

Üye Prof. Dr. Ahmet AKIN

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Ömer ÇAHA
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “Farklı Sosyo-Kültürel Yapılardan Gelmiş Evli Bireylerin Aile Değerleri ve Aile Bütünlük Duygusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

Elif ŞAHİN

ÖNSÖZ

Toplumun temeli olarak tanımlanabilen aile, birey ve toplum hayatında önemli bir yere sahiptir. Özellikle de Türk toplumunda aile, insani değerlerin ve kültürün devamlılığını sağlaması bakımından öncü bir role sahiptir.

Aile, toplum yaşamının devamını sağlamak adına değer ve davranış kalıplarının bireylere aktarıldığı ve sosyokültürel özellikleri bakımından da toplumun en önemli analiz birimlerindedir. Türkiye'nin toplumsal yapısındaki ailede ise; çocuğun gelişiminden sosyalleşmesine, arkadaşlık ilişkilerinin kurulmasından evlilik ve bazen de boşanma sürecine, eğitim olanaklarından meslek seçimine, kültürel değer örüntülerinin içselleştirilmesine kadar bireyin yaşama sanatını edindiği bir okul mahiyetindedir.

Günümüzde de aile ve aile kapsamında ortaya çıkan sorunların, çözümlerin ve değişimlerin etkisi aynı hızla toplumun genelinde de kendini göstermektedir. Ortaya çıkan bu durum değer yargılarını da değişime uğratmaktadır.

Toplumumuzun temel kurumu olan ailenin sosyokültürel yapısının etkilemiş olduğu değerler sisteminin ve bütünlük duygusunun ortaya konulup çözümlenerek, sonuçların kamuoyu gündemine taşınması önem arz etmektedir. “Farklı Sosyokültürel Düzeylerden Gelmiş Evli Bireylerin Aile Değerleri ve Aile Bütünlük Duygusu” arasındaki ilişkiyi ele alan bu araştırma literatüre yeni bir katkı niteliğinde olup, bu alanda çalışmakta olan kurum ve kuruluşlara da rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.

Bu çalışmamızın topluma faydalı olmasını dileyerek emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunuyorum. Öncelikle tez konusunun belirlenmesinden son halini alıncaya kadar yardımlarını hiçbir şekilde esirgemeyen ve sorularıma sabırla cevap veren tez danışmanım Yard. Doç. Dr. Turgay ŞİRİN Hocama, aynı zamanda yüksek lisans eğitimimiz boyunca değerli bilgilerini bizlerden esirgemeyen tüm hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırmamıza katkıda bulunmuş olan, kendini ilime ve bilime adanmış sayın idarecilerimize ve emeği geçen sevgili öğretmen arkadaşlara çok teşekkür ederim.

Çalışmanın hazırlık aşamasından bitimine kadar hep yanımda olan ve anketlerin uygulanmasında büyük bir özveriyle bana destek olan başta sevgili eşim Uğur ŞAHİN olmak üzere, bu zorlu süreçte manevi destekleri ile yanımda olan sevgili aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Elif ŞAHİN

İstanbul - 2019

ÖZET

FARKLI SOSYO-KÜLTÜREL YAPILARDAN GELMİŞ EVLİ BİREYLERİN AİLE DEĞERLERİ VE AİLE BÜTÜNLÜK DUYGUSU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Elif ŞAHİN

Yüksek Lisans, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Turgay ŞİRİN

Haziran-2019, 142 sayfa + xiv

Bu çalışmanın amacı, farklı sosyo-kültürel yapılardan gelmiş evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusunun bazı değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek, farklı sosyo-kültürel yapılardan gelmiş evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını incelemek, ayrıca farklı sosyo-kültürel yapılardan gelmiş evli bireylerin aile değerlerinin, onların aile bütünlük duygusu üzerindeki etkisini araştırmaktır.

Çalışmanın evrenini İstanbul İli Küçükçekmece İlçesinde görev yapan 1384 ortaokul öğretmeni, örnekleme ise Küçükçekmece İlçesinde görev yapan, çalışmaya katılmaya gönüllü evli ve öğretmen bireyler arasından uygun örneklem yöntemine göre belirlenen 671 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan 671 katılımcının %72'si kadın, %28'i erkektir. Katılımcıların %54,2'si 35 yaş altı, %32,3'ü 35-44 yaş aralığında, %13,4'ü 45 yaş ve üzerindedir. Katılımcıların %90,6'sı kamu, %9,4'ü özel kurumda görev yapmaktadır. Katılımcıların %6,6'sı ön lisans, %81,4'ü lisans, %12,4'ü lisansüstü düzeyde öğrenim görmüştür. Çalışmada veri toplama aracı olarak; aile değerlerini ölçmek için 'Aile Değerleri Ölçeği', aile bütünlük duygusunu ölçmek için 'Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu Ölçeği' ve demografik özellikler için ise oluşturulan 'Kişisel Bilgi Formu' kullanılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde SPSS 15.0 paket programı kullanılmış, katılımcıların demografik özellikleri ve ölçeklerden elde edilen veriler ile ilgili çözümlenmeler için bağımsız iki örneklem t-testi, Anova, LSD Post Hoc testi, Pearson Korelasyon analizleri ve Çoklu Regresyon Analizleri yapılmıştır.

Ölçeklerden elde edilen veriler analiz edilmiş ve sonuç olarak örneklemin "Aile Değerleri" ile "Aile Bütünlük Duygusu" ölçek puanları arasında korelasyonel olarak pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Aile Değerleri Ölçeğinin cinselliğe bakış, farklı yaklaşımlar ve sosyo-ekonomik değer alt boyutları ile aile bütünlüğü arasındaki ilişki negatif yönlü ve anlamlı; diğer alt boyutlar ile arasındaki ilişki pozitif yönlü ve anlamlıdır. Aynı zamanda aile değerleri ile aile bütünlüğü arasındaki ilişkiyi gösteren modelin uygun olduğu görülmektedir. Aile değerleri, aile bütünlüğü değişkenindeki toplam varyansın yaklaşık %11'ini açıklamaktadır. Regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t testi sonucu incelendiğinde akraba ilişkileri ve duygusal bağ değişkenlerinin aile bütünlüğü üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı etkiye sahip olduğu; sosyo-ekonomik değer değişkeninin aile bütünlüğü üzerinde negatif yönlü ve anlamlı etkiye sahip olduğu; diğer değişkenlerin anlamlı etkiye sahip olmadıkları görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Sosyo-kültürel farklılık, aile değerleri, aile bütünlük duygusu.

ABSTRACT

THE ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN FAMILY VALUES AND SENSE OF FAMILY INTEGRITY OF MARRIED INDIVIDUALS WHO COME FROM DIFFERENT SOCIOCULTURAL BACKGROUNDS

Elif ŞAHİN

Master, Family Counselling and Parenting Education

Thesis Advisor: Asst. Prof. Dr. Turgay ŞİRİN

June-2019, 142 pages + xiv

The aim of this study is to examine whether the family values and sense of family integrity of married individuals from different socio-cultural structures differ according to some variables, to examine whether there is a significant relationship between family values and sense of family integrity of married individuals from different socio-cultural structures and also to study the effect of family values of married individuals who come from different socio-cultural structures on their sense of family integrity.

The target population of the study consists of 1384 secondary school teachers who work in Küçükçekmece District of Istanbul and the sample of the study consists of 671 teachers who were selected among the married and voluntary teachers who work in Küçükçekmece District according to convenience sampling method. 72% of 671 participants of the study are female while 28% of them are male. 54,2% of the participants are below the age of 35, 32,3% of them are between the ages of 35-44, 13,4% of them are at and above the age of 45. 90,6% of the participants work in state schools while 9,4% work in private schools. 6,6% of the participants have associate degrees, 81,4% have undergraduate degrees and 12,4% have graduate degrees. In the study, as data collection tool, ‘Family Values Scale’ was used to measure family values; ‘Sense of Family Integrity (Consistency) Scale’ to measure sense of family integrity and ‘Personal Information Form’ for demographic characteristics.

SPSS 15.0 package program was used to analyze the data, two independent samples t-test, Anova, LSD Post Hoc test, Pearson Correlation analysis and Multiple Regression Analysis were used for the analysis of the data obtained from the scales and for the demographic characteristics of the participants.

The data obtained from the scales were analyzed and as a result, a positive and significant correlation was found between the “Family Values” and “Family Integrity” scale scores of the sample.

The relationship between sexual approach, different approaches, socio-economic value sub-dimensions and family integrity of Family Values Scale is negative and significant; the relationship with other sub-dimensions is positive and significant. At the same time, the model showing the relationship between family values and family integrity seems to be appropriate. Family values explain about 11% of the total variance in the family integrity variable. When the t-test related to the significance of the regression coefficient was examined, it was observed that relative relationships and emotional tie variables has a positive and significant effect on family integrity; socio-economic value variable has a negative and significant effect on family integrity; other variables do not have significant effect.

Key Words: Socio-cultural difference, family values, sense of family integrity

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
TABLO LİSTESİ	xii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	3
1.2. Araştırmanın Önemi.....	3
1.3. Problem Cümlesi.....	4
1.3.1. Alt Problemler.....	4
1.4. Sayıtlar.....	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar.....	5
1.6.1. Evlilik.....	5
1.6.2. Sosyo-Kültürel Farklılık.....	6
1.6.3. Değerler.....	6
1.6.4. Aile Bütünlük Duygusu.....	6
1.7. Kısaltmalar.....	6
İKİNCİ BÖLÜM	7
KURAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Aile.....	7
2.1.1. Aile Kavramının Tanımı.....	7
2.1.2. Toplumsal Çevre ve Sosyalleşme.....	7

2.2. Sosyokültürel Yapı Kavramı.....	8
2.2.1. Sosyokültürel Aile.....	13
2.2.2. Türkiye’deki Kültürel Çeşitlilik.....	15
2.3. Değerler.....	16
2.3.1. Aile ve Değerler	20
2.3.2. Toplumsallaşma ve Değerlerin Aktarılması.....	22
2.3.3. Aile Yapısı ve Aile Değerleri.....	23
2.3.4. Modern Dünya ve Ailenin Dönüşümü	23
2.3.5. Türkiye’deki Ailelerin Yapısı ve Aile Değerleri.....	26
2.4. Aile Bütünlük Duygusu (Sense of Coherence).....	28
2.4.1. Bütünlük Duygusu Kavramı.....	28
2.5. Araştırma Konusu ile İlgili Literatürde Yapılmış Çalışmalar.....	30
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	33
YÖNTEM	33
3.1. Araştırma Modeli	33
3.2. Evren ve Örneklem	33
3.3. Veri Toplama Araçları	33
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	34
3.3.2. Aile Değerleri Ölçeği	34
3.3.3. Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu Ölçeği	40
3.4. Verilerin Toplanması	41
3.5. Verilerin Analizi	42
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	44
BULGULAR VE YORUM	44
4.1. Demografik Bulgular	44
4.2. Ölçeklere İlişkin Bulgular.....	48

4.2.1. Aile Değerleri Ölçeğine İlişkin Bulgular	49
4.2.2. Aile Bütünlüğü Ölçeğine İlişkin Bulgular	94
4.3. Araştırmanın Temel Problemine Ait Bulgular.....	113
BEŞİNCİ BÖLÜM	117
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	117
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	117
5.2. Öneriler	129
KAYNAKÇA	130
EKLER	134
ÖZGEÇMİŞ	141

TABLO LİSTESİ

Tablo 4.1: Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	44
Tablo 4.2: Katılımcıların Aile Bilgilerine Göre Dağılımı.....	44
Tablo 4.3: Ölçek ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikler.....	48
Tablo 4.4: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları	49
Tablo 4.5: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	51
Tablo 4.6: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Kurum Türüne Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları	53
Tablo 4.7: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	54
Tablo 4.8: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Evlilik Kararının Alınma Şekline Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	56
Tablo 4.9: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Evlilik Süresine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	61
Tablo 4.10: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Nüfusa Kayıtlı Olunan Bölgeye Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	64
Tablo 4.11: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Eşin Nüfusa Kayıtlı Olduğu Bölgeye Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	68
Tablo 4.12: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Evlenme Yaşına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	73
Tablo 4.13: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Eşiyle Yaş Farkına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	75
Tablo 4.14: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Erkek İçin İdeal Evlenme Yaşı Görüşüne Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları	77
Tablo 4.15: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Kadın İçin İdeal Evlenme Yaşı Görüşüne Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları	80
Tablo 4.16: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	82
Tablo 4.17: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Çocukla Kaliteli Zaman Geçirme Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları.....	85
Tablo 4.18: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Ailenin Aylık Gelirine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	87

Tablo 4.19: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Eşle Kültürel Çatışma Yaşama Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları.....	90
Tablo 4.20: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Sosyo-Kültürel Farklılığın Evlilik Üzerindeki Etkisine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	91
Tablo 4.21: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları	94
Tablo 4.22: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	95
Tablo 4.23: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Kurum Türüne Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları.....	96
Tablo 4.24: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	96
Tablo 4.25: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Evlilik Kararının Alınma Şekline Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	97
Tablo 4.26: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Evlilik Süresine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	99
Tablo 4.27: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Nüfusa Kayıtlı Olunan Bölgeye Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	100
Tablo 4.28: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Eşin Nüfusa Kayıtlı Olduğu Bölgeye Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	101
Tablo 4.29: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Evlenme Yaşına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	103
Tablo 4.30: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Eşiyle Yaş Farkına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	104
Tablo 4.31: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Erkek İçin İdeal Evlenme Yaşı Görüşüne Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları	105
Tablo 4.32: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Kadın İçin İdeal Evlenme Yaşı Görüşüne Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları	106
Tablo 4.33: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	107
Tablo 4.34: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Çocukla Kaliteli Zaman Geçirme Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları.....	109
Tablo 4.35: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Ailenin Aylık Gelirine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	109

Tablo 4.36: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Eşle Kültürel Çatışma Yaşama Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları..... 111

Tablo 4.38: Değişkenler Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları..... 114

Tablo 4.39: Aile Değerlerinin Aile Bütünlüğü Üzerindeki Etkisine Ait Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları..... 115

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Aile tarihsel, sosyolojik, kurumsal ve hukuki boyutları ile farklı yapıları içinde barındırır. Ailedeki kişiler arası ilişkiler, değerler sistemi, bireylerin dünya ile uyumu, ailenin demografik yapısı, zaman ve mekan boyutlarında farklılaşmaktadır. Bunun temelindeki neden ise Türkiye'nin kültürel, ekonomik, siyasi ve toplumsal yapısında meydana gelmekte olan değişimlerdir (Koç, 2014: 24-53).

Özellikle de 70 ve 90'lı yıllara bakıldığında Türkiye kültürel, ekonomik ve siyasi değişimlerin yoğun olarak yaşandığı ve ayrıca toplumsal çeşitlenmelerin, karşıtlıklar ve kopuşların ortaya çıkmış olduğu bir döneme denk gelmektedir. Bu değişimler ailenin sosyal yaşamla uyumunu, aile içi ilişkileri, demografik yapısını, kır ve kent bazında farklı biçimlerde etkilemiştir. Çalışmak amacıyla yurt dışına giden aileler farklı kültürel dokulara uyum sağlamaya çalışırken bir yandan da iç göçle kırdan kente gelmiş olan aileler kentin mevcut sıkıntılarıyla yüzleşmek durumunda kalmışlardır. Avusturya ve Almanya gibi ülkelere çalışmak amacıyla giden ve tatil dönemlerinde ülkelerine dönen bununla birlikte komşuluk ve akrabalık bağlarını sürdürmeye çabalarken, Batı'nın sosyo-kültürel ve ekonomik nitelikli tutum ve davranışlarını kendi ülkelerine taşımaya çalışan aileler doğal olarak bunları Türk aile gelenekleri ile bağdaştırmada bazı sorunlar ile karşı karşıya kalmışlardır. Toplumsal yaşam koşulları beraberinde getirmiş olduğu farklılaşmalar ve değişimler zaman ve mekan boyutlarında ailelerin işlev ve de içeriklerinde önemli değişimler yaratmaktadır (AAK, 1990: 138).

Değer kavramına değinecek olursak “bir kişi ya da topluluğun ideal kabul ettiği var olma ya da hareket etme tarzı” olarak tanımlayabiliriz. Sosyolojik bakımdan değerler, kişilerin, grubun veya toplumun davranış örneklerinin, amaçların ve diğer sosyokültürel faktörlerin önemlerini ölçmeye yarayan ölçütlerdir (Fischer, 1966: 73).

Değerlerin hiyerarşik yapısı toplumsal değişimin açıklanmasında ve de değişimin tahmin edilmesinde önemli bir kaynak görevi görmektedir. Değişken olan değerler,

bir toplumun dönüşümünde ipucu oluşturabilmekte ve de toplumun başta gelen değerleri olma eğilimi gösterebilmektedirler. Bir değer değişikliği çoğunlukla yeni değerlerin içerisindeki değer hiyerarşisinde oluşan bir değişiklik olarak düşünülebilir. Değerlerin hiyerarşik yapısı farklılaştığında ise, egemen değerler önemini kaybeder ve böylece yerlerini diğer değişkenlere bırakabilirler.

Çocuğun ve gencin yaşamakta olduğu ortama göre aktarılan kültür, birbirinden farklı üç alanda toplanabilen değerler, nitelikler ve özellikler taşır. Bu alanların ilkinin din, etnik köken, örf, adet, töre gibi geleneksel ve manevi kültüre bağlı kurumların ve kuruluşların yapılarının oluşturduğu değerler sisteminin oluşturduğunu belirten Köknel'e göre, değer yargıların oluşmasında doğal ortam, tarihsel geçmiş, toplumsal ortam, temel toplumsal kurumlar, aile, ekonomi, yerleşim biçimi, eğitim, bilim, sanat vs etkili olabilmektedir. Bir toplumda birlik ve beraberliği sağlamak adına kuşaktan kuşağa aktarılan kültürel ve ahlaki değerlerin varlığından söz edilmektedir. Bu değerler toplumdaki ortak davranış kalıplarıyla ve şemalarla dışa yansır (Köknel, 2007: 53).

Toplumsal gelişmelerin sebep olduğu bazı değişimler sonucunda bireyler, geleneksel toplum yapılarından, baskılardan, değer yargılarından sıyrılmaya başlaması ile bireysel ve sosyal esneklikler, çeşitlilikler de artmaktadır. Bunun sonucu olarak toplumlar arası ilişkilerde kültürlerarası etkileşimler görülmektedir. Bu boyuttan baktığımızda kültür yapıları ve değerlerin değişkenlik gösterdikleri açıktır.

Ailenin değişimine bakılırken aynı zamanda üyelerinin rolleri, işlevleri ve hiyerarşileri de incelenmesi gerekmektedir. Poster'e göre, evde evli bir kadının olduğunu belirtmek tek başına yeterli değildir. On yedinci yüzyılda Burgundy'deki köylü bir ailedeki evli kadının rolü, 1910'da ve 1970'te Los Angeles'taki bir burjuva ailesindeki bir kadının rolü ile aynı şeyi ifade etmez (Poster, 1989: 122).

Günümüzdeki aile yapısındaki temel özelliklerin çözümlenebilmesi adına ailelerin psikolojik, sosyolojik, hukuki ve tarihi kökenleri hakkında ki temel bilgilerin analiz edilmesi oldukça önemlidir. Ailedeki kadın ve erkek rolleri, eğitim, mesleki yaşam ilişkin değişimler, evlilik, boşanma, aile içi bireyler arası değer ve tutumların değişimi tüm toplumsal sistemi de etkilemektedir ve bu nedenle son yıllarda aileyi ilgilendirmekte olan çalışmalar nitelik ve nicelik bakımından önemli bir noktaya ulaşmıştır. Özellikle de yaşlı, kadın, engelli, ergen, çocuk vb. bireyler aile içerisinde beslendiğinden, bu alanlar ile ilişkili sorunsallar kategorik yönden analiz edilmesi

gerekmektedir. Bu boyuttan bakıldığında dolaylı ya da doğrudan aileyle ilgili çalışmalar aile sosyolojisi başlığında derlenip toplanmalı ve de literatürdeki yerini alması ile aile politikalarına da ışık tutabilecek kapsamlı bir veri kaynağı oluşturacaktır (AAK, 1991: 174).

Sonuç olarak toplumun önemli birimlerinden birini oluşturan aile kurumu ile kamusal alandaki çözüm bekleyen diğer sorunları bir arada düşünerek ele alınması ve her iki alanlardaki sorunların anlaşılabilir bir biçime dönüştürülmesi mümkün olacaktır. En önemlisi aile kurumu kendi dışındaki toplumsal faktörlerden de etkilenmekte olan bir birimdir. Bu nedenle aile biriminin kapsamlı ve derinlemesine yöntemlerle analiz edilmesi ile aile çalışmaları daha sağlam bir zemine oturtulmuş olacaktır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı İstanbul İli Küçükçekmece İlçesinde yaşayan;

- Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelmiş evli ve öğretmen bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük (tutarlılık) duygusunun bazı değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek,
- Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelmiş evli ve öğretmen bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemektir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Bu çalışmada farklı sosyo-kültürel yapılardan gelmiş evli ve aynı zamanda eğitimci olan bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu arasındaki ilişki bunu etkileyecek olan bazı demografik bilgiler düzleminde incelenmiştir. Literatürde farklı sosyo-kültürel yapılardan gelmiş evli bireylerle ilgili bu kavramlar ile ilişkilendirilmiş bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu konuda oldukça az olan literatüre veri sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmadan elde edilen verilerin olgunun tanımlanması açısından önemli olmakla birlikte bu konu ile ilgili yapılabilecek deneysel çalışmalar için zemin oluşturacağı, uygulama alanında ise bu çalışmadan elde edilen verilerin evli bireyler ile çalışan tüm uzmanlara ışık tutacağı kanaatindeyim. Ayrıca farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireyler için bu

faktörler göz önüne alınıp, aileleri bu konularda bilinçlendirecek programlar ve eğitimlerin hazırlanıp, uygulamaya geçirilmesine de katkı sağlayacağını düşünmekteyim.

1.3. Problem Cümlesi

Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu bazı değişkenlere göre farklılık göstermekte midir? Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3.1. Alt Problemler

1. Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu buldukları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu çalışmakta oldukları kurum türüne göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu onların eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu onların evlenme kararına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
6. Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu onların nüfusa kayıtlı oldukları bölge/ülkeye göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
7. Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu eşlerinin nüfusa kayıtlı oldukları bölge/ülkeye göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

8. Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu evlilik yaşına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
9. Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu kaç yıldır evli olduklarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
10. Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu eşleri ile aralarındaki yaş farkına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
11. Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu sahip oldukları çocuk sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
12. Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu ailenin sosyo-ekonomik düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.4. Sayıtlar

Araştırmaya katılmakta olan bireylerin Kişisel Bilgi Formu, Aile Değerleri Ölçeği ve Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği sorularına samimi cevaplar verdikleri varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırma farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli ve öğretmen bireyler ile sınırlıdır.
2. Araştırma İstanbul ili Küçükçekmece ilçesindeki kamu veya özel sektörlerde çalışmakta olan farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen 671 evli bireyle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

1.6.1. Evlilik

Türk dil kurumuna göre evlilik, evli olma durumudur.

1.6.2. Sosyo-Kültürel Farklılık

Toplumları birbirinden ayıran kültürel özelliklerin bütününe sosyokültürel farklılık denir.

1.6.3. Değerler

Değerler, bireylerin amaçları ve gerçekleştirmiş olduğu özel eylemleri yargılama bakımından temel bir standart sağlarken aynı zamanda bir grubun üyelerinin duygusal bakımdan ve güçlü yönleriyle oluşmuş genelleştirilmiş ve soyut olan davranış prensipleri şeklinde ele alınabilmektedir.

1.6.4. Aile Bütünlük Duygusu

Aile içerisinde bir kişinin dünyayı anlaşılabilir, yönetilebilir ve anlamlı olarak görmesine ilişkin teorik bir yapıyı ifade etmektedir. Aynı zamanda bütünlük duygusu ise, içsel kaynaklarını harekete geçirebilmek ve stres kaynaklarını yönetebilmek için kişisel direncini yapılandırabilme durumudur.

1.7. Kısaltmalar

- ADÖ : Aile Değerleri Ölçeği
ABDÖ : Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği
n : Örneklem/gruptaki örneklem sayısı
% : Yüzde
 \bar{X} : Ortalama
SS : Standart sapma
t : Bağımsız iki örneklem t test puanı
F : Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) F puanı
p : Anlamlılık düzeyi
r : Korelasyon katsayısı

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Aile

2.1.1. Aile Kavramının Tanımı

Aile, biyolojik faktörler ve etkileşimler sonrasında insan türünün sürekliliğinin sağlanmasında büyük ölçüde rol oynayan, karşılıklı sosyal ilişkilerin belirli kurallara bağlandığı, toplumsallaşma sürecinin ilk ortaya çıktığı, geçmişten günümüze toplumda oluşturulmuş kültürel kavramlarını nesilden nesile aktaran, psikolojik, sosyolojik, biyolojik, ekonomik, hukuksal vb. yönleri bulunan toplumsal bir ögedir. Aynı zamanda ailenin topluma hazırlanma serüveninin ilk ve en etkili olarak yaşandığı, izdivaç ve kan bağına dayanan, ekonomik olguların az ya da çok yer aldığı, ebeveyn ve çocuklar arasındaki ilişkilerden meydana gelen, toplum içerisindeki en çekirdek birimdir (Atabek, 2002: 122).

Bireyin yaşantısında en önemli temellerin atıldığı ilk kurum ailedir. Ailenin, fertlerini yetiştirme biçimi kişinin günlük hayatından, toplumsal hayattaki kariyerine varıncaya dek önemli bir yere sahiptir. Aile fertleri genellikle birbirleriyle uyumlu bir takım davranışlar sergilemektedirler. Ebeveynler çocuklarına ihtiyaç duyduğu fizyolojik ve ruhsal bakımı, koruyucu-geliştirici değerleri zaman içerisinde vermekteler. Aynı zamanda aile içinde barındırdığı fertlere toplumun kültürel özelliklerini, kodlarını ve toplumsal değer yargıları da öğretir. Sonrasında bireyler bu şekilde uyumlu iletişim kurabilir ve istendik davranış kalıpları geliştirirler (AAK, 1991: 51).

2.1.2. Toplumsal Çevre ve Sosyalleşme

Toplum içerisindeki herkes, doğup büyüdüğü ve aynı zamanda yaşamını idame ettirdiği sosyal çevresine uyum sağlamaya, toplum tarafından dışlanmamaya çalışmaktadır. Bireyin içinde yaşamakta olduğu çevre aynı zamanda onun insanlarla

sosyal ilişkilerini de belirlemekte olan başlıca faktörlerdendir. Bireyin sosyal çevresi içerisinde ilişkide bulunduğu, kendisi için önem arz eden insanlar, içinde yaşadığı çevrede kazanılmış olan eğitim, kültür ve sosyal iletişimi sağlama biçimleri oluşturur (Balı, 2001: 63).

Toplum, çevre ve toplumsallaşma arasında var olan sıkı ilişkiyi tespit etmek gerekir. Keza toplum, fertlerinden toplumun genel değer yargılarına uymalarını, mevcut düzeni devam ettirmeleri ve değer yargılarını muhafaza etmelerini beklemektedir. Bireylerin var olan beklentileri karşılayabilmesi ise toplumsallaşma faktörü ile gerçekleşir (Erinç, 1994: 107).

Sosyalleşme süreci bu bağlamda, insanoğlunun toplumun bir üyesi haline dönüşmesidir. Bireyin doğduğu andan itibaren ait olduğu birim olan ailenin, akrabalık ve komşuluk düzeyinin, yaşamakta olduğu şehir ya da köyünün ve tüm bunların sonunda vatanının bir parçası olduğunu öğrenmesidir. Sosyal çevre içerisinde yetişmekte olan çocuk, sosyalleşme sürecindeki etkileşim sonrasında, çevresindekilere benzer davranış kalıpları geliştirecektir. Dolayısıyla tek tek fertler yerine toplumun birer parçası olan, birbirlerinden farklı yönleri olduğu gibi aynı zamanda yetişmiş olduğu çevreye büyük benzerlikler de gösteren sosyalleşmiş bireyler oluşacaktır (Kağıtçıbaşı, 1995: 245).

Geleneksel öğelerin, kuşaktan kuşağa aktarılmasında sosyal çevrenin rolü çok büyüktür. Bir toplum, bireye aktardığı değer yargılarıyla kültürünü kendisinden sonra gelen yeni nesle aktarmaktadır. Böylece ebeveynlerin çocuk yetiştirme biçimleri, kültürün önemli bir ögesi olarak değerlendirilebilir. (Özensel, 2007: 145).

2.2. Sosyokültürel Yapı Kavramı

Kültür, bireyin sosyalleşme sürecinde toplumdan öğrendiği tutum ve davranışların bütünü olarak değerlendirilebilir. Eğer toplum içerisindeki birey alışılmış bir biçimde davranış geliştiriyor ise bunun nedenlerinden biri de belirli bir kültürel geleneğin içinde yetişmiş olmasından kaynaklanmaktadır. İnsanın sosyalleşme sürecinde toplumsal davranışlarını şekillendiren ve yönlendiren kültürel öğelerdir. Ayrıca, bir toplumun ortak kültürü, bireyin kişiliğinin oluşumuna da etki etmektedir (Atabek, 2002: 102).

Kültür faktörünü düşündüğümüzde aklımıza ilk gelenler dünya mirasından klasik müzik, blues, caz ya da eski mimari eserler, heykeller, resimler gibi sanatsal ürünlerdir. Aslında kültür ve öğeleri sosyal bilimcilerin düşündüğü bağlamda bir toplum tarafından üretilen, yapılar, sanayi ürünleri, edebiyat, tarih gibi somut değerler ve inançlar gibi soyut ürünleri temsil etmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere kültür, düşünce, davranış ve tutumlarımız üzerinde büyük bir etkiye sahiptir (Polat ve Kılıç, 2013: 352)

Wallerstein'a göre "bireyi tanımlayabilmek için kullanılan bir takım kavramlar vardır ve bunlardan biri kültürdür. Evrensel ve şahsa münhasır mizaç özellikleri dışındaki değerler, inançlar ve davranışlar vs gibi özellikler hakkında bir değerlendirme yaparken kültür kavramı mutlaka gözden geçirilir. Bu bağlamda her birey farklı dil, din, sınıf, milliyet, cinsiyet, tarih gibi kendine özgü faktörler ile belirlenen ortak kültüre sahip ya da daha fazla gruba dahil birer üyedir" Kültür, belirli bir grubun yaşam şeklini ifade eden, paylaşılan ve aktarılan beslenme, dil, giyim ve ritüeller gibi farklı öğeleri içine alan çok geniş bir kavramdır (Tezcan, 1994: 76).

Keza kültürel değerler bireye kim olduğunu, nereden geldiğini ve ne şekilde davranması gerektiğiyle ilgili temel düşüncelerine, duygularına ve davranışlarına yön veren bir kavramdır. Aynı zamanda bireyin tutum, davranış, çalışma ve üretkenliğini de etkilemektedir.

Kültür ile ilgili olarak, görünüşüne, kaynağına, etki alanına, iş görüşüne, kültürü farklı şekilde barındıran araca ve daha birçok özelliğe göre farklı tanımlamalar yapılabilmektedir. Ancak buradaki ortak nokta şudur ki; temel çıkış noktasını bireyden alan, gelişen, değişen, bazen yok olmakla karşı karşıya öğeleri olan, hem bireysel hem de kitlesel kimliğin önemli göstergesi doğal bir varlık olduğudur (Erinç, 1994: 112).

Tayeb'e göre, kültürü meydana getiren başlıca unsurları kısaca; aile, din, politik sistem, eğitim sistemi, ekolojik ve fiziksel çevre olarak şu şekilde özetlemektedir. Fiziksel koşullar ve çevre bir toplum kültürünün gelişiminde önem arz etmektedir. Örnek vermemiz gerekirse yaşam koşullarını zor şartlar altında yaşayan bireyler toplumsal ilişkilerde ve sosyalleşme sürecinde daha girişken ve dayanıklı olabilirken, mevcut durumun tam tersi koşullarda yaşayan bireyler daha güçsüz ve pasif bir kişilik yapısına bürünebilirler. Aile faktöründen baktığımızda çoğu insan için aile

yaşamında kazanılan değerler, kişilerin davranışlarının gelecekteki yansımalarıdır (Timur, 1972: 72).

İnanç sistemi ise farklı toplumlarda kabul görmüş davranışlar ile toplum tarafından hoş karşılanmayan davranışların güçlü etkenlerden biri olarak görülmekte ve kültürel olarak en fazla değerlendirilen konulardan birisidir. Politik sistem bağlamında bakıldığında toplumun kültürünü oluşturan bir unsur olmakla birlikte aynı zamanda o toplumun kültürü tarafından oluşturulan bir unsurdur. Siyasal sistemlerin yapısı toplumun değerlerini büyük ölçüde etkilemektedir. Örnek verecek olursak, demokratik yönetimlerde güç ve sorumluluk paylaşımı toplumsal olarak normal karşılanırken baskıcı yönetimlerde bunun tam tersi durumlar söz konusu olmaktadır. Eğitim yapısına bakıldığında formal eğitimin, kültürün şekillenmesinde önemli bir yere sahip olduğu açıkça görülmektedir. Mevcut durumun ana nedeni ise eğitim sistemini şekillendiren tutumlar, değerler ve ülke siyaset kültürünün oluşmasında önemli role sahip olmasıdır ve farklı eğitim sistemleri içerisinde farklı insan modellerinin oluşmasını sağlamaktır (Güngör, 2000: 87).

Belirtmiş olduğumuz temel yapıların dışında kültür ve geleneksel öğelerle ilgili çeşitli pratik ve teorik düşünce sistemleri yer almaktadır. Kültürle ilgili temel modellerden en çok bilinenlerin başında “Buzdağı Modeli” gelmektedir. Bu modelde geleneksel öğeleri oluşturan dil, sanat, mimari vb. özellikler gibi kolaylıkla fark edilen bazı kültürel değerler vardır. Fakat kültürün sahibi olan topluluğun anlayış ve yaşayış biçimleri, kişisel ilişki modelleri, evrensel ahlak anlayışları, toplumsal roller gibi ilk etapta görülemeyen birçok kültür ögesi de mevcuttur. İnsanların kendi aralarında olumlu etkileşimin gerçekleşmesi için bireylerin mevcut alt kültür öğelerinin tamamının farkına varması ve bunları doğru kodlarla anlamlandırmasına bağlıdır (Yeşil, 2009: 4).

Kültür ve geleneksel öğelerle ilgili diğer örnek model ise Geert Hofstede'nin “Kültürel Boyutlar Modelidir”. Bu model ise kültürel farklılıkların, otorite ve güç uzaklığı, bireycilik ve grupçuluk, erillik ve dişilik, belirsizlikten kaçınma ve zaman yönetimi olmak üzere beş boyuttan oluşmaktadır. Otorite yani güç uzaklığı, herhangi bir toplumdaki bireylerin tamamının çeşitli gruplar halinde baskın ve güçlü bireyler ve liderler karşısında eşit olmayan dağılımının kabul derecesini gösterir. Belirsizlikten uzaklaşma sürecindeki bir toplumun kendini güvende görmediği hallerde bu tehditleri bertaraf etmek için ortaya koyduğu gayretin derecesini gösterir.

Bireysellik ve grupçuluk faktörü, bir toplumun fertleri arasındaki ilişki ağının örgütleniş biçiminin yansımaları gösterir. Bireysellik kitlelerde fertler kendisi ve yakınlarına karşı sorumluluk duygusu içerisindedirler, grupçu kitlelerde ise fertler, bireyi koruyan ve aynı zamanda kendilerini bağlı olarak gördüğü çeşitli gruplara karşı da sorumludurlar. Diğer bir faktör olarak karşımıza çıkan erillik ve dişilik boyutu ise kadın ve erkeklerin toplumsal yaşam içerisinde yapması ve söylemesi gerekenleri belirlemeye çalışan bir rol mekanizmasını ortaya koymaktadır. Son olarak zamana yön verme boyutunda, bir toplumda karar mekanizmalarının hangi zaman dilimi ve yönlendirmeye hizmet ettiğini düşünerek alındığını göstermektedir (Aykanat, 2010: 99-102).

Kültür ile bağlantılı olarak yukarıda belirtilen yaklaşımların tamamı incelendiğinde kültür ve geleneksel farklılıklar ve bunlara verilen toplumsal tepkilerin değişik açılardan ele alındığı görülmektedir. Kültürü meydana getiren faktörleri somut bir şekilde ortaya koymak kolay değildir, çünkü küçük faktörlerin mi kültürü oluşturduğu, yoksa kültürün mü onları ortaya çıkardığı aslında bir çıkmazdır. Kültürü meydana getiren yan kolların tamamına bakarak kültürel farklılıkları değerlendirebilmek mümkündür.

Kişinin benlik algısı ve alanını ele aldığımızda bazı kültürler daha rahat ve esnek iken bazıları ise fazlasıyla kuralcıdır. İşte bu durum, bireylerin benlik algısında farklılıklar ortaya koymaktadır. Bazı kültürler yapılar içerisinde bireyin kendini ve kimliğine hayranlık duymasını kaba bir davranış olarak algılamak, farklı kültürlerde aynı durum mütevazı bir duruşun göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Yani, kişinin bireysel kimlik algısı farklı kültürel ortamlarda farklı boyutlarda algılanabilmektedir (Kağıtçıbaşı, 2010: 173).

İletişim esnası ve sonrasında dilde sözel ya da sözel olamayan iletişim sistemleri değerlendirilirken bir gruptan ötekine farklılık gösterebilmektedir. Farklı toplumlarda çok fazla sayıda ağız ve lehçeler vardır ve bunlar içinde dil aynı olsa bile lehçe, aksan ve belirli bir kesime ait jargonlarda farklılıklar olabilmektedir. Aynı şekilde beden dili ile bir kültürde selam verme olarak algılanan bir işaret bir başka kültürde farklı bir şekilde algılanmaktadır (Atabek, 2002: 84).

Kılık, kıyafet ve görünüm açısından bakacak olursak kültürel olarak farklı toplumlar arasında giyim tarzları ve kıyafetlerdeki bir takım süslemeler de kültürel olarak farklı

olma eğilimindedir. Japonların giydiği kimonolar, Avusturalya yerlilerinin giydiği geleneksel kıyafetler bunlara birer örnek teşkil etmektedir.

Gıda ve beslenme düzenlerine bakıldığında hazırlanan, ikram edilen ve yenilen yiyecekler de genellikle kültürel olarak farklılaşmaktadır. Örnek Amerikalılar et yemeyi severken, Hindularda et tüketmek yasaktır. Aynı zamanda da Müslüman ve Yahudilerin de domuz eti yememesi gibi inanç boyutundan değerlendirilebilecek örnekler de verilebilir. Zaman yönetim bilinci değerlendirildiğinde bazı kültürler zaman anlayışı konusunda rahat ve genişken bazıları ise dakik, programlı ve planlı olarak zamanı yönetmeye çalışırlar. Bazı kültürlerde dakik olmayı belirleyen etken yaş ve sosyal statü olabilir. Örnek vermemez gerekirse bazı kültürlerde şirket iş toplantılarına çalışanlar zamanında beklenirken, patronlar en son gelebilmektedirler. Ayrıca günümüz toplumlarında yaşamlarını saat ve dakika olarak değil de gün batımı ve gün doğumuna göre düzenleyen farklı kültürler de vardır. Mevsim algısı da kültürel olarak farklılık göstermektedir. Bazı ülkelerde dört mevsim tanımlanırken, bazıları içinde mevsim sıcak yaz ve soğuk yaz olarak sınıflandırılmaktadır (Özensel, 2007: 28).

Kişiler arası ilişkiler yönünden bakılacak olursa da bireysel ve toplumsal ilişkiler, yaş, cinsiyet, statü, akrabalık derecesi, güç, zenginlik gibi ilişkiler farklı toplumsal kültürel faktörler tarafından belirlenir ve bunun en belirgin örneği aile yapılarında görülebilir. Bazı toplumlarda geniş aile daha baskınken, bazılarında ise çekirdek aile yapısı hakimdir. Ailede öncelikle sorumlu kişi farklı kültürlerde kadınlarken, bazılarında ise erkeklerdir. İlişki ve flört biçimlerine göre de kültürel olarak farklılıklar görülmektedir. Kültürlerin kimisinde tek eşli evlilik normal kabul edilirken kiminde ise çok eşli evlilik modelleri normal olarak kabul edilmektedir. Farklı sosyal sınıf, kamusal düzen, inanç ilişkilerinin demokratik ya da baskıcı olma durumları da çeşitli toplumlara ve kültürlere göre farklılık gösterebilmektedir (Sayın, 1990: 76).

Aynı durumu değerler ve yerleşmiş ilkeye göre değerlendirecek olursak farklı kültürlerin kabul edilen ve onaylanan öncelikli davranış şekillerini belirleyen farklı ihtiyaçları ön plana çıkmaktadır. Bu gereksinim ve de davranış biçimlerini belirleyen kültürel değerler ve normlar ise; para, iş, unvan, hukuk, barınma, eğitim, yaşam, güvenlik düzeyidir ve bu değerler kültürden kültüre aynı şekilde farklılık göstermektedir. Fakat her kültür kendi değer sisteminden farklı olarak kendi kültürel

yasalarını oluşturmaktadır. Toplumsal olarak kabul edilmiş bu yasalar ise kültürel grup içinde kabul gören iş ahlakı, bireye verilen değer, ritüeller, dürüstlük gibi çeşitli davranış biçimleri öteden beri olagelen geleneklerden günümüze ulaşmaktadır (Mehmedoğlu, 2006: 108).

İnançlar ve dini kurallar açısından meseleye bakacak olursak insanlar kendi dini inanç biçimlerindeki farklılıkları doğaüstü güçlerle ve inanç çeşitleri ile göstermektedirler. Örnekleme gerekirse batı coğrafyası daha çok Yahudi, Hristiyan ve İslami inanç sistemlerinden etkilenirken, doğu coğrafyası Budizm, Hinduizm ve Taoizm gibi inanç sistemlerinin etkisi altında kalmaktadır (Güngör, 2000: 33).

Antropolog Edward Hall, insan düşüncelerinin kültür ile yoğrulup derinleştiğini ifade etmektedir. Her bir kültürün özel bir düşünme, öğrenme, sorgulama ve muhakeme süreci vardır. Bazı toplumların kültürleri soyut düşünme ve kavramsallaştırma öğrenmelerini tercih ederler, bazı toplumlarda ise aynı durum ezbere dayalı öğrenmeler yönünde tercih edilir. Örnekleme gerekirse Almanlar teknik konular hakkında ezbere dayalı bir düşünme ve öğrenmeyi tercih ederlerken, doğu kültürü etkisi altında bulunan toplumlar yaşamın anlamı ya da amacına yönelik felsefi düşünceler ve öğrenme biçimlerini ön plana çıkarmaktadırlar (Parsons, 1962: 87).

Çalışma prensipleri ve gerçekleştirilen eylemler açısından olaylara bakılacak olursa iş bölümü, çalışma prensipleri, pratiği, etiği, teşvik ve tanıtım biçimi gibi şeyler farklı toplumlarda kültüre göre farklılık gösterebilmektedir. Bazı kültürlerde üretimdeki artış miktarı daha önemli görülmekteyken, bazı kültürlerde ise çalışanların üretim süreci içindeki performansları daha önemli görülebilmektedir (Sagy, 1998: 311).

2.2.1. Sosyokültürel Aile

Aile; toplum yaşamının devamlılığını sağlayabilmek adına değerlerin ve davranışların bireylere aktarılmasıyla birlikte sosyolojik ve demografik özellikler taşıyan, sosyokültürel ve hukuksal özellikler yönünden toplumsalın güzide analiz birimlerinden birini oluşturmaktadır. Toplumun çeşitli katmanlarından gelen kişilerin örgün eğitim dışında bilgi ve davranış kaynaklarını oluşturmakta olan aile, tarihsel gelişim içinde hangi süreçlere ve de kültürel değişime uğradığını, ayrıca bu değişimlerin hangi toplumsal olay ve olgulardan beslenmiş olduğunu belirlemekte oldukça önem arz etmektedir (Timur, 1972: 116).

Türkiye'nin kültürel dokusu içerisinde aile, çocuk yetiştirmekten bireylerin sosyalleşmesine ayrıca eğitim imkanından mesleki rehberliğine, arkadaşlık ilişkilerinin şekillendirmekten evlilik ve de bazen de boşanma süreçlerine kadar kültürel değerler bütünüünün içselleştirildiği etki alanından farklı olarak hukuksal çerçevenin oluşturulduğu düzeye kadar bireylerin yaşama sanatının edinildiği bir süreç olarak görülmektedir (Sayın, 1990: 74).

Aile, kültürel ve toplumsal değişmelerden en fazla etkilenmekte olan ve bu değişimlerin izlerini diğer yapılara fazlasıyla yansıtmakta olan bir birim olarak Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve politik yapısında oluşturduğu değişimler bazı alanlarda olduğu gibi aile ilişkiseliliği ve yapısı yönünden değişime büyük oranda zemin hazırlamaktadır. Aileyle ilgili olarak son dönemdeki bilimsel araştırmaların odak noktası ve değişimin farklı boyutlarından etkilenmekte olan kadın faktörü ise aile araştırmalarında büyük bir değerdendirmeleri oluşturmuştur. Özellikle de son yıllarda kadınların, eş seçimi ve evliliklerinde çoğunlukla daha serbest hareket etmeleri, iş ve meslek hayatına katılımın arttığı, eğitim imkânlarından eskiye oranla fazlasıyla yararlanabildiği, aile içerisindeki kararlarda eşlik konusunda nihayet daha fazla bir özgünlük alanına sahip olduğuna dair gerçeği ve ailenin hem kendi içerisinde hem de toplum ile kaynaşmasını olumlu olarak etkilemektedir. Fakat mevcut durum ile birlikte kişisel ilişkilerin ve değerlerin sağlam temellere dayanmadığı günümüzde, fertlerin aile içerisindeki görev ve rollerinin daha karışık bir hale geldiği farklı süreçlerle yüzleşen yeni bir aile tanımlaması yapılmalıdır. Bu aile yapısı, evlilik ve düzenin devam ettirilmesinin kültürel değerlere saygı, denklik, çiftlerin duygusal yönden aile içindeki ilişkilerden beslenmesi şeklindeki geleneksel ölçütlerden yavaşça uzaklaşmakta, sosyal statü ile saygınlığın beraberinde gelen güç ilişkileri ile kaynaşıp bütünleşmiş diyaloglar olarak karşımıza çıktığı görülmektedir (McCubbin ve Thompson, 1991: 123).

Sosyalleşme, bireyin yaşamı boyunca süregelen, çevresinde varolan kültürel yapıyı öğrenme ve şekillenmenin yaşandığı bir süreçtir. Yeni doğmuş olan bir bebek, önceden şekillenmiş bir toplumun içinde kendini bulmaktadır Mevcut toplum giyim, yeme-içme, günlük hayatında etkili olmakta olan kurumları ve konuştuğu dili ile belli bir süreç içinde oluşmaktadır. Aynı zamanda kültürel birikimi bünyesinde bulunan yeni üyeye ne şekilde aktaracağını belli bir eğitim sistemi ile sağlamaktadır.

Sosyallik sürecinde birey daima etrafındaki çeşitli argümanları kullanarak gerçekleştirir (Ficher, 1966: 294).

Giddens'e göre (2000), bireyin sosyalleşme sürecinde etkili olan faktörler; aile, okul, akran grubu, medya ve iş çevresi olarak özetlenebilmektedir. Sosyal bilimciler tarafından üzerinde dikkat çekilen çeşitli sosyalleşme teorilerinden biri olan (sosyal öğrenme, psikanalitik, bilişsel ve gelişimsel sembolik etkileşimci rol öğrenme gibi) sosyal öğrenme kuramına bakıldığında, sosyalleşme sürecindeki ilk ve en önemli aşama, bireyin etrafını gözlemleyerek taklit etmesidir (Giddens, 2000: 132).

2.2.2. Türkiye'deki Kültürel Çeşitlilik

Türkiye'deki kültürel farklılığın tarihsel, sosyolojik geçmişi ve günümüzdeki durumuyla ilgili hususlar vurgulanabilir. Türkiye ikinci dünya harbi öncesi yaşanan göç dalgalarından çok fazla etkilenmemekle beraber, ileri sanayi ülkelerine misafir işçilerin gönderilmesiyle birlikte kültürel değişimden payını almıştır. Ayrıca, tarihsel olarak farklı kültürel toplumları içinde barındıran bir sosyal dokuya sahip Osmanlı Devleti' nin mirasını temsil ettiğinden kültürel zenginliği ve geleneği olan bir ülkedir. Ayrıca 47 farklı etnik topluluğun yaşadığı ileri sürülmektedir. Bu kültürel çeşitliklere başlangıçta ulus devlet tanımı ile cevap vererek yok saymayı tercih etmiştir; fakat Avrupa Birliğine adaylık ile beraber süregelen kültürel farklılıklar konusu siyasi ve akademik olarak farklı platformlarda dikkate alınmaya başlanmıştır (Balı, 2001: 199-201).

Zengin kültürel yapı ile ilgili Türkiye'nin mevcut durumu göz önünde bulundurulduğunda öncelikle Türkiye'de farklı etnik köken, ırk, inanç, dil, cinsiyet, cinsel yönelim, mezhep, gelenek gibi farklı kültürel boyutlarda bireylerin yaşadığı ve bu nedenle çok kültürlü bir toplum olduğu ifade edebilir. Örneğin, Türkiye' de % 84,54 Türkçe, % 12,98 Kürtçe, % 1,38Arapça ve % 1,11 ise diğer dillerin konuşulduğu; inanç bakımından farklılıklara sahip bireylerin yaşadığı (Müslüman, Hıristiyan, Yahudi vd.) ve bunların da kendi içlerinde mezhepsel olarak farklılık gösterdiği (alevi, sünni, şii, şafi v.b) bilinmektedir. Bununla beraber kendini çeşitli inanç (ataist, deist, agnostik v.b), cinsiyet ve cinsel yönelim bakımından farklı olarak tanımlayan bireylerin olduğu yapılan araştırmalar tarafından da ortaya çıkarılmıştır (Polat ve Kılıç, 2013: 358).

2.3. Değerler

Değerler ve aile sosyal bilimler literatüründe sık sık araştırılmakta ve tartışılmakta olan konular içerisinde en başta yer almaktadır. Literatüre bakıldığında değer konusuyla ilgili farklı tanımlamalar ve de yorumlar bulunmaktadır. Tanımlamalardaki farklılıklar ile ilgili olarak konunun sosyal bilimlerin çeşitli alanlarında farklı bakış açılarından yola çıkarak ele alınmış olması düşünülmektedir. Türkiye aile değerleri yapısı tanımlandığı araştırma konuyu sosyolojik olarak farklı açılardan araştırıp incelemiştir. Mevcut durum değer konusunun tanımlanma, sınıflandırılma, aile değerleri ve toplumsallaşması bağlamlarında ilgili araştırmalar ile tartışılmış ve karşılaştırılmıştır (Köknel, 2007: 113).

Toplumun günümüzde hızlı değişimlere uğraması, toplumdaki bireyleri de yakinen ilgilendirmektedir. Değişmekte olan dünya ile birlikte toplumların değer ve değer yargıları aynı yönde değişim göstermektedir. Değerler ile ilgili günümüze değin farklı açılardan felsefi ve bilimsel tartışmalar ve de araştırmalar bulunmakla birlikte, değerlerin tam olarak ne ifade ettiğine dair kesin sonuca ulaşılamamaktadır.

Değerler ile toplumsal hareketin amaçları, araçları ve yöntemi içinde seçimi dolaylı ve dolaysız olarak etkilemekte olan, bireyin ve de grubun özelliklerini ayırt edici bir kavramlaştırmayı içermektedir. Bir bakıma değer, kültür ile ya da sosyal dokuyla karşılaştırılabilecek olan mantıklı bir yapıyı içinde barındırmaktadır. Mevcut tanıma bakılacak olursa değer, toplum düzeninin kurallarını oluşturabilmek için gereken zemini hazırlamakla kalmaz ayrıca toplumsal hareketin bir aktörü sayılan bireye toplumsal beklentilerini dikkate alarak kendi içinde tutarlı olan bir kitlenin özelliğe göre seçim yapabilmesinde de yardımcı olur. Bu özelliği ile değerler, bireylerin seçimlerini kolaylaştırma işlevini görmektedir (Lemin, Potts ve Welsford, 1994: 173).

Kültürel değerler, bireylerin sosyal yaşamını düzenler, kişiler arası bağlılıklarını artırır. Beraber yaşamakta olan fertlerin hangi değerleri temel alacakları hususunda konuşmaları, paylaşımında bulunmaları ve görüş birliğine varmaları gerekmektedir.

Farklı düzeyde ahlak değerlerine sahip olan bireyler ya da nesiller arasında oluşmakta olan çeşitli değer yargılarından kaynaklanan görüş ayrılıkları ortaya çıkmaktadır. Fakat bu fikir çatışmalarını da uzlaşma ve barış gibi farklı ortak evrensel değerler vasıtasıyla çözüme kavuşturmak mümkün olmaktadır. Mevcut değerler

bilişsel süreçleri, davranışları ve kişisel tutumları etkilerken aynı zamanda da toplumun geleneksel kalıplarıyla etkileşimde bulunmakta ve de onları yansıtmaktadır. Toplumsal değerler dinamiktir. Bu değerler, toplumdan topluma ve zaman içinde değişime uğramaktadırlar. Bugünlerde geleneksel yapının ve değerlerin yerini küreselleşme ve toplumsal değişimin getirdiği yeni etkileşimler almaya başlamaktadır. Örnek verecek olursak kanaatkarlık ve itaatkarlık eskiden olduğu gibi göz önünde bulundurulacak değerler değildirler. İtaatin yerini sorgulamacılık ve akılcılık, kanaatin yerini ise rekabet ve girişimcilik duygusu almaya başlamaktadır. Değişim sürecinin tamamıyla iyi ya da kötü olduğundan söz etmek çokta mümkün değildir. Aslına bakarsak iyi ve kötü şeklindeki yargılar şu anki değerler sisteminin bir mahsulüdür (Lemin, Potts ve Welford, 1994: 201).

Değerler çoğu zaman olmasa da genellikle davranışın bağımsız değişken rolünü oynamaktadır. Örnek verecek olursak bir bireyin resim sergisi gezmesi eğer ki sosyal bir statü elde etmek gibi bir değer uğruna değil ise, bu durum bize o kişiyle alakalı sanata olan ilgisi, estetik değer yargıları ve de görgüsü hakkında bilgi verebileceği düşünülebilir (Güngör, 1998: 55). Görüldüğü üzere değerlerin tanımlanması sürecinde bir takım problemler meydana gelmektedir. İlk kez Znaniiecki tarafından sosyal bilimcilere kazandırılmış olan değer kavramı Latince kıymetli veya güçlü olmak anlamına gelen 'valare' kökünden geldiği bilinmektedir (Bilgin, 1995: 83).

Değer kavramlarının tanımlarına bakıldığında ortak değerler ile bağlantısı en fazla vurgulanmakta olan kavramlar ahlaki değerler, amaçlar, inanç ve eğilimlerdir. Başaran'a göre, değer; bir nesne, düşünce, işlem veya eylemin örgütlü bir yapı içinde taşımakta olduğu önemi belirleyen özellikler şeklinde tanımlanmakta ve de düşünce, eylem, nesne ve işlemin ortaya konulması sürecinde araç olarak kullanıldıkları belirtilmektedir (Bilgiseven, 1990: 53).

Özgüven (1994) ise, değerlerin bir taraftan bilişsel süreçleri, kişisel davranışları ve tutumları etkilediğini, fakat diğer taraftan da toplumdaki kültürel kalıplar ile etkileşim içinde olduğunu ve de onları aynaladığını kabul etmektedir. Sosyoloji, psikoloji ve antropoloji gibi değer kavramıyla yakinen alakalı farklı disiplinlerde ise bilim alanları üzerinde geliştirilen yöntem ve tekniklerle ulaşılmakta olan sonuçlara bakıldığında değer kavramı üzerinde büyük oranda tutarlılık kazanıldığı açıkça görülebilmektedir (Özgüven, 1994: 69).

Değerler aynı zamanda farklı bireylere aktarılabilir kavramlardır. Günümüze bakıldığında eğitim sahasında değerler eğitiminde fazlasıyla önemsenmektedir. Değerler eğitiminin çocuklara hangi yolla aktarılacağı hususunda yöntemsel araştırmalar yapılmaya devam edilmektedir. Sevgi, saygı, işbirliği, dürüstlük, hoşgörü, paylaşma, önyargısız bir şekilde yaklaşma, şiddetten uzaklaşma gibi konuları kapsamakta olan eğitimsel programlar geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu programlar ile hedeflenen çocukları mevcut kavramlar ile küçük yaşlardan itibaren karşılaştırmak, akran grupları bir araya geldiklerinde birlikte farklı hikaye, masal ve grup aktivitelerinden yararlanmaları sağlanarak bu kavramlarla ilgili düşündürmeye çalışmaktır. Ancak değerler eğitimi önceden de söylediğimiz gibi yaşayarak öğrenilir. Bu sebeple yalnızca bu tarz bir eğitimle değerler eğitiminde başarıya ulaşmamız pekte mümkün görülmemektedir. Aynı zamanda yaşamın içinden bir takım uygulamalara da gereksinim duyulmaktadır(Dökmen, 2002: 126).

Eğitimin temellerinin ailede atıldığı düşünüldüğünde ise değer öğretimi hususunda günümüz ebeveynlerinin geçmişteki anne ve babalara oranla işlerinin çok daha zor olduğu açıkça görülebilmektedir. Eski zamanlara bakıldığında toplumun da destek verdiği birçok değer kavramı çocuklara yaşantı yoluyla aktarılabilirken artık yalnızca yaşantı yeterli olmamakla birlikte anne ve babaların bu konuda bilinçli bir şekilde çocuklarına aktarımda bulunabilmek adına epeyce çaba göstermeleri gerekli olmaktadır. Çocuğun üzerinde tek etken aile değildir bunun dışında arkadaş çevresi ve okul da önemli bir etken olarak görülmektedir. Toplum içerisinde bizlere empoze edilen değerler ve kavramlar da bireyin yaşantısında önemli bir yer kaplamaktadır. Değerler, geçmişte yapılan araştırmalarda türlerine göre hiyerarşik bir şekilde gruplanarak incelenmektedir. Allport-Vernon-Lidzey'e göre (1960), değerler konusunda yapmış oldukları çalışmalara bakıldığında ise; sosyal, siyasi, estetik, bilimsel, dini ve ekonomik değerler olarak altı temel alt başlıkta incelenmektedirler (Allport-Vernon- Lindzey, 1960: 195).

Değerler, bireylerin gerçekleştirdiği çalışmaları ve de amaçlarını yargılama bakımından bir temel oluşturan ve örgütün üyeleri arasında güçlü duygusal bir bağlılıkla oluşmuş genelleşmiş ve soyut davranış prensipleri şeklinde de ele alınabilirler. Toplumdaki temel yapıyı oluşturmakta olan unsurlar bireysel bilinçlerden bağımsız olarak ilerlemektedirler. Bu bağlamda bizlerin karşısına sosyal birey ve de bu bireyin davranış şekilleri ortaya çıkar. Toplumsal yapıyı

çözümleyebilmek için öncelikle toplum bilincinin tespit edilmesi gerekmektedir. Örneğin rastgele seçilmiş sıradan bir toplumun sosyo-kültürel öğelerini göz ardı etmekte olan bir çalışma, bugünlerde yaşamış olduğumuz sosyal süreçleri de açıklığa kavuşturmadan daha uzak olduğu görülmektedir. Bir bakıma aile aslında siyaset, eğitim, ekonomi ve ya sosyal bir soruna dair ortaya konulan üst düzey yapısal değişkenler ile geliştirilmeye çalışılmış bir model önerisidir. Aynı zamanda ise bu modelin nesnesi olarak kabul edilen sosyal kişinin tercihlerinin de ne tarz birkültürel yapı ile ortaya çıktığını görmemizi engelleyecek ve gerçeklik algısından uzaklaştıracaktır (Antonovsky, 1988: 35).

Toplum içerisinde var olmakta olan olgular içinde yer alan kültürel yapı ve de bu yapı içerisindeki değerler, tutumlar ve inançlar anlaşılmadan, belirli düzeylerdeki yapısal değişkenler ile kavramların açıklanması ve bu gerçeğin ortaya tam anlamıyla çıkarılmasına imkan verilmeyecektir. Aynı zamanda hakim değerlerin toplumsal yapı içerisinde bilinmemesi de farklı disiplinlerde ileriye dönük çıkarımların yapılabilmesine engel teşkil edeceği düşünülmektedir. Bundan dolayı aile değerleriyle ilişkili mevcut durumun tam anlamıyla tespit edilmesi de aile kurumuna dair gelecek tasarısı konusunda büyük önem arz edeceği düşünülmektedir (AAK, 1990: 113).

Toplumsal yapının temel yapı taşlarından ve bileşenlerinden olan sosyalleşme sürecini tamamlamış bir kurum olarak aile, birbirlerine doğrudan kan bağları ve genetik faktörler ile bağlı olan, erişkin üyelerin çocuklara bakma sorumluluğunu üstlendiği bir örgüttür. Aile kurumunda birey sayısı ve işlevleri ile tarihsel süreç içerisinde günümüze değişerek her dönemde farklı bir form ve işlev kazanmış ancak insanlık tarihinden itibaren bir toplumsal yapı olarak varlığını sürdürmüştür. Zamanla içerisindeki değişikliklere rağmen temelde erkek, kadın ve çocuklar bu kurumun her şeklinde yer almıştır. Bu beraberliğin en önemli yönü toplumsal yapının devamını sağlamak ve ailede yaşanan çözümler veya yapı değişiklikleri ile kendini genel anlamda toplumun değişiminde de göstermiştir (Aktay, 2004: 70).

Aile kurumu, toplumun devamı için kendisine yüklenen görevi işleyişiyle pekiştirip devam etmesini sağlamıştır. Toplumsal doku içerisinde bu denli önemli bir konumda olan aile kurumunun ve de işlevlerinin kişilerin zihninde oluşturduğu değer yargılarının belirlenmesi üzerindeki önemi oldukça büyüktür.

Sosyal bilimler literatürüne bakıldığında değer kavramıyla ilgili farklı tanımlamalar ve yaklaşımlar bulunmaktadır. Bununla beraber, bireyin sosyalleşme serüveninde çevresi ile etkileşimi sonrası içselleştirmiş olduğu eylemlerini yönlendirmeye çalıştığı kalıcı ve izli yargılar ve standartlar olarak tanımlayabiliriz. Toplumsal anlamda değerler incelendiğinde, toplumun kabul gördüğü en doğru, en iyi ve en faydalı olan genelleştirilen davranış prensipleri olarak da tanımlanabilmektedir (Ficher, 1966: 237).

Toplum yapısını şekillendirme yönünden değerler düşünüldüğünde toplum yapısını tayin etmekte olan toplumun temel kurumlarının her birinin kendisine ait bir takım değerleri içerdiği görülmektedir. Bu kurumlar ise eğitim, aile, din, siyaset ve ekonomi gibi bir takım değerlerin toplum tarafından benimsenmesi, yaygınlaştırılması, yaşatılması ve korunmasında ve sonuç olarak sonraki kuşaklara aktarılmasında da önemli bir rol üstlenmektedirler. Aynı zamanda toplumsal yapıda değerlerin ifade etmeyi üstlendiği temel yapı taşları kişilerin üstlenmiş olduğu sosyal roller ile sınırlıdır. Bu rollerle toplumun sınıflandırıldığı sistem ve sosyal yapıyı oluşturmakta olan sosyal süreçler yakinen ilişkilidir. Bir yandan da mevcut toplumda ideal düşünme ve davranma yöntemleri, kötü ve iyinin belirlenmesi toplumsal değer ve roller tarafından oluşturulmaktadır. Sonuç olarak, bir toplumdaki toplumsal kontrolü sağlamayı üstlenen sosyal kontrol mekanizması ve de ödüllendirmede kullanılan araçlarının tamamının kaynağı değerlerdir (Kağıtçıbaşı, 1980: 219).

2.3.1. Aile ve Değerler

Toplumsal kurumların içinde barındırdığı başlıca ilgi alanları; halk görüşü, davranış kalıpları, töreler ve görenek olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda toplumsal bir kurum olan aile, toplumun temel kaygılarını ve de faaliyetlerini düzenleyen, aynı zamanda düzen, inanç, üreme gibi toplumsal ihtiyaçlarını karşılamakta olan bütün yapısal bileşenleri kendi bünyesinde barındıran birim olarak karşımıza çıkmaktadır (Marshall, 1999: 79).

Aile, tarihsel süreç boyunca tüm toplumlarda varlığını sürdürmeyi başarmış önemli toplumsal kurumlardandır. Aynı zamanda aile, milli kültürü yaşatma, nüfusu yenileme, bireyleri sosyalleştirme, biyolojik, psikolojik ve ekonomik işlevlerin yerine getirildiği bir kurum niteliğindedir (Aydın, 1985: 94).

Toplumların varlıklarını devam ettirebilmeleri, çocukların o toplumun değer ve inançları doğrultusunda yetiştirilmesi ile doğrudan bağlantılıdır. Aile ise toplumların ayakta kalması için önemli rollerden birini yerine getirmekte olan özel bir kurum niteliğindedir.

Doğu uygarlıklarından biri olan Çin'de de toplumun temel kurumu ailedir. Ancak Batı Avrupa toplumlarında, ailenin eski etkililiğinin var olduğunu söyleyemeyiz. Bir toplum kurumunun diğer toplumsal kurumlarla arasındaki ilişkilerin önemi ön planda bulundurulduğunda, Budizm'ini Katolikliğin ya da İslam'ın, hüküm sürdüğü toplumlarda ise aile kurumunun diğer toplumlara oranla daha güçlü, daha önemli bir kurum olduğunu söyleyebiliriz (Poster, 1989: 75).

Toplumlardaki farklılıklar sebebiyle, toplumların alt birimlerini oluşturan kurumlarda farklı pozisyonlarda var olmaktadır. Bu duruma bağlı olarak evlilik kurumları ve aile farklı toplumsal yapılar içinde özellikle de farklı şekillerde ortaya çıkmaktadırlar. Tarihsel sürece bakıldığında bazı toplumlarda şartlar gereği çekirdek aile daha yaygın iken, başka coğrafyadaki toplumlara bakıldığında kök aile ya da geniş aile yaygın olarak ortaya çıkmıştır. Benzer şekillerde evlilik ile aile ilişkileri ve evlilik türleri de toplumlar arasında değişkenlik göstermektedir. Geleneksel öğelere bağlı toplumlara bakıldığında evlilik şekli ile ilgili olarak genellikle aile büyüklerinin görüşleri ön planda olup evlenecek gençler adına karar verildiği görülmektedir. Modernleşmeyle birlikte bu durum değişerek fertlerin kendi tercihleri ve kararları ile evlenmelerinin daha yaygın olduğu görüşü kabul edilmeye başlanmıştır (Akın ve Aydemir, 2007: 43-60).

Ülkemizde şehirleşme ve sanayileşmeyle doğrudan ilişkili olarak Türk aile yapısı üzerinde bazı değişiklikler yaşanmaktadır. Ülkemizde özellikle de çekirdek aile yapısında hızlı bir artış görülmektedir. Aile kurumunda toplumsal kültürün çeşitli şekil ve unsurları işlenerek çocuklara örtük programla aktarılmaktadır. Bu sayede aile içerisinde sosyalleşme sürecine ilk adımlarını atmaya başlayan çocuklar, kültürün toplumdaki en küçük örnek taşıyıcısı olur (Bilgiseven, 1990: 52).

Aile içerisinde köklere bağlı olmak büyük bir önem arz eder ve bu bağın gereği olan karşılıklı sevgi ise üstün bir değeri ifade etmektedir. Türk aile yapısı incelendiğinde büyüğe saygı, kimsesize, fakire, garibe, yolcuya vs yardım ve de ilgi gösteren geleneksel bir yapıya sahiptir. Ayrıca Türk ailesine misafir gelen kişiyi en güzel biçimde ağırlamak, misafiri memnun etmek ve saygı göstermek oldukça büyük bir

önem arz etmektedir. Türk ailesinin ahlaki değerleri arasında dayanışma ve yardımlaşma da bulunmaktadır. Türk aileleri ve akrabaları tüm acı-tatlı, düğün, dernek gibi önemli ritüellerde birbirlerinin yanındadırlar.

2.3.2. Toplumsallaşma ve Değerlerin Aktarılması

İnsan canlısının toplum hayatına dahil olma sürecinde toplumun bir üyesi haline gelmesi ve toplumsallaşma ile bir bakıma kültürel değerleri içselleştirmesi ve öğrenmesi amaçlanmaktadır. Değer kavramı ilk kez aile içerisinde öğretilir ve benimsenir. Topçu (2005), ailenin bir ahlak mektebi olduğunu ve bu mektebin ise, karşılıklı ödevlere sahip olan insanlar tarafından oluşmuş örgütlü ve sosyal bir grup olduğunu ifade etmektedir (Topçu, 2005: 47).

Güngör'ün ifadesine göre(1995), ailenin bireyin karakter terbiyesi bakımından bütün diğer eğitim kaynaklarından daha önemli olduğu rahatça söylenebilir. Çocuk, kendisini hayata hazırlayan davranışları küçük yaşlardan itibaren öğrenir ve bu öğrenmeler kolay sökülüp atılamayacak kadar derin bir şekilde yerleşir. O halde ailenin çocuk terbiyesindeki rolü yalnızca ona bilmediği şeyleri aktarmaktan ibaret kalmıyor, ileriki hayatı için uygun kültürel öğeleri öğretmek de aileye düşüyor (Güngör. 1995: 142).

Sosyokültürel şekilde benimsenen birçok değer toplumsal hayatın sürekliliği açısından oldukça önemli olarak görülmektedir. Değerler yalnızca bir grubun üyesi olan ferdin belirli tarzlardaki önermeleri kabul etmesi değildir aynı zamanda toplumsallaşma sürecinde her bireyin benimsedikleri şahsi bağlılıkları olarak da kabul görmektedirler. Toplumsallaşma süreci yalnızca çocukluk dönemine ait değil, hayatın tamamı göz önüne alındığında da, belli değerlerin yaşanması, yansıması ve bazen de başkaları için değer olan davranış ve kavramlardan uzak durulması şeklinde öğretilir (Bilgin, 1995: 89).

Güngör (1998), değerlerin öğrenilmesinden ziyade davranışların gerçekleştirilmesinde rol öğrenmesi şeklinde sosyal bir öğrenme sürecinden bahsetmektedir. Her ferdin toplum içerisinde kız-erkek, evli-dul, memur-esnaf, genç-yaşlı vb. bir statüsü ve bu statü içerisinde için toplumun uygun görmüş olduğu rol modelleri bulunmaktadır. O zaman kişilerin bulunduğu tüm iş kollarında o mevkiye ulaşmış insanların neler düşünmesi, neler yapması, nelere değer vermesi vb. gerektiği ile ilgili fikirlerin büyük kısmına sahip oluruz. Bu değerlerin arka planında toplumun

destekleri buldukça kişilerde sürekli yer etmektedir. Fakat bu destek zayıfladığında değişime ya da tahrifata uğramaya açık hale gelir (Güngör, 1998: 165).

2.3.3. Aile Yapısı ve Aile Değerleri

Aile işlevi bakımından farklı biçimlerde tanımlanabilir. Fakat genel bir tanım yaparsak; aralarında genetik bağ ve akrabalık bağı bulunmakta olan erkek, kadın, çocuk ve yakın kişilerden oluşmuş toplumdaki en küçük sosyo-ekonomik birimdir. Aynı zamanda ailenin neslin devamlılığını sağlayıcı bir işleve de sahip olduğu düşünülmektedir. Ailenin toplumsal ve kültürel kodları taşıyıcı, aktarıcı ve koruyucu işlevi sayesinde toplumsal yapının en temel harcını oluşturması aynı zamanda çocuğun en önemli ve de ilk sosyalleşme alanını oluşturması nedeniyle ailenin toplumsal bir yapısının oluşundan bahsetmemiz de mümkündür. Toplumsallaşma sayesinde fertlerin gündelik yaşamdaki alışkanlıklarına, sosyal hayatlarına, tutumlarına, davranışlarına ve de bilinçlerine hakim değer yargılarını ve davranış kalıplarını yerleştirmemiz mümkündür. Yani aile ortamında yetişmiş olan fertler toplumsal yaşama diğer insanlara oranla daha iyi hazırlanmış olurlar. Bu şekilde de sapkın davranışları benimsememiş olup bu da bize ailenin bireyleri sosyalleşmeye hazırladığının güçlü bir işaretini sunmuş olur (Turan, 2015: 20).

Toplumsal bir kurum olmanın yanı sıra, aile aynı zamanda da ekonomik bir birim olarak tanımlanabilmektedir. Ailenin gelenekselci olarak görülmekte olan üretici özelliğini modern zamanlarda erkekten sonra kadının, daha sonra ise çocukların işlerde çalışması neticesi ile sürdürdüğü görülmektedir. Ayrıca aile birimi tüketici olarak oldukça ekonomiktir. Üretim ve tüketim eylemleri ailenin ahlaki, dini, dönemsel koşulları, geleneksel tutumları ve bunun gibi daha pek çok değişken sayesinde şekillenerek kısmi bazı farklılıkları ortaya koyduğu görülmektedir (Sayın, 1990: 107).

2.3.4. Modern Dünya ve Ailenin Dönüşümü

Hangi coğrafyada olursak olalım aile kurumunun her ne kadar yapısı ya da işlevinde bazı kısmi değişiklikler olsa bile varlığından yine de söz etmemiz mümkündür. Bu durumdan hareketle ailenin yer almadığı bir dönemden bahsetmemiz mümkün değildir. Ancak dönemsel gelişimler ile bağlantılı olarak tarihimizin hemen hemen

her döneminde yapısı ve işlevi itibariyle değişime uğradığının da gerçeklik payı bulunmaktadır. Aile içerisindeki geleneksel ve toplumsal yapıdan modern topluma geçişte köklü değişikliklerin yaşanmasına sebep olan en önemli etken ise sanayileşme olarak bilinmektedir. Sanayileşmenin üretim biçimleri dışında tüm toplumsal ilişkileri kökünden değiştirdiğinde aile işlevleri ve de yapısı üzerinde geri dönüşümü mümkün olmayan ve de kaçınılmaz sonuçları olduğu bilinmektedir (Aktay, 2004: 77).

Toplumun dokusu üzerinde ortaya çıkmakta olan her değişim toplumsal dokunun başka bir unsurunun da etkilenmesiyle dönüşümüne sebep olabilmektedir. Ekonomik hayat üzerinde gerçekleşmekte olan değişiklikler ailenin yapısında da büyük oranda dönüşüme yol açarak aileye yeni bir işlev ve yön kazandırmaktadır.

Aile üzerinde köklü bir dönüşüme sebebiyet oluşturan en önemli faktörün sanayileşme sonucunda ortaya çıkmış olan kentleşme ve de toplumda ortaya çıkmış yeni ilişkilerden doğan etkileşimdir. Bu nedenle geleneksel yapıdaki ailelerin yerini çekirdek ve modern aile yapılarına bırakması söz konusudur. Ancak tüm bu gelişmelerin önceden var olmakta olan gelenekselci ve geniş aile sistemlerini yok etmeye çalıştığı düşüncesinin de yanlış olduğu kesinlikle unutmamak gereklidir (Giddens, 1997: 112).

Bu konuda yapılmakta olan mevcut çalışmalar çekirdek aile tiplerinin ortaya çıkması ile geniş ailelerin ortadan kalkmamış olduğunu göstermektedir. Aksine geçmişteki dönemlere bakıldığında çekirdek aile tiplerinin, geniş aile ile birlikte var olmaya devam ettiklerini açıkça göstermiştir. Ancak ailelerin kazanmış olduğu yeni formu, yoğunluğu, işlevi ile karşımıza çıkmış olduğu günümüz toplumsal yaşamındaki değiştirici etkisi ise göz ardı edilmemelidir. Bu bağlamda kırsal kültürün hakim olduğu ilişki düzeyine bakılacak olursa geleneksel aile düzenin kadın ve erkeğin görevleri değişime uğramış, kadın da aileye gelir getirmekte olan bir üye olarak son dönemlerde değişim göstermektedir. Bu durumun sonucu olarak aile içerisinde güç dengesi ve hiyerarşik ilişkilerin yapısı da aynı oranlarda değişime uğramıştır (Kağıtçıbaşı, 1993: 153).

Ailedeki bireyler arasında son dönemde bir eşitlikten söz edilmektedir ayrıca alınan kararlar üzerinde kadının etkisi yeni konumuna bağlı olarak değişmiş ve artış göstermiştir. Üstelik günümüz toplumlarında vurgulanmakta olan özgürlük söylemleri ve bireyselleşmeyle karşı cinsler arasındaki farklı ilişkileri ile gayri resmi

birliktelikler ortaya çıkmaktadır. Bu durumun sonucunda evlilik dışı olan çocuk oranları artış göstermiş ve mevcut aile kurumunun yerini hızla evli olmadan birlikte yaşamakta olan çiftler almıştır. Bu tip ailelerde çocuk yetiştirme tarzlarında da önemli değişikliklerin ortaya çıktığı görülmüştür. Geleneksel yapıya sahip toplumlarda çocuk bir tür kazanç olarak görülmekte, ailenin çalışma gücüne, üretimine olan katkısı ve ekonomik değeri ile değerlendirilir. Bu durum ise çocuk sayısının fazla olmasının istenmesi sonucu da beraberinde getirmektedir. Günümüzdeki toplumlara bakıldığında ise çocuk üzerindeki ekonomik beklentilerin oldukça azaldığı, gelecek için adeta bir güvence olarak düşünülme halinin ortadan kalktığı görülmektedir. Aynı zamanda çocuk yetiştirirken eğitimi ve bir takım masraflarının artması, bakımından ve yükümlülüklerinden dolayı modern ebeveynlerde zorluklara dönüşmesi gibi türlü sebeplerle dünyaya getirilen çocuk sayısında bir azalmaya neden olmuştur. Çocuğun ailenin çalışma sürecine katkı sağlaması söz konusu değildir, aksine kişisel bakımları için gerekmede olan maddi imkansızlıkların artması ve geliştirilmesi sürecindeki bir takım eğitim masrafları ailenin ekonomik olarak zorluklar yaşamasına neden olmaktadır. Adeta bir bağımlılık ilişkisi şeklinde tabir edilen aile kurumunun temel belirleyicilerinden biri olarak görülmekte olan çocuğun aile içindeki nesnel değeri de hızlı bir azalma göstermektedir (Kağıtçıbaşı, 1993: 152).

Aynı zamanda sahip olunan çocukların bakımında da aile dışı kurumların da desteği saptanmaktadır. Geleneksel aile yapısının işlevlerini sırtlanan bu tarz kurumların ellerinde yetişmekte olan çocukların tam da kişiliklerinin şekillenme sürecinde duygusal ve de kalıcı ilişkiler geliştirmelerini engellerler. Çocukları eğitime ve sosyalleşme sürecini üstlenmekte olan bu tarz kurumlar aynı zamanda doğal sürecin dışında ailelerin başka işlevlerini ve özelliklerini de yerine getirme niyetindedirler (Özkan, Kaya, Bodur ve Kucur, 2009: 185).

Günümüz toplumlarında özellikle artmakta olan özgürlük söylemleri ve bireyselleşme eğilimleri içine sıkıştırılan kişisel hayatların bireylere tekrar pazarlanmaya çalışıldığı bir süreçte aileye düşen başlıca görev bireyin özgürlüğünün kısıtlandığı düşüncesi ile uyandırılmış varlığının esiri olmaya karşı koymaktır (Scherler, 2004: 67).

Toplumsal hayatın içinde birey tek başına konumlandırılmış ve bu örgütün içinde kendine yer edinmekten ziyade aynı zamanda kendi kimliğini yaratma peşindedir.

Ancak bu durum bireyin hem kendisine hem de toplumsal hayata yabancılaşmasını da beraberinde getirmiştir.

Sosyal bir kurum olan aileye toplumdaki genel değişimler direkt olarak yansımaktadır. Yani toplumsal yapı içerisinde ortaya çıkmakta olan değişikliklerin en başta ailenin süzgecinden geçmek zorundadır. Dolayısı ile aile kurumu toplumsal değişimi yavaşlatan unsurlar içerisinde karşımıza çıkmaktadır. Ancak modern yapıya sahip toplumların bireylerin zihinlerinde oluşturduğu kendi düşünceleri bireyi dönüştürerek aile ile olan bağı koparabilmektedir. Bu sayede modern bir yapıya sahip olan toplumlarda bireyselleşme eğilimi de aile kurumunu etkilemektedir (Aydın, 1985: 39).

2.3.5. Türkiye'deki Ailelerin Yapısı ve Aile Değerleri

Aile üstlenmiş olduğu roller ve meydana getirdiği işlevler ile geçmişten bugüne hemen hemen her toplumda belli bir karakteristiği yansıtmaktadır. Milletlerdeki ayırt edici yönler, içinde barındırdığı düşünce ve inanç kalıpları, değer yargıları, bu düşünce ve değer kalıplarını aktarmada ve kuşaklar arasındaki bağı devamını sağlamada etkindir. Aile, kendi içinde de bir değer mekanizmasına sahiptir. Aile, sadece toplumsal normlara sahip değildir. Modern zaman toplumlarında aile yapısında ortaya çıkan problemlerin, çözümlerin, değişimlerin ve de çöküşlerin etkisi, toplumun tamamında kendini göstermektedir. Benzer şekillerde toplumsal yapıda ortaya çıkmakta olan alt problemler de aile ve bireyler üzerinde yansımaları neden olmaktadır. Aile kurum olarak farklı topluluklarla benzer özellikler göstermiş olsa da aile ve fertlerin beslenmiş olduğu sosyal dinamiklerin içeriği, yapısı, görevleri ve önem sıralaması belli noktalarda değişikliğe uğramıştır. İnanç, siyasal yapı, ideoloji, demografik etkenler, ekonomik sistem, kültürel ve tarihsel süreci belirleyen vb birçok unsur, toplumsal yapıya bir kimlik kazandırırken aynı zamanda ailenin üstlenmiş olduğu görevlerin belirlenmesinde etkilidir. Bu nedenle, Türk aile yapısından söz ederken bir taraftan da toplumsal dokumuzun dinamikleri dikkate alınmalıdır. Aile kavramının yapısı, oluşumu, işlevleri ve ifade etmiş olduğu anlamların belirlenmesinde, o topluma ait yerel bazı özellikler olduğunu da unutmamamız gerekmektedir (Türkdoğan, 1992: 147).

Çağdaş Türk aile yapısını inşa etmekte olan bir diğer unsur da dünyadaki genel duruma rağmen yaşanan değişimdir. Bunların başında endüstrideki gelişimin

hızlandırmış olduğu şehirleşme oranı ve çekirdek ailenin şehirlerdeki sayılarının artması başlıca sebeplerdendir. Bu sayının artması sonucu kentsel ve kırsal ailelerin arasındaki ayrımın daha da derinleşmiş olduğunu görmekteyiz. Kırsal aile yapısı geniş ve geleneksel şekilde varlığını sürdürürken, kentsel aile yapısı ise çekirdek ve çağdaş aile olarak tanımlanabilir. Çekirdek aile yapısının hemen hemen her dönemde ve toplumda ortaya çıktığı bir gerçektir ancak endüstri gelişmeleri ve şehirleşmenin etkileri bu tarz ailelerin sayısını artırırken aynı zamanda üyesinin sosyal rolünü yeniden tanımlamaktadır. Kadının ailede gelir getirmekte olan bir birey olarak kamusal alanda görünür hale gelmesi sonucu, ailenin üstlenmiş olduğu birçok gelenekçi yapının toplumun diğer kurumlarına aktarılmasını sağlarken ailede çocuğa biçilen değer maddi olarak azalmasına sebep olmuştur. Türkiye şartlarında ailedeki yapısal değişimin dinamiklerini oluşturan endüstriyel gelişim ve kırsal kesimden kentlere gerçekleşen yoğun göç dalgaları dikkati çekmektedir. Yaşam koşullarının zaman içinde maddi olanakların zorlayıcılığı etkisi ile özellikle kadın ve çocuklar üzerine yüklenen değer farklılaşmasına sebep olurken ailenin niceliksel yapısına direkt olarak tesir etmeye başlamıştır (Tepe, 2003: 156).

Türkiye'deki aile yapısının dinamiklerini anlamının bir diğer yolu da makro düzeyde ortaya çıkmış olan değişimlerdir. Yirminci yüzyılın yarısından itibaren hızlı bir şekilde bağımlı hale gelmiş olan toplumsal yapıların kültürel, sosyal ve ekonomik bağlamda benzer etkiye maruz kaldığını görmekteyiz. Türkiye gibi bireysel gelişiminin seyirini farklı eksenler içinde kurmak için çabalayan toplumların deneyimleriyle bağlantılı olarak öncelikle modernleşme talebinin bir gereği olan benzerliğin artması söz konusudur. Oysaki bugünün koşullarında modernlik arayışlarının ötesinde küreselleşme girişimlerinin, toplum yapısı üzerinde geri dönüşümü olmayan etkilerinden söz etmek gerekir. Kapitalizmin bir türevi olan değerler, yaşam tarzları, alışkanlıkları ve gündelik yaşam formları hızlı bir şekilde kitlesel karşılık bulmaktadır. Bu durum ise toplum yapısındaki farklılıkları ortadan kaldırmaktadır. Endüstri gelişmelerinin üretmiş olduğu modern kapitalist toplum, bu sayede kendi egemen kültürünü yaratmıştır (Özensel, 2007: 209).

Geniş halk kitleleri tarafından kabul gören, benimsenmiş ve sürekli olarak yeniden üretilen popüler bir kültür ve benzer toplumlar ortaya çıkmıştır. Aile üyeleri için bu sürecin dışarısında kalmak pek de mümkün olmamaktadır. Popüler kültür etkisi ile artan kapitalist toplum prensiplerinin dayatmış olduğu toplumsal değerler, kişisel

yaşam tarzları, özgürlük ve haz ekseninde kurgulanmış insani varoluş, ailelerin direncini kırarken aynı zamanda hızla önemini de yitirmektedir.

Aile yapısının oluşturulması ve devam ettirilmesi, kişisel özgürlüğü daraltması ile ilgili olarak algılanmakta, kişinin kendi benliğini temel alan yaşam felsefesi ile birey ailenin dışında algılanmaktadır. Oysa gelenekçi yapı içerisinde bireylerden bağımsız olarak aile etrafında kurulan toplumsal bağların merkeze alınmasıyla doğası değişmektedir. Boşanma sürecindeki kolaylaşma ve hızlı artış, evlilik dışı ilişkilerin yaygınlaşması, bireysel yaşam tarzlarının ortaya çıkması ve bu şekilde doğan çocuk sayısının artması, tek ebeveynli aile yapılarının çoğalması vs gibi çağdaş hayat tecrübeleri artık ülkemiz için de alışlagelmiş bir durumdur.

Uygar dünya düzeninde kişiyi önceleyen tüketim ve haz temelli planlanan yaşam stillerini beslemesi ve benimsemesi aile kurumu üzerinde kadın ve cinsiyet rolleri bakımından önem arz eden bir yapıya sahiptir. Örneğin, kişisel talepler ve statü beklentisi karşısında ebeveynlik ve çocuk sahibi olmak tercihen ikincil planda kalmıştır. Fakat yaşanmakta olan hızlı değişimle beraber aile önemini, bir değer olarak arttırmaktadır (Ural, 1999: 235).

2.4. Aile Bütünlük Duygusu (Sense of Coherence)

2.4.1. Bütünlük Duygusu Kavramı

Bütünlük duygusu kavramı kişinin dünyayı algılama biçimini yönetilebilir, anlamlı ve anlaşılabilir olarak değerlendirmesini ve teorik yapıda ifade edilmesini sağlamaktadır (Antonovsky,1987). Aile bütünlük duygusunun zihinsel ve bilişsel basamağını anlaşılabilirlik oluşturmaktadır. Bu kavram kişinin dışsal ve içsel uyarıları öngörülebilir, anlaşılabilir bir plan içerisinde algılanmasını ifade etmiştir. İçsel ve dışsal stres yapan olaylarla karşılaşıldığında yönetilebilirlik, bireyin stres yönetiminde kullandığı davranışsal yönden veya araç olarak sahip olduğuna inandığı ya da sahip olduğu argümanları hedef göstermiştir. Bütünlük duygusunun motivasyonel bir parçasını ise anlamlılık oluşturmaktadır. Bireyin yaşamındaki olayları, ortaya çıkarma yönünde olan olumsuzluklara karşı koyması ya da bu direnci göstermemesine ilişkin olarak kişisel algısını ifade etmektedir.

Antonovsky, bu yapılanmanın öğelerinin her bireyde farklılıklar gösterdiğini ifade etmektedir. Örnek verecek olursak bir kişinin hayatındaki olaylar ile ilgili olarak

meydan okumada farklı güdülemelere, bilişsel ögelere ve davranışsal kaynaklara sahip olacağını belirlemektedir. Kuvvetli bütünlük duygusu hakim olanlar, kişisel engellemeler ve güçlükler karşısında bu durumla ne şekilde başa çıkabilecekleri ile ilgili kendilerine güvenmektedirler (Antonovsky, 1988: 79).

Lindström ve Erikson (2011) Antonovsky'nin bütünlük duygusunu, salutogenic teoriye dayandırmaktadırlar ve bu teoriye göre dünyaya yön veren evrensel bir görüş olduğunu iddia etmektedirler. Ayrıca mevcut teoriye göre, bütünlük duygusu insanların sağlıklı yaşamlarında olumlu bir etki ortaya koymuştur. Bütünlük duygusu, insanların stresli durumlarda nasıl iyi hissettiklerini ve hatta sağlıklarını iyileştirebildiklerini açıklamaktadır. Salutogenesis teorisinin kökeni ikinci dünya harbine dayanmaktadır. İkinci dünya harbi sırasında toplama kampında hapsolan ve sağlıklarını yitirmemiş olan kadınlarla yapılan görüşmelerden çıkarımlarda bulunulmuştur (Lindström ve Erikson, 2011: 82).

Salutogenesis kavramı, İsrail kökenli Amerikalı sosyolog Aaron Antonovsky tarafından ortaya konuldu. Antonovsky salutogenes yönelimini, hastalıklar üzerine odaklanan geleneksel ve patolojik bakış açısından, insanları sağlıklı tutmak ya da kişileri sağlıklı olmaya yol açan alternatiflere yönlendirmek olarak tanımlamıştır (Antonovsky, 1987: 141).

Salutogenesis teorisinin bilimsel temelleri için Antonovsky, sağlık üzerinde stresin nelere yol açtığını araştırdı ve insan sağlığı üzerinde farklı etkilere yol açan rahatsızlıkların paradigması üzerine odaklandı. Kanser, sigara, şeker ve kalp rahatsızlığı gibi hastalıklara sebep olan olayların ilişkilerini ve risk faktörlerini araştırdı.

Stresi, kişilerin duyarlılığını bozan, risk durumları artıran negatif bir kaynak olarak değerlendirdi. Zaman geçtikçe stres olaylarının doğasını daha öznel olarak değerlendirmiş ve stresin doğasında insanların sahip oldukları yetenek ve çevre önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Başlangıçta hem stres hem de sağlık deneylerinde stres faktörleri olarak belirtilen insan yaşamındaki problem durum ve negatif yaşam olayları önemli olarak görülmektedir. Tam aksine Antonovsky, hastalık ve stres her yerde ve her zaman meydana geldiğini ve organizmayı şaşırtan nedenin devamlı ve kitlesel patlama ile hayatta kalabilmesi durumu olduğunu açıklamaktadır. Sonuçta karmaşa ve stresi oluşturan, yaşamın parçası ve doğal şartların kendisidir. Düşünce sistemine gelen ilginç bir soruda bizim bütün

gerçekleşen olaylara rağmen nasıl yaşadığımızdır. Dünyada sağlık öznel bir süreçtir ve en önemli araştırma sorusu, hastalığa sebep olan şeyler değil, sağlığa sebep olan problem durumlarıdır. Kabul görmüş direnç kaynakları ile insanların hayatlarını daha anlaşılabilir, tutarlı ve yapılandırılmış yapan, zihinlerinde yer alan biyolojik, maddi ve psikososyal kaynaklardır. Genel olarak da yaşam kaynakları para, tecrübe, zeka, davranış, sağlık, bağlılık, sosyal destek, bilgi, benlik saygısı, gelenekler, kültürel birikim ve yaşam felsefesidir. Doğal yaşam kaynakları bireye yaşam deneyimlerini anlaşılabilir hale getirmede yardım eder ve yaşam kaynaklarının kendisini daha önemli yapan, onları kullanma yeteneğidir (Lindström ve Eriksson.2011: 85-92).

2.5. Araştırma Konusu ile İlgili Literatürde Yapılmış Çalışmalar

McCubbin'e (1991) göre, aile kurumunun stresle uyumunu sağlayan, ailenin strese karşı vermiş olduğu tepkileri ve aile kurumu içerisindeki değişiklikleri kontrol etmek ve ailenin stres olayları ile başa çıkmasında, aile bütünlüğü ile stres kaynaklarını yönetebilmesidir. Strese karşı başa çıkabilen bir aile uyumu için, ailenin sosyal ve psikolojik stres kaynaklarına karşı dirençli olabilmesi önemlidir. Aile bütünlüğü ve uyum duygusu için zihinsel kaynaklara sahip olmak ve onu geliştirmek zorundadır.

Antonovsky ve Sourani (1988) bütünlük duygusunu kişisel verilerden aileye doğru test etmek amacıyla çalışma başlatmışlar ve aile bütünlük duygusu ile aile uyumunun ilişkisini veriler ile tespit etmişlerdir. Bunun sonucunda akademisyenler farklı teorik ve araştırma yöntemleri içerisinde aile stresi, yaşamsal olaylar ve hastalıklarla arasındaki gelişen bağlantıyı incelemeyi hedef haline getirmişlerdir.

Ward, Schulz, Bruland ve Lohr (2014) Antonovsk'nin bütünlük duygusunun psikiyatri ve akıl hastalığı alanlarında çalışan sağlık personellerinde tükenmişlik, stres, psikiyatrik acil hastalarla başa çıkma ve mesleğe yeni katılacakların seçimi açısından önemli olacağını ortaya koymuşlardır.

Rizk ve Almond (2005) İngiltere, İsrail, Sudan, Hon Kong ve İsveç de yapılan bütünlük duygusu ve diyabetli hastaların bireysel yönelimleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla bir takım çalışmalar yürütmüşlerdir. Bu çalışmanın sonucunda yüksek bağlılık duygusuna sahip diyabet hastalarında olumlu yönde ilerleme olabileceği görülmüştür.

Pallant ve Lae (2002)'nin çalışmalarında strestle başa çıkabilme stratejilerine adapte olma, fiziksel ve psikolojik olarak iyi olma ve var olan bireysel kişilik ölçümleri ile ilişkili bağlantılar akademik verilerle doğrulanmıştır.

Eriksson ve Lindström (2011), akademik çalışmasında bütünlük duygusu ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkileri incelemiş ve 1992 ile 2003 yılları arasında yayımlanan salutogenic teori ile ilgili yapılan akademik araştırmalarını ele almıştır. Bu akademik çalışmalar 458 yayın ve 13 doktora tezinden meydana gelmektedir. Bu yayınlardan 32 si bütünlük duygusu ile yaşamın kalitesi arasındaki ilişkileri hedefleyen çalışmalardır ve 8 yazarın bilimsel veri depolarında olan bilimsel yayınları, doktora tezleri ve mevcut kitapları üzerine temellendirilmiştir. Ayrıca gerçekleştirilen çalışmalar iyi bir yaşam kalitesi için, bütünlük duygusunun geçerliğini doğrular niteliktedir. Bütünlük duygusu kavramının yaşamın kalitesini etkilemekte olan bir sağlık kaynağı olduğunu dile getirmiştir.

Eriksson, M. and Lindström, B. (2011), akademik araştırmalarında bütünlük duygusu ile sağlık arasında güçlü bir ilişki tespit edilmiştir. Özellikle de bu durum mental sağlıkla ilgilidir. Başlangıçta yüksek bütünlük duygusuna sahip olan bireyler, bütünlük duygusu ne kadar güçlüyse, genel olarak algılanan sağlıkları da o derecede iyidir. Bütünlük duygusu sağlığın genel durumunu öngörebilmektedir. Bütünlük duygusu bireylerin sağlığını geliştirmek ve onları korumak için önemli bir katkı yapmış fakat bu katkı yalnız başına bütünlük duygusu ile açıklanamayacak kadar yetersizdir.

Nel, Crafford ve Roodt (2004), bütünlük duygusu ve hedef yapı arasındaki bağı incelemişler ve bütünlük duygusunun alt kolları ile hedef yapılarının alt boyutları arasındaki güçlü ilişki ortaya çıkmıştır. Bütünlük duygusunun anlamlılık ve yönetilebilirlik alt kolları ile hedef yapının alt boyutlarından olan hedef başarısının organizasyonunu kolaylaştırma, uygulanmaya çalışılan hedeflerde açıklık ve hedeflerin yalnız bir türe özgü olan fonksiyonel olmayan etkileri arasında pozitif yönde yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur.

Flensburg / Madsen, Ventegodt ve Merrick (2005) belirttiği gibi Antonovsky; sağlığın çok önemli olduğu ve bireylerin sağlığa niçin önem göstermesi gerektiği ile ilgili olarak bir ölçme aracı geliştirilmiş ve sağlıklı olmayı bütünlük duygusu ile ölçmeyi hedeflemiştir. Antonovsky'nin bütünlük duygusu görüşünün dünya çapında

popülerlik kazanmasını, sağlığın doğru bir kaynağı olarak dünyanın dışındaki ve yaşamın içindeki bütünlük duygusu fikrine borçlu olduğu ortadadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmamızda betimsel ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, genellikle birden daha çok değişkenin arasındaki etkileşimin varlığını ve miktarını belirlemede kullanılmaktadır. Aralarındaki ilişkileri belirleyebilmek için t testi, varyans analizi, korelasyon ve çoklu regresyon gibi istatistiksel yöntemlerden yararlanılmaktadır (Metin, 2014). Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelmiş evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusunun cinsiyet, yaş, eğitim, çocuk sahibi olup olmama, çocuk sayısı, evlenme kararı vs durumlarına göre anlamlı farklılıklar gösterip göstermediğine bakılmıştır. Ayrıca farklı sosyo-kültürel yapılardan gelmiş evli bireylerin cinsiyetlerine göre aile bütünlük duygusu ile aile değerleri arasında önemli bir ilişkinin olup olmadığını belirlemek amaçlanmaktadır. Söz konusu değişkenler arasındaki ilişkileri keşfetmek amacı ile yapılmakta olan ilişkisel araştırma ile değişkenler arasında bulunan ilişkilerden hareketle çalışılmakta olan konu açıklanmaya ve çözümlenmeye çalışılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmada hedef evren İstanbul İli Küçükçekmece ilçesinde çalışmakta olan farklı sosyo-kültürel yapılardan gelmiş evli ve öğretmen bireylerden oluşmaktadır. Bu araştırma uygun örneklem yoluyla belirlenen okullardan seçilen toplam 671 gönüllü katılımcı öğretmen üzerinde yapılmıştır. Araştırmamıza dahil olan katılımcıların çocuklarının olup olmadığı dikkate alınmamıştır. Araştırmada yer alan kadın ve erkek katılımcılar birbirleriyle evli olmak zorunda değildir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada araştırmacı tarafından hazırlanmış olan ve sosyo-demografik özellikler hakkında başlıca bilgilerin toplanmasını sağlayan bir kişisel bilgi formu

kullanılmıştır. Bu forma ek olarak “Aile Değerleri Ölçeği” ve “Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği” kullanılmıştır. Uygulanmakta olan ölçeklerin araştırmaya dahil olan bireylerin onayıyla yapıldığını belirtmek amacıyla katılımcılara onam formu imzalatılmış ve ölçekleri cevaplandırmaları istenmiştir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacının hazırlamış olduğu kişisel bilgi formu, bu araştırma için düzenlenmiştir. Form evli ve de öğretmen bireylerin demografik özellikleri ile ilgili bilgileri elde edebilmek amacıyla geliştirilmiş olup evli bireylere ait demografik özelliklerin sorulduğu toplam 17 sorudan oluşmaktadır. Kişisel bilgi formunda cinsiyet, yaş, çalışma durumu, eğitim, evlenme kararı, evlilik yılı, nüfusa kayıtlı olduğu bölge/ülke, eşin nüfusa kayıtlı olduğu bölge/ülke, evlenme yaşı, eş ile aradaki yaş farkı, kadın için ideal evlilik yaşı, erkek için ideal evlilik yaşı, çocuk sahibi olup olmama, çocuk sayısı, varsa çocukla kaliteli zaman geçirip geçirmediği, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, eş ile kültür çatışması yaşanıp yaşanmadığı, sosyo-kültürel farklılıkların evlilikler üzerinde etkili olup olmadığı üzerine düşüncelerinin alınması vs ile ilgili sorular yer almaktadır.

3.3.2. Aile Değerleri Ölçeği

“Aile Değerleri Ölçeği” Özkan (2009) tarafından geliştirilerek güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Bu süreçte öncelikle lisans ve yüksek lisans düzeyinde eğitim görmüş bireylere “ aile ve aile değerleri” konusundaki görüşlerini kompozisyon şeklinde yazmaları istenmiştir. Ulaşılan 57 kişiden 32 kompozisyon alınmış ve içerik çözümlemesi ile maddeler hazırlanmaya başlanmıştır (Özkan, 2009: 182).

Diğer yandan aile ve aile değerleriyle ilgili literatür ayrıntılı biçimde taranmış, benzer amaçlarla hazırlanmış diğer anket, ölçek ve yapılmış araştırmalar incelenmiştir. Toplam 65 madde oluşturulmuş ve oluşturulmuş olan maddelerin her biri alanında uzman beş kişi tarafından incelenmiştir. Uzmanlar, oluşturulan maddelerin yordancak değerlerin bir göstergesi olup olmadığını görüşlerini belirterek açıklamışlardır.

Uzman kişilerden, maddelerin uygunluğuna ilişkin cevaplarını taslak ölçek üzerinde belirtmeleri istenmiştir. Gerekli durumlarda açıklama yapılabilmesi için her maddenin karşısına bir boşluk bırakılmıştır. Ayrıca maddeler üzerinde düzeltme

yapılabileceği de belirtilmiştir. Beş uzmandan görüş alınarak oluşturulan uzman değerlendirme formundan elde edilen veriler sonucunda sorunlu olduğuna karar verilen maddelerin ise öneriler doğrultusunda düzeltilmesi yapılmıştır. Bu işlemlerin sonucunda 11 tane maddenin ölçek taslağı dışına çıkarılmasına karar verilmiş ve 5 madde ise öneriler doğrultusunda düzeltilmiştir. Taslak halindeki ölçeğin 65 maddeden oluşması kararı verilmiştir. Genel uygulamalara geçmeden önce ise oluşturulan ölçek formu ve maddeleri üzerinde fark edilemeyen herhangi bir sorun olabileceğine dair sayılı gereği pilot bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama 52 kişiden oluşan bir grup üzerinde gerçekleştirilmiştir. Uygulama sırasında bireylerden alınmakta olan sorular, uygulayıcıların diğer gözlemleri ve de geri bildirimlerine bağlı olarak istekleri dikkate alınmıştır. Ardından genel uygulama için bazı tedbirlerin alınması gerekliliğine karar verilmiştir. Bu uygulamalar 2007 Mayıs-Haziran aylarında, lise ve üzeri eğitime sahip toplamda 375 kişiyle gerçekleştirilmiştir. Uygulamaların tamamlanmasının ardından bütün cevap formları incelenmiştir. İnceleme süreci sonucunda kodlanmamış soru bırakma, boş form verme, eksik cevap verme veya formları yanlış doldurma (örneğin çift seçenek işaretleme gibi) son olarak da fiziksel problemler (formun yırtılmış olması, formun cevaplar bölümünün karalanmış olması) vs. nedenler ile cevapların geçersiz sayılacağı örneklem elemanlarını (n=62) kağıtlar üzerinde belirlenmiştir.

Tüm bu nedenlerden dolayı formlar "geliştirilecek ölçeğin istatistiksel hatalara karşı direncini yüksek tutmak amacıyla" analiz dışı bırakılmıştır. Bu belirtilen nedenlerden en fazla karşılaşılanı, cevaplamanın belli bir yerde kesilmiş olmasıdır. Sonuçta ölçek geliştirme analizleri, elenen 33 - 62 kişinin ardından 127'si kadın, 186'sı erkek olmak üzere toplam 313 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Uygulamaya katılanların yaşlarının ranjı 34 olup (min: 18; max: 52), yaş ortalaması $x=31,90$ ve standart sapması ise 7,73 olarak hesaplanmıştır. Ölçek geliştirme süreçleri; geçerlik analizleri, güvenirlik analizleri, madde-toplam, madde-kalan analizleri ve ayırt edicilik analizlerinden oluşmuştur. Yapılan güvenirlik analizleri ve faktör analizleri sonunda 14 faktörlü ve 65 maddeli "Aile Değerleri Ölçeği" ortaya çıkmıştır. Ölçeğin gerçekleştirilen iç tutarlık analizleri sonucunda toplam alpha kat sayısı $\alpha =,890$ olarak hesaplanmıştır ve ayrıca da toplam alpha kat sayısını düşüren herhangi bir madde bulunmamaktadır. Cronbach Alpha kat sayısının belirlenmesine ek olarak maddelerin iki eş değer yarıya bölünmesi ile elde edilecek güvenirliği de ayrıca

hesaplanmıştır. Bu bağlamda, Guttman değeri $G=,897$ ve Spearman değeri $S=,899$ olarak hesaplanmıştır. Guttman ve Spearman değerlerinin hesaplanma sürecini oluşturulan iki yarımdan ilkinin alpha kat sayısı $\alpha_1=,772$; ikinci grubun alpha kat sayısı ise $\alpha_2=,824$ olarak hesaplanmıştır. Yapılmış olan madde toplam korelasyonlarıyla ilgili gerçekleştirilen Pearson çarpım moment korelasyon analizi sonucunda tüm maddeler ile toplam puan arasındaki ilişki istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Aynı durum madde-kalan analizlerinden elde edilen sonuçlar için de geçerlidir. Aynı zamanda, maddelerin ayırt ediciliklerinin belirlenmesinde gerçekleştirilmiş olan bağımsız grup t testi sonucuna göre tüm maddeler için üst ve alt grupların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

Bu sonuçlara göre maddelerin ölçmüş olduğu özellikler açısından her bir maddenin aynı yapı içinde olduklarını ve de ayırt edici olduğu ispatlanmaktadır. Sonuç olarak, ölçek geliştirme süreciyle ilgili yapılan analizlerden elde edilen tüm değerler, ölçeğin geçerli ve güvenilir biçimde kullanılabilceğini göstermektedir. Sonuç olarak altmış beş madde ve on dört alt boyuttan oluşan Aile Değerleri Ölçeğine son şekli verilmiştir. Ölçek beşli likert tipine sahip 59 madde ve 13 alt boyuttan oluşmaktadır (1-kesinlikle katılmıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum). Alt boyut puanları madde puanlarının ölçek ve alt boyutlardaki madde sayısına bölünmesiyle elde edilmiştir. Yüksek puan aile değerlerine verilen önemin yüksekliğini ifade etmektedir. Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0,81; alt boyutların Cronbach Alpha katsayıları sırasıyla 0,62 – 0,61 – 0,69 – 0,63 – 0,65 – 0,67 – 0,74 – 0,66 – 0,62 – 0,63 – 0,67 – 0,62 – 0,64 olarak tespit edildi.

Ölçeğin alt boyutları, alt boyutların kısa tanımları ve yer alan maddeler aşağıda verilmektedir:

Akraba İlişkileri: Beş maddeden oluşan bu alt boyuttan yüksek puan alınması, geniş aileye ilişkin olumlu bakışı ve akraba ilişkilerine verilmekte olan önemi göstermektedir. Yer alan maddeler şunlardır:

Madde 1. Eşler akrabalarına ayıracakları zaman konusunda hemfikir olmalıdırlar.

Madde 14. Huzurevleri anne-babama benden daha iyi bakar.

Madde 26. Eşimin anne-babasının bakımını üstlenmek istemem.

Madde 37. Bir evlilik kişiler kadar ailelerin de evliliğidir.

Madde 48. Çocuklar aile büyüklerinin olduğu ortamda daha iyi yetişirler.

Anne-Çocuk İlişkisi: Beş maddeden oluşan bu alt boyuttan yüksek puan alınması, güçlü anne-çocuk bağlantısının gerekliliğini ve çocuk bakımı konusunda anneye yüklenen önemi ortaya çıkarmaktadır. Yer alan maddeler şunlardır:

Madde 2. Çocuk bakımında birinci derecede sorumlu annedir.

Madde 15. Bir çift boşanırsa çocukların anneleri ile yaşamaları daha uygundur.

Madde 27. Çalışan bir anne de çocuklarıyla çalışmayan bir anne kadar sıcak ve güvenli ilişkiler kurabilir.

Madde 38. Anne olmak bir kadının hayatını felç eder.

Madde 52. Bütün zamanını çocuklara ayıran anneler tükenmiş demektir.

Cinselliğe Bakış: Beş maddeden oluşmakta olan bu alt boyuttan yüksek puan alınması, cinsellik ile ilgili konularda daha fazla serbestlikten yana olma anlamına gelmektedir. Yer alan maddeler şunlardır:

Madde 3. Genç erkeklerin evlilik öncesi cinsel ilişki kurmasında sakınca görmüyorum.

Madde 16. Evlilik dışı cinsel ilişki kurulmamalıdır.

Madde 28. Evli de olsa erkekler çapkınlık yapabilirler.

Madde 39. Kızların flört etmesi onların bireysel gelişimini destekler.

Madde 53. Genç kızların evlilik öncesi cinsel ilişki kurmasında sakınca görmüyorum.

Çocuğun Değeri: Beş maddeden oluşan bu alt boyuttan yüksek puan alınması ailenin çocuk yetiştirme rolüne daha fazla önem göstermesi gerektiği biçiminde yorumlanabilir. Yer alan maddeler şunlardır.

Madde 4. Aileler mutlaka çocuk sahibi olmalıdırlar.

Madde 17. Ailenin en önemli görevi çocuk yetiştirmektir.

Madde 29. Bir çocuğun mutlu bir şekilde büyüebilmesi için anne- babasının beraber olduğu bir eve ihtiyacı vardır.

Madde 40. Çocuklar için yapılabilecek fedakarlığın sınırları vardır.

Madde 54. Çocuklar ailelerinden bağımsız yaşayabilecek şekilde yetiştirilmelidir.

Duygusal Bağ: Dört maddeden oluşan bu alt boyuttan yüksek puan alınması, aileye duygusal bağlılığın arttığı şeklinde yorumlanmaktadır. Yer alan maddeler şunlardır:

Madde 5. Zor zamanlarımda başvurulacak kişi öncelikte eşim olmalıdır.

Madde 18. Kendimi aileme “duygusal olarak fazla bağlı” hissetmem.

Madde 30. Ailemin iyiliği için kendi mutluluğumu feda etmeye hazırım.

Madde 41. Evlilikte sevgi zorunlu değildir.

Evliliğe Bakış: Beş maddeden oluşan bu alt boyuttan yüksek puan alınması, evlilik ve evlilik kurumuna verilen önemi göstermektedir. Yer alan maddeler şunlardır:

Madde 6. Evlenmek insanların hayatının en önemli önceliklerinden biridir.

Madde 19. Eşlerin her biri diğerinin çıkarını kendi çıkarının önüne koymalıdır.

Madde 31. Çocuk sahibi çiftler mutsuz olsalar da evliliklerini sürdürmelidirler.

Madde 49. Ne olursa olsun evlilikler ömür boyu sürmeli.

Madde 55. Evlilik, modası geçmiş bir olgudur.

Geleneksel Aile Değerleri: Beş maddeden oluşan bu alt boyuttan yüksek puan alınması, ailenin geleneksel olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Yer alan maddeler şunlardır:

Madde 7. Aileler mevcut dini ve manevi değerleri dikkate alarak yaşamlarını sürdürmelidirler.

Madde 20. Modern koşullar ne olursa olsun aile geleneksel yapısını sürdürmelidir.

Madde 32. Ailenin geleneksel yapısının korunması için elimden geleni yaparım.

Madde 42. Günümüz koşullarının ortaya çıkardığı aile modeli beni endişelendiriyor.

Madde 50. Ülkemizde genel kabul gören aile değerleri olmalıdır.

Kadın Rollerini: Beş maddeden oluşan bu alt boyuttan yüksek puan alınması, kadının geleneksel bakış açısı ile değerlendirildiğini göstermektedir. Yer alan maddeler şunlardır:

Madde 8. Ev kadını olmak da çalışmak ve para kazanmak kadar tatmin edici bir şeydir.

Madde 21. Kadın dediğin evi çekip çevirir.

Madde 33. Kadınlar kocalarından önce eve dönmüş olmalıdırlar.

Madde 43. Kadın, her zaman kocasına itaat etmelidir.

Madde 47. Ev hanımlarının yaşamlarını çekilmez buluyorum.

Karar Alma Süreçleri: Beş maddeden oluşan bu alt boyuttan yüksek puan alınması, ailede karar alma sürecinin demokratik/katılımcı olması gerektiği şeklinde yorumlanmaktadır. Yer alan maddeler şunlardır:

Madde 9. Evde son sözü baba söylemelidir.

Madde 22. Eşler kendi kişisel kararlarını kendileri alabilirler.

Madde 34. Aile ile ilgili kararlar tüm aile üyelerince ortak alınmalıdır.

Madde 44. Evlilik boyunca aile büyüklerinin görüşü dikkate alınmalıdır.

Madde 46. Aile içindeki sorunlar eşleri ilgilendirir, başkalarını değil.

Farklı Yaklaşımlar: Beş maddeden oluşan bu alt boyuttan yüksek puan alınması, geleneksel olmayan değerlerin daha fazla benimsendiği şeklinde yorumlanmaktadır. Yer alan maddeler şunlardır:

Madde 10. Tek bir ebeveyn ve çocuktan oluşan bir aile de olabilir.

Madde 23. Evlat edinme hakkı sadece evli olan çiftlere verilmelidir.

Madde 35. Birlikte yaşamak için evlilik şart değil.

Madde 56. Birlikte yaşamak evlilik sorumluluklarına karşı uygun bir çözümdür.

Madde 57. Bir kadın, evlenmeden de çocuk sahibi olabilmelidir.

Sadakat: Tamamı ters puanlanan toplam üç maddeden oluşan bu alt boyuttan yüksek puan alınması, eşler arası sadakate verilen önemin artması şeklinde yorumlanmaktadır. Yer alan maddeler şunlardır:

Madde 11. Kadınların ufak tefek kaçamakları hoş görülebilir.

Madde 36. Erkeklerin ufak tefek kaçamakları hoş görülebilir.

Madde 59. Eşler arasındaki sadakat kavramının içeriği günümüz koşullarında yeniden tanımlanmalıdır.

Sosyo-ekonomik Değer: Beş maddeden oluşan bu alt boyuttan yüksek puan alınması, ailenin daha çok sosyal ve ekonomik bir yapı olarak algılanması eğitimi şeklinde yorumlanmaktadır. Yer alan maddeler şunlardır:

Madde 12. Eğer bir ülkede işsizlik varsa iş konusunda öncelik erkeklerin olmalıdır.

Madde 24. Evliliğin daha yüksek bir sosyal statüye ulaşmanın aracı olarak görülmesi bana yanlış gelmiyor.

Madde 45. Çocuklar küçükken anne işine ara vermeli veya yarı-zamanlı (part-time) çalışmalıdır.

Madde 51. Aile temelde ekonomik bir olgudur.

Madde 58. Bir eş diğer eş statü kaynağı olarak görmemelidir.

Şiddet: İki maddeden oluşan bu alt boyuttan yüksek puan alınması, aile saadeti için şiddeti meşru görme olarak yorumlanmaktadır. Yer alan maddeler şunlardır:

Madde 13. Kadın dediğin kocanın tokadını sineye çekmelidir.

Madde 25. Bazen evliliğin sürebilmesi için fiziksel güç kullanılabilir.

3.3.3. Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu Ölçeği

Antonovsky (1987) tarafından geliştirilmiş olan ölçek, 1 ile 7 arasında değişen toplam 13 maddeden oluşmuş kendini değerlendirme ölçeğidir. Scherler ve Lajunen (1997) ölçeğin Türkçeye uyarlanmasını gerçekleştirirken yaptıkları kültürlerarası çalışmada, Scherler 152 Türk üniversite öğrencisine uygulamış olduğu ölçeğin doğrulayıcı faktör analitik çalışmasını gerçekleştirirken ölçeğin üç faktörlü bir yapıya sahip olduğunu rapor etmektedir (anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik, anlamlılık). Ölçeğin güvenilirlik çalışmalarını gerçekleştirirken iç tutarlılık katsayılarının yönetilebilirlik için 54, anlaşılabilirlik için 57, anlamlılık için 62 ve tüm ölçek için 69 olarak hesaplanmıştır. Çalışmada her bir alt ölçek için iç tutarlılık katsayılarının anlaşılabilirlik için 60, yönetilebilirlik için 57 ve anlamlılık için 67 olduğu görülmüştür. Tüm ölçeğin tutarlılık katsayısına bakıldığında ise 80 olarak hesaplanmış ve ölçekte alt ölçek puanlarının kullanmanın yanı sıra toplam puan alınmasına da izin verilmektedir. Ölçekten alınmış olan yüksek puanlar, bireyin bütünlük duygusunun da yüksek olduğuna işaret etmektedir. Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği'nin orijinal halini 26 madde olarak geliştirmiş olan Antonovsky ve

Sourani'den (1988) sonra ise Sagy (1998) ölçeğin 12 maddeli kısa formunu oluşturmuştur. Ölçek 1 ve 7 arasında değişmekte olan 7'li likert tipinde kendini değerlendirme ölçeği olup bu ölçekten alınacak olan yüksek puanlar cevaplayan bireyin ailesine ilişkin bütünlük duygusunun yüksek olduğunu işaret etmektedir. Daha önce yapılmış olan güvenilirlik ve geçerlik çalışmalarında ölçeğin madde/toplam puan korelasyonlarının 45 ile 65 arasında değiştiği gözlemlenmiştir. Ayrıca ölçeğin Aile Fonksiyonlarını Değerlendirme Ölçekleriyle ilgili olarak olumsuz işlevlerle negatif düzeyde, pozitif işlevlerle ise olumlu ve orta düzeyde korelasyonlara sahip olduğu Sagy tarafından rapor edilmekte ayrıca ölçeğin iç tutarlılık katsayılarına bakıldığında ise 88 (Sagy, 1998) ve 77 (Sagy, 2002) olarak belirtilmektedir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanma çalışmalarını 2007 yılında Çeçen gerçekleştirmiştir. Çeçen'in, 562 Üniversite öğrencisi üzerinden elde etmiş olduğu veriler ile ölçeğin geçerlik çalışmaları kapsamında faktör analizi, madde analizi, farklı ve benzer ölçekler geçerliği teknikleri uygulanmıştır. Çeçen'in gerçekleştirmiş olduğu faktör analizi (n=437) sonucunda belirtilen örneklem ile ölçeğin madde analizi çalışmalarında madde-toplam puan korelasyonlarının 48 ile 65 arasında değiştiğini ve tek boyutlu bir yapıya uygun olduğunu belirlenmiştir. Çeçen güvenilirlik çalışmalarını gerçekleştirirken ölçeğin iki hafta arayla uygulanan test tekrar test (n=55) güvenilirliğinin ise 85 olduğunu ve Cronbach alfa (n=437) iç tutarlılık katsayısını ise 80 olarak saptamıştır. Bu çalışmanın kapsamına bakıldığında iç tutarlılık katsayısı ise 79 olarak hesaplanmaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Veriler farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen evli bireylerin 'Kişisel Bilgi Formu', 'Aile Değerleri Ölçeği' ve 'Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği'ne verdiği yanıtlardan oluşmaktadır. Ölçeklerin hepsi bir sayfalık yönerge ile bir araya getirilerek bir ölçek bataryası oluşturulmuş ve katılımcılara elden verilmiştir. Örnekleme oluşturacak kişilere araştırmacı tarafından ulaşılmıştır. Katılımcılar ölçekleri iş yerlerinde ya da evlerinde doldurmuşlardır. Her iki eşe aynı anda uygulama yapıldığında da, eşlerin birbirlerinin yanıtlarını görmemesine özen gösterilmiştir.

Araştırmada dört bölümden oluşan veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracının ilk bölümünde katılımcıların cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi, kurum türü bilgilerden oluşan demografik bilgi formu yer almaktadır. İkinci bölümde

katılımcıların evlenme kararı, evlilik süresi, nüfusa kayıtlı olduğu bölge, eşinin nüfusa kayıtlı olduğu bölge, evlilik yaşı, eşiyile arasındaki yaş farkı, erkek ve kadın için ideal evlenme yaşı önerisi, çocuk sayısı, çocuklarıyla kaliteli zaman geçirme durumu, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, eşiyile kültürel çatışma yaşama durumu ve sosyo-kültürel farklılıkların evlilik üzerindeki etkisine ilişkin düşünce bilgilerinden oluşan aile bilgi formu yer almaktadır.

Veri toplama aracının üçüncü bölümünde Özkan (2009) tarafından geliştirilen ve güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılan “Aile Değerleri Ölçeği” yer almaktadır. Ölçekte beşli likert tipinde (1-kesinlikle katılmıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum) 59 madde ve 13 boyuttan oluşmaktadır. Alt boyut puanları madde puanlarının ölçek ve alt boyuttaki madde sayısına bölünmesi ile elde edilmektedir. Yüksek puan aile değerlerine verilen önemin yüksekliğini ifade etmektedir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0,81; alt boyutların Cronbach Alpha katsayıları sırasıyla 0,62 – 0,61 – 0,69 – 0,63 – 0,65 – 0,67 – 0,74 – 0,66 – 0,62 – 0,63 – 0,67 – 0,62 – 0,64 olarak tespit edildi.

Veri toplama aracının dördüncü bölümünde Antonovsky ve Sourani (1988) tarafından geliştirilen ve Çeçen (2007) tarafından Türkçe’ye uyarlanarak güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılan “Aile Bütünlük -Tutarlılık- Duygusu Ölçeği” yer almaktadır. Ölçek, her biri farklı cevap seçeneklerine sahip ve yedili likert tipinde 12 madde ve 3 boyuttan oluşmaktadır. Alt boyut puanları madde puanlarının ölçek ve alt boyuttaki madde sayısına bölünmesi ile elde edilmektedir. Yüksek puan bireyin ailesine ilişkin bütünlük duygusunun yüksek olduğunu işaret etmektedir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0,84; alt boyutların Cronbach Alpha katsayıları sırasıyla 0,66 – 0,65 ve 0,66 olarak tespit edildi.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 15.0 programı kullanılmıştır. Katılımcıların demografik ve aile bilgileri frekans ve yüzde tablosuyla; ölçek ve alt boyutlarına ait ortalama, standart sapma ve çarpıklık değerleri betimsel istatistikler tablosunda gösterilmiştir. Ölçek puanlarının normallik sınavında Çarpıklık (Skewness) katsayısı kullanılmıştır. Sürekli bir değişkenden elde edilen puanların normal dağılım özelliğinde kullanılan çarpıklık katsayısının (Skewness) ± 1 sınırları içinde kalması puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde

yorumlanabilir. Normal dağılım koşullarının sağlanmadığı durumlarda değişken puanlarının karekök, logaritmik veya ters döndürme (inverse) dönüşümleri yapılarak parametrik testler kullanılabilir (Büyüköztürk, 2011:40). Ölçek puanlarının normal dağıldığı durumlarda parametrik testler, normal dağılmadığı durumlarda ise nonparametrik testler kullanılmıştır.

Ölçek ve alt boyut puanlarının cinsiyet, kurum türü, çocuklarla kaliteli zaman geçirme, eş ile kültürel çatışma yaşama durumuna göre karşılaştırılmalarında bağımsız iki örneklem t testinden; yaş, öğrenim düzeyi, evlilik kararı, evlilik süresi, kendisi ve eşinin nüfusa kayıtlı olduğu bölge, evlilik yaşı, eşle yaş farkı, erkek ve kadın için ideal evlenme yaşı, çocuk sayısı, sosyo-ekonomik düzey, eşle yaş farkının etkisine göre karşılaştırılmalarında ANOVA testinden yararlanılmıştır. ANOVA testinde anlamlı farklılık görüldüğünde farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla öncelikle grupların homojenliğini test etmek üzere LEVENE testi yapılmış, bu test sonucuna göre, grupların homojenliği şartı sağlanan verilerde ikili karşılaştırmalarda LSD post hoc testinden yararlanılmıştır. Grupların homojenliği şartını sağlamayan veriler için Tam hane testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçekler arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Değişkenlerin birbirine anlamlı şekilde yordayıp yordamadığını anlamak için ise regresyon analizlerinden yararlanılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

4.1. Demografik Bulgular

Tablo 4.1: Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik			
Özellik	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	483	72,0
	Erkek	188	28,0
Yaş	35 yaş altı	364	54,2
	35-44 yaş	217	32,3
	45 yaş ve üzeri	90	13,4
Görev yapılan kurum türü	Kamu	608	90,6
	Özel	63	9,4
Öğrenim düzeyi	Ön lisans	42	6,6
	Lisans	546	81,4
	Lisansüstü	83	12,4

Araştırmaya katılan 671 katılımcının %72'si kadın, %28'i erkektir. Katılımcıların %54,2'si 35 yaş altı, %32,3'ü 35-44 yaş aralığında, %13,4'ü 45 yaş ve üzerindedir. Katılımcıların %90,6'sı kamu, %9,4'ü özel kurumda görev yapmaktadır. Katılımcıların %6,6'sı ön lisans, %81,4'ü lisans, %12,4'ü lisansüstü düzeyde öğrenim görmüştür (Tablo 4.1).

Tablo 4.2: Katılımcıların Aile Bilgilerine Göre Dağılımı

Aileye İlişkin Bilgiler	Gruplar	n	%
Evlilik kararının alınma şekli	Kendi kararı (aile onayıyla)	53	79,3
		2	
	Kendi kararı (görücü usulüyle)	80	11,9
	Kendi kararı (aile itirazına rağmen)	59	8,8

Evlilik süresi	4 yıl ve daha az	23	34,7
		3	
	5-9 yıl	17	25,5
		1	
	10-14 yıl	11	17,4
		7	
	15-19 yıl	69	10,3
	20 yıl ve üzeri	81	12,1
Nüfusa kayıtlı olduğu bölge	Marmara	11	17,4
		7	
	Karadeniz	14	22,2
		9	
	İç Anadolu	12	19,2
		9	
	Ege	80	11,9
		88	13,1
	Akdeniz	88	13,1
	Doğu Anadolu	75	11,2
	Güneydoğu Anadolu	33	4,9
Eşinin nüfusa kayıtlı olduğu bölge	Marmara	97	14,5
		11	
	Karadeniz	7	17,4
		10	
	İç Anadolu	6	15,8
		86	12,8
	Ege	86	12,8
		87	13,0
	Akdeniz	87	13,0
	Doğu Anadolu	87	13,0
	Güneydoğu Anadolu	67	10,0
	Yurt dışı	24	3,6
Evlilik yaşı	18-24 yaş	21	32,6
		9	
	25-29 yaş	38	56,9
		2	
	30-34 yaş	70	10,4

Eşiyle yaş farkı	0-4 yaş	48	72,4
		6	
	5-9 yaş	16	24,9
		7	
Erkek için ideal evlenme yaşı	10-14 yaş	18	2,7
	18-24 yaş	21	3,1
	25-29 yaş	34	52,0
		9	
Kadın için ideal evlenme yaşı	30-34 yaş	26	38,7
		0	
	35-39 yaş	41	6,1
		16	24,0
Çocuk sayısı	18-24 yaş	1	
	25-29 yaş	43	64,1
		0	
	30-34 yaş	80	11,9
Çocuklarla kaliteli zaman geçirme durumu (N=492)	Yok	17	26,7
		9	
	1 çocuk	28	41,7
		0	
Ailenin aylık geliri	2 çocuk	10	14,9
		0	
	3 ve daha fazla	11	16,7
		2	
Ailenin aylık geliri	2500-5000TL	19	29,1
		5	
	5000-7500TL	27	40,8
	4		
	7500TL üzeri	20	30,1
		2	

Eşle kültür çatışması	Evet	33	50,1
	Hayır	6	49,9
Sosyo-kültürel farklılıkların evlilik üzerindeki etkisi	Çok fazla etkili	33	39,6
	Etkili	6	51,0
	Çok az etkili	34	9,4
		2	

Katılımcıların %79,3'ü ailenin onayını alarak kendi kararıyla, %11,9'u görücü usulüyle kendi kararıyla, %8,8'i ailenin itirazına rağmen kendi kararıyla evlilik kararı almıştır. Katılımcıların %34,7'sinin evlilik süresi 4 yıl ve daha az, %25,5'inin 5-9 yıl, %17,4'ünün 10-14 yıl, %10,3'ünün 15-19 yıl, %12,1'inin 20 yıl ve üzerindedir. Katılımcıların %17,4'ü Marmara, %22,2'si Karadeniz, %19,2'si İç Anadolu, %11,9'u Ege, %13,1'i Akdeniz, %11,2'si Doğu Anadolu, %4,9'u Güneydoğu Anadolu bölgesindeki illerin nüfuslarına kayıtlıdır. Katılımcıların eşlerinin %14,5'i Marmara, %17,4'ü Karadeniz, %15,8'i İç Anadolu, %12,8'i Ege, %13'ü Akdeniz, %13'ü Doğu Anadolu, %10'u Güneydoğu Anadolu bölgesindeki illerin, %3,6'sının eşi yurt dışı nüfusuna kayıtlıdır. Katılımcıların %32,6'sı 18-24 yaş aralığında, %56,9'u 25-29 yaş, %10,4'ü 30-34 yaş arasında evlenmiştir. Katılımcıların %72,4'ünün eşi ile 0-4 yaş, %24,9'unun 5-9 yaş, %2,7'sinin 10-14 yaş farkı vardır. Katılımcıların %3,1'ine göre erkek için ideal evlenme yaşı 18-24 yaş, %52'sine göre 25-29 yaş, %38,7'sine göre 30-34 yaş, %6,1'ine göre 35-39 yaş aralığıdır. Katılımcıların %24,5'üne göre kadın için ideal evlenme yaşı 18-24 yaş, %64,1'ine göre 25-29 yaş, %11,9'una göre 30-34 yaş aralığıdır. Katılımcıların %26,7'si çocuk sahibi değil, %41,7'si 1 çocuk, %14,9'u 2 çocuk, %16,7'si 3 ve daha fazla çocuk sahibidir. Çocuk sahibi olan katılımcıların (N=492) %83,7'si çocuklarıyla kaliteli zaman geçirdiğini belirtmiştir. Katılımcıların %29,1'inin ailesinin aylık geliri 2500-5000TL arası, %40,8'inin 5000-7500TL arası, %30,1'inin ailesinin aylık geliri 7500TL'nin üzerindedir. Katılımcıların %50,1'i eşi ile kültürel çatışma yaşadığını ifade etmiştir. Katılımcıların %39,6'sı sosyo-kültürel farklılığın evlilik üzerinde çok fazla etkili olduğu, %51'i etkili olduğu, %9,4'ü çok az etkili olduğu görüşündedir (Tablo 4.2).

4.2. Ölçeklere İlişkin Bulgular

Araştırmada kullanılan ölçeklere ve alt ölçekler dair elde edilen betimsel bulgular Tablo 4.3'te verilmektedir.

Tablo 4.3: Ölçek ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikler

Ölçek	Alt Boyutlar	Skewnes				
		N	\bar{x}	SS	s	Kurtosis
AİLE DEĞERLERİ	Akraba İlişkileri	671	3,82	0,72	-0,11 ¹	0,69 ¹
	Anne-Çocuk İlişkisi	671	3,46	0,79	0,16 ¹	0,80 ¹
	Cinselliğe Bakış	671	2,03	0,80	0,70	-0,10
	Çocuğun Değeri	671	3,57	0,81	0,12 ¹	0,40 ¹
	Duygusal Bağ	671	3,93	0,79	-0,31 ¹	0,34 ¹
	Evliliğe Bakış	671	2,99	0,82	0,11	0,15
	Geleneksel Aile Değerleri	671	3,64	0,81	-0,78	0,92
	Kadın Rollerini	671	2,73	0,81	0,33	-0,37
	Karar Alma Süreçleri	671	3,47	0,71	0,63 ²	0,77 ²
	Farklı Yaklaşımlar	671	2,43	0,80	0,55	-0,16
	Sadakat	671	2,02	0,95	0,87 ²	0,74 ²
AİLE DEĞERLERİ	Sosyo-Ekonomik Değer	671	2,96	0,82	-0,26	0,18
	Şiddet	671	1,34	0,64	-0,17 ³	-0,12 ³
TOPLAM		671	3,05	0,36	0,26 ²	0,11 ²
AİLE BÜTÜNLÜ ĞÜ	Anlaşılabilirlik	671	5,54	1,13	0,39 ²	-0,28 ²
	Yönetilebilirlik	671	5,33	1,02	-0,67	0,32
	Anlamlılık	671	4,82	1,40	-0,69	0,07
	TOPLAM	671	5,27	0,98	-0,74	0,59

1: Logaritmik dönüşüm sonrası 2: Karekök dönüşüm sonrası 3: Ters dönüşüm sonrası

Çarpıklık ve basıklık değerleri 1 aralığı dışında olan değişkenler olduğu tespit edildiğinden uygun dönüşümlerle normal dağılımları sağlanmıştır. Tablo 2'ye göre aile değerleri ölçek puanı (3,05±0,49) ve evliliğe bakış (2,99±0,82), kadın rolleri (2,73±0,81), sosyo-ekonomik değerler (2,96±0,82) alt boyut puanları "orta düzeyde"

tespit edilmiştir. Akraba ilişkileri (3,82±0,72), anne-çocuk ilişkisi (3,46±0,79), çocuğun değeri (3,57±0,81), duygusal bağ (3,93±0,79), geleneksel aile değerleri (3,64±0,81), karar alma süreçleri (3,47±0,71) alt boyut puanları “yüksek düzeyde” tespit edildi. Cinselliğe bakış (2,03±0,80), farklı yaklaşımlar (2,43±0,80), sadakat (2,02±0,95) alt boyut puanları “düşük” düzeyde, şiddet alt boyut puanı (1,34±0,64) çok düşük düzeyde tespit edildi (5-1=4/5=0,8; 1-1,80: çok düşük; 1,81-2,60: düşük; 2,61-3,40: orta; 3,41-4,20: yüksek; 4,21-5,00: çok yüksek).

Aile bütünlüğü ölçek puanı (5,27±0,98) ve anlaşılabilirlik (5,54±1,13), yönetilebilirlik (5,33±1,02), anlamlılık (4,82±1,40) alt boyut puanları “yüksek düzeyde” tespit edildi (7-1=6/5=1,2; 1-2,20: çok düşük; 2,21-3,40: düşük; 3,41-4,60: orta; 4,61-5,80: yüksek; 5,81-7,00: çok yüksek) (Tablo 4.3).

4.2.1. Aile Değerleri Ölçeğine İlişkin Bulgular

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucu Tablo 4.4’te verilmektedir.

Tablo 4.4: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	t	p
Akraba İlişkileri	Kadın	483	3,79	0,68	-1,62	0,10
	Erkek	188	3,89	0,81		
Anne-Çocuk İlişkisi	Kadın	483	3,51	0,80	2,67	0,00
	Erkek	188	3,33	0,75		
Cinselliğe Bakış	Kadın	483	2,06	0,78	1,73	0,08
	Erkek	188	1,94	0,87		
Çocuğun Değeri	Kadın	483	3,54	0,80	-1,10	0,27
	Erkek	188	3,62	0,85		
Duygusal Bağ	Kadın	483	3,93	0,76	0,19	0,85
	Erkek	188	3,92	0,86		
Evliliğe Bakış	Kadın	483	2,85	0,74	-7,61	0,00
	Erkek	188	3,36	0,90		
Geleneksel Aile	Kadın	483	3,55	0,77	-4,61	0,00

Değerleri	Erkek	188	3,86	0,86		
Kadın Roller	Kadın	483	2,51	0,70	-12,98	0,00
	Erkek	188	3,31	0,78		
Karar Alma Süreçleri	Kadın	483	3,42	0,65	-3,04	0,00
	Erkek	188	3,61	0,85		
Farklı Yaklaşımlar	Kadın	483	2,48	0,79	2,91	0,00
	Erkek	188	2,28	0,80		
Sadakat	Kadın	483	2,04	0,91	0,92	0,35
	Erkek	188	1,97	1,04		
Sosyo-Ekonomik Değer	Kadın	483	2,94	0,81	-0,91	0,36
	Erkek	188	3,01	0,86		
Şiddet	Kadın	483	1,22	0,51	-7,62	0,00
	Erkek	188	1,63	0,83		
TOPLAM	Kadın	483	3,01	0,34	-4,63	0,00
	Erkek	188	3,15	0,40		

Tablo 4.4'te görüleceği üzere, “araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin yapılan t testi sonucunda ölçeğin akraba ilişkileri, cinselliğe bakış, çocuğun değeri, duygusal bağ, sadakat, sosyo-ekonomik değer alt boyut puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$)

Anne-çocuk ilişkisi ($t=2,67$; $p<0,05$), evliliğe bakış ($t=-7,61$; $p<0,05$), geleneksel aile değerleri ($t=-4,61$; $p<0,05$), kadın rolleri ($t=-12,98$; $p<0,05$), karar alma süreçleri ($t=-3,04$; $p<0,05$), farklı yaklaşımlar ($t=2,91$; $p<0,05$), şiddet ($t=-7,62$; $p<0,05$) alt boyut puanlarının ve aile değerleri ölçeği toplam puanlarının ($t=-4,63$; $p<0,05$) cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Kadın katılımcıların anne-çocuk ilişkisi ve farklı yaklaşımlar puanları, erkek katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Erkek katılımcıların evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, karar alma süreçleri, şiddet ve aile değerleri ölçeği toplam puanları, kadın katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.4).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları yaş gruplarına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.5'te verilmektedir.

Tablo 4.5: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş Grupları	N	\bar{x}	SS	F	p	Anlamlı
							Fark
Akraba İlişkileri	A-35 yaş altı	364	3,89	0,76	3,50	0,03	A>B
	B-35-44 yaş	217	3,73	0,68			
	C-45 yaş ve üzeri	90	3,76	0,64			
Anne-Çocuk İlişkisi	35 yaş altı	364	3,46	0,81	1,00	0,36	
	35-44 yaş	217	3,50	0,77			
	45 yaş ve üzeri	90	3,36	0,75			
Cinselliğe Bakış	A-35 yaş altı	364	1,90	0,76	10,62	0,00	B,C>A
	B-35-44 yaş	217	2,14	0,83			
	C-45 yaş ve üzeri	90	2,26	0,83			
Çocuğun Değeri	35 yaş altı	364	3,56	0,81	0,55	0,57	
	35-44 yaş	217	3,54	0,82			
	45 yaş ve üzeri	90	3,65	0,82			
Duygusal Bağ	35 yaş altı	364	3,94	0,79	0,02	0,98	
	35-44 yaş	217	3,93	0,76			
	45 yaş ve üzeri	90	3,92	0,86			
Evliliğe Bakış	35 yaş altı	364	2,96	0,80	0,79	0,45	
	35-44 yaş	217	3,00	0,86			
	45 yaş ve üzeri	90	3,08	0,79			
Geleneksel Aile Değerleri	35 yaş altı	364	3,62	0,82	1,13	0,32	
	35-44 yaş	217	3,61	0,79			
	45 yaş ve üzeri	90	3,76	0,79			
Kadın Rollerini	A-35 yaş altı	364	2,65	0,77	4,63	0,01	B>A
	B-35-44 yaş	217	2,86	0,86			
	C-45 yaş ve üzeri	90	2,77	0,81			
Karar Alma Süreçleri	35 yaş altı	364	3,52	0,71	1,75	0,17	
	35-44 yaş	217	3,44	0,68			

	45 yaş ve üzeri	90	3,38	0,81		
Farklı Yaklaşımlar	35 yaş altı	364	2,42	0,75		
	35-44 yaş	217	2,40	0,88	0,32	0,72
	45 yaş ve üzeri	90	2,48	0,76		
Sadakat	35 yaş altı	364	2,00	0,86		
	35-44 yaş	217	2,10	1,03	1,03	0,35
	45 yaş ve üzeri	90	1,96	1,04		
Sosyo-Ekonomik Değer	35 yaş altı	364	2,98	0,86		
	35-44 yaş	217	2,93	0,75	0,21	0,81
	45 yaş ve üzeri	90	2,95	0,86		
Şiddet	A-35 yaş altı	364	1,27	0,54		B>A
	B-35-44 yaş	217	1,44	0,73	5,29	0,00
	C-45 yaş ve üzeri	90	1,40	0,79		
TOPLAM	35 yaş altı	364	3,03	0,38		
	35-44 yaş	217	3,06	0,33	0,72	0,48
	45 yaş ve üzeri	90	3,08	0,36		

Tablo 4.5'te görüleceği üzere, "araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları yaş gruplarına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?" sorusuna ilişkin yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri ($F=3,50$; $p<0,05$), cinselliğe bakış ($t=10,62$; $p<0,05$), kadın rolleri ($F=4,63$; $p<0,05$), şiddet ($F=5,29$; $p<0,05$) alt boyut puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre;

35 yaş altı katılımcıların akraba ilişkisi puanları, 35-44 yaş grubu katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 5).

35-44 yaş ve 45 yaş ve üzeri katılımcıların cinselliğe bakış puanları, 35 yaş altı katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 5).

35-44 yaş grubu katılımcıların kadın rolleri ve şiddet puanları, 35 yaş altı katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 5).

Anne-çocuk ilişkisi, çocuğun değeri, duygusal bağ, evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, karar alma süreçleri, farklı yaklaşımlar, sadakat, sosyo-ekonomik değerler

alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 5).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları kurum türüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucu Tablo 4.6’da verilmektedir.

Tablo 4.6: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Kurum Türüne Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Kurum					
	Türü	N	\bar{x}	SS	t	p
Akraba İlişkileri	Kamu	608	3,80	0,73	-1,70	0,09
	Özel	63	3,97	0,68		
Anne-Çocuk İlişkisi	Kamu	608	3,45	0,80	-0,82	0,41
	Özel	63	3,54	0,68		
Cinselliğe Bakış	Kamu	608	2,03	0,81	0,21	0,83
	Özel	63	2,01	0,77		
Çocuğun Değeri	Kamu	608	3,55	0,80	-1,77	0,07
	Özel	63	3,74	0,86		
Duygusal Bağ	Kamu	608	3,94	0,78	0,61	0,54
	Özel	63	3,87	0,85		
Evliliğe Bakış	Kamu	608	2,96	0,82	-2,92	0,00
	Özel	63	3,28	0,75		
Geleneksel Aile Değerleri	Kamu	608	3,61	0,81	-2,75	0,00
	Özel	63	3,90	0,71		
Kadın Rollerini	Kamu	608	2,68	0,79	-4,93	0,00
	Özel	63	3,20	0,88		
Karar Alma Süreçleri	Kamu	608	3,46	0,71	-1,62	0,10
	Özel	63	3,61	0,80		
Farklı Yaklaşımlar	Kamu	608	2,43	0,80	0,43	0,66
	Özel	63	2,38	0,77		
Sadakat	Kamu	608	2,00	0,92	-1,80	0,07
	Özel	63	2,23	1,18		
Sosyo-	Kamu	608	2,94	0,82	-2,17	0,03

Ekonomik Değer	Özel	63	3,17	0,87		
Şiddet	Kamu	608	1,30	0,58	-4,84	0,00
	Özel	63	1,71	1,01		
TOPLAM	Kamu	608	3,03	0,36	-3,81	0,00
	Özel	63	3,21	0,37		

Tablo 4.6’da görüleceği üzere, “araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları kurum türüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri, anne-çocuk ilişkisi, cinselliğe bakış, çocuğun değeri, duygusal bağ, karar alma süreçleri, farklı yaklaşımlar, sadakat alt boyut puanlarının kurum türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.6).

Tablo 6’da görüleceği üzere, “araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları kurum türüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin yapılan ANOVA testi sonucunda evliliğe bakış ($t=-2,92$; $p<0,05$), geleneksel aile değerleri ($t=-2,75$; $p<0,05$), kadın rolleri ($t=-4,93$; $p<0,05$), sosyo-ekonomik değer ($t=-2,17$; $p<0,05$), şiddet ($t=-4,84$; $p<0,05$) alt boyut puanlarının ve aile değerleri ölçeği toplam puanlarının ($t=-3,81$; $p<0,05$) kurum türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Özel kurumlarda görev yapan katılımcıların evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, sosyo-ekonomik değer, şiddet ve aile değerleri ölçeği toplam puanları, kamu kurumlarında görev yapan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.6).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları öğrenim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.7’de verilmektedir.

Tablo 4.7: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Öğrenim						Anlamlı Fark
	Düzeyi	N	\bar{X}	SS	F	p	
Akraba İlişkileri	Ön lisans	42	3,85	0,70	2,01	0,13	

	Lisans	546	3,84	0,71		
	Lisansüstü	83	3,67	0,81		
Anne-Çocuk İlişkisi	Ön lisans	42	3,47	0,89		
	Lisans	546	3,49	0,77	2,87	0,05
	Lisansüstü	83	3,27	0,87		
Cinselliğe Bakış	Ön lisans	42	1,89	0,73		
	Lisans	546	2,02	0,79	1,61	0,20
	Lisansüstü	83	2,15	0,90		
Çocuğun Değeri	Ön lisans	42	3,49	0,85		
	Lisans	546	3,58	0,80	0,64	0,52
	Lisansüstü	83	3,49	0,84		
Duygusal Bağ	Ön lisans	42	3,87	0,92		
	Lisans	546	3,93	0,77	0,15	0,85
	Lisansüstü	83	3,95	0,85		
Evliliğe Bakış	Ön lisans	42	3,14	0,69		
	Lisans	546	2,96	0,82	1,89	0,15
	Lisansüstü	83	3,11	0,84		
Geleneksel Aile Değerleri	Ön lisans	42	3,75	0,79		
	Lisans	546	3,64	0,78	0,61	0,54
	Lisansüstü	83	3,58	0,96		
Kadın Rollerini	A-Ön lisans	42	3,09	0,89		A>B
	B-Lisans	546	2,70	0,79	4,48	0,01
	C- Lisansüstü	83	2,76	0,87		
Karar Alma Süreçleri	Ön lisans	42	3,41	0,98		
	Lisans	546	3,47	0,69	0,60	0,55
	Lisansüstü	83	3,54	0,74		
Farklı Yaklaşımlar	Ön lisans	42	2,26	0,71		
	Lisans	546	2,43	0,79	1,12	0,32
	Lisansüstü	83	2,48	0,89		
Sadakat	Ön lisans	42	2,23	0,99		
	Lisans	546	2,02	0,96	1,43	0,23
	Lisansüstü	83	1,93	0,84		

Sosyo-	Ön lisans	42	3,16	0,85		
Ekonomik	Lisans	546	2,96	0,81	1,94	0,14
Değer	Lisansüstü	83	2,85	0,88		
	A-Ön lisans	42	1,70	1,02		A>B,C
Şiddet	B-Lisans	546	1,31	0,60	7,42	0,00
	C-					
	Lisansüstü	83	1,35	0,62		
	Ön lisans	42	3,10	0,37		
TOPLAM	Lisans	546	3,05	0,35	0,59	0,55
	Lisansüstü	83	3,03	0,43		

Tablo 4.7’de görüleceği üzere, “araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları öğrenim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri, anne-çocuk ilişkisi, cinselliğe bakış, çocuğun değeri, duygusal bağ, evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, karar alma süreçleri, farklı yaklaşımlar, sadakat, sosyo-ekonomik değerler alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.7).

Kadın rolleri ($F=4,48$; $p<0,05$), şiddet ($F=7,42$; $p<0,05$) alt boyut puanlarının öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre;

Ön lisans düzeyinde öğrenim gören katılımcıların kadın rolleri puanı, lisans düzeyinde öğrenim gören katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.7).

Ön lisans düzeyinde öğrenim gören katılımcıların şiddet puanları, lisans ve lisansüstü düzeyde öğrenim gören katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.7).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları evlilik kararının alınma şekline göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.8’de verilmektedir.

Tablo 4.8: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Evlilik Kararının Alınma Şekline Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Evlilik Kararı						Anlamlı Fark
	N	\bar{x}	SS	F	p		
Akraba İlişkileri	A-Kendi kararı (aile onayı)	532	3,83	0,72	6,21	0,00	A,B>C
	B-Kendi kararı (görücü usulü)	80	3,96	0,72			
	C-Kendi kararı (aile itirazı)	59	3,53	0,70			
	Kendi kararı (aile onayı)	532	3,44	0,80			
	Kendi kararı (görücü usulü)	80	3,58	0,73			
	Kendi kararı (aile itirazı)	59	3,44	0,73			
Anne-Çocuk İlişkisi	A-Kendi kararı (aile onayı)	532	2,04	0,80	5,59	0,00	C>B
	B-Kendi kararı (görücü usulü)	80	1,81	0,71			
	C-Kendi kararı (aile itirazı)	59	2,26	0,90			
	Kendi kararı (aile onayı)	532	3,58	0,79			
	Kendi kararı (görücü usulü)	80	3,55	0,90			
	Kendi kararı (aile itirazı)	59	3,44	0,73			
Çocuğun Değeri	Kendi kararı (aile onayı)	532	3,58	0,79	0,51	0,60	
	Kendi kararı (görücü usulü)	80	3,55	0,90			
	Kendi kararı (aile itirazı)	59	3,44	0,73			

	usulü)					
	Kendi kararı					
	(aile itirazı)	59	3,47	0,85		
	Kendi kararı					
	(aile onayı)	532	3,96	0,77		
Duygusal Bağ	Kendi kararı				2,28	0,10
	(görücü					
	usulü)	80	3,91	0,83		
	Kendi kararı					
	(aile itirazı)	59	3,73	0,85		
	Kendi kararı					
	(aile onayı)	532	2,97	0,82		
Evliliğe Bakış	Kendi kararı				2,33	0,09
	(görücü					
	usulü)	80	3,17	0,76		
	Kendi kararı					
	(aile itirazı)	59	2,91	0,88		
	A-Kendi					B>A,C
	kararı (aile					
	onayı)	532	3,61	0,80		
	B-Kendi					
Geleneksel Aile	kararı				3,92	0,02
Değerleri	(görücü					
	usulü)	80	3,87	0,79		
	C-Kendi					
	kararı (aile					
	itirazı)	59	3,58	0,85		
	A-Kendi					B>A,C
	kararı (aile					
	onayı)	532	2,69	0,78	8,68	0,00
Kadın Rollerini	B-Kendi					
	kararı					
	(görücü	80	3,08	0,91		

	usulü)						
	C-Kendi						
	kararı (aile						
	itirazı)	59	2,64	0,78			
	Kendi kararı						
	(aile onayı)	532	3,48	0,71			
Karar Alma	Kendi kararı						
Süreçleri	(görücü				0,32	0,72	
	usulü)	80	3,47	0,75			
	Kendi kararı						
	(aile itirazı)	59	3,40	0,71			
	Kendi kararı						
	(aile onayı)	532	2,43	0,81			
Farklı	Kendi kararı						
Yaklaşımlar	(görücü				2,12	0,12	
	usulü)	80	2,28	0,70			
	Kendi kararı						
	(aile itirazı)	59	2,55	0,82			
	Kendi kararı						
	(aile onayı)	532	2,02	0,91			
Sadakat	Kendi kararı						
	(görücü				0,82	0,44	
	usulü)	80	1,93	0,94			
	Kendi kararı						
	(aile itirazı)	59	2,14	1,24			
	Kendi kararı						
	(aile onayı)	532	2,97	0,82			
Sosyo-	Kendi kararı						
Ekonomik	(görücü				0,20	0,81	
Değer	usulü)	80	2,93	0,88			
	Kendi kararı						
	(aile itirazı)	59	2,91	0,82			
Şiddet	A-Kendi	532	1,31	0,60	3,36	0,03	B,C>A

	kararı (aile onayı)				
	B-Kendi kararı (görücü usulü)	80	1,46	0,75	
	C-Kendi kararı (aile itirazı)	59	1,47	0,80	
	Kendi kararı (aile onayı)	532	3,05	0,36	
TOPLAM	Kendi kararı (görücü usulü)	80	3,10	0,37	1,07 0,34
	Kendi kararı (aile itirazı)	59	3,01	0,39	

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları evlilik kararının alınma şekline göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri ($F=6,21$; $p<0,05$), cinselliğe bakış ($F=5,59$; $p<0,05$), geleneksel aile değerleri ($F=3,92$; $p<0,05$), kadın rolleri ($F=8,68$; $p<0,05$), şiddet ($F=3,36$; $p<0,05$) alt boyut puanlarının evlilik kararının alınma şekline göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre;

Evlilik kararını kendi iradesiyle ancak görücü usulü ve aile onayıyla alan katılımcıların akraba ilişkileri puanı, evlilik kararını ailenin itirazına rağmen kendi kararıyla alan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.8).

Evlilik kararını ailenin itirazına rağmen kendi kararıyla alan katılımcıların cinselliğe bakış puanı, evlilik kararını kendi iradesiyle ancak görücü usulüyle alan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.8).

Evlilik kararını kendi iradesiyle ancak görücü usulüyle alan katılımcıların geleneksel aile değerleri ve kadın rolleri puanları, evlilik kararını kendi iradesiyle ancak ailenin

onayıyla ve ailenin itirazına rağmen kendi kararıyla alan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.8).

Evlilik kararını kendi iradesiyle ancak görücü usulüyle ve ailenin itirazına rağmen kendi kararıyla alan katılımcıların şiddet puanı, evlilik kararını kendi iradesiyle ancak ailenin onayıyla alan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.8).

Anne-çocuk ilişkisi, çocuğun değeri, duygusal bağ, evliliğe bakış, karar alma süreçleri, farklı yaklaşımlar, sadakat, sosyo-ekonomik değerler alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının evlilik kararının alınma şekline göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.8).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları evlilik süresine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.9’da verilmektedir.

Tablo 4.9: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Evlilik Süresine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Evlilik Süresi	N	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı
							Fark
Akraba İlişkileri	4 yıl ve az	233	3,93	0,71	2,09	0,08	
	5-9 yıl	171	3,77	0,78			
	10-14 yıl	117	3,76	0,69			
	15-19 yıl	69	3,78	0,61			
	20 yıl ve üzeri	81	3,73	0,73			
Anne-Çocuk İlişkisi	4 yıl ve az	233	3,45	0,75	0,74	0,56	
	5-9 yıl	171	3,51	0,80			
	10-14 yıl	117	3,50	0,84			
	15-19 yıl	69	3,43	0,76			
	20 yıl ve üzeri	81	3,34	0,85			
Cinselliğe Bakış	4 yıl ve az	233	1,95	0,78	1,54	0,19	
	5-9 yıl	171	2,02	0,79			
	10-14 yıl	117	2,03	0,81			
	15-19 yıl	69	2,20	0,88			
	20 yıl ve üzeri	81	2,12	0,80			

Çocuğun Değeri	4 yıl ve az	233	3,55	0,73		
	5-9 yıl	171	3,54	0,82		
	10-14 yıl	117	3,55	0,90	0,35	0,84
	15-19 yıl	69	3,61	0,81		
	20 yıl ve üzeri	81	3,65	0,90		
Duygusal Bağ	4 yıl ve az	233	3,96	0,72		
	5-9 yıl	171	3,91	0,83		
	10-14 yıl	117	3,93	0,84	0,14	0,96
	15-19 yıl	69	3,92	0,71		
	20 yıl ve üzeri	81	3,91	0,88		
Evliliğe Bakış	A-4 yıl ve az	233	3,06	0,75		C,D,E>B
	B-5-9 yıl	171	2,79	0,82		
	C-10-14 yıl	117	3,02	0,90	3,99	0,00
	D-15-19 yıl	69	3,01	0,83		
	E-20 yıl ve üzeri	81	3,17	0,80		
Geleneksel Aile Değerleri	4 yıl ve az	233	3,64	0,77		
	5-9 yıl	171	3,50	0,86		
	10-14 yıl	117	3,74	0,80	1,90	0,10
	15-19 yıl	69	3,66	0,72		
	20 yıl ve üzeri	81	3,73	0,88		
Kadın Rollerini	A-4 yıl ve az	233	2,70	0,82		C,D,E>B
	B-5-9 yıl	171	2,58	0,72		
	C-10-14 yıl	117	2,88	0,90	3,32	0,01
	D-15-19 yıl	69	2,88	0,82		
	E-20 yıl ve üzeri	81	2,80	0,78		
Karar Alma Süreçleri	4 yıl ve az	233	3,52	0,68		
	5-9 yıl	171	3,43	0,71		
	10-14 yıl	117	3,54	0,63	1,20	0,31
	15-19 yıl	69	3,35	0,75		
	20 yıl ve üzeri	81	3,45	0,87		
Farklı	4 yıl ve az	233	2,45	0,79	0,52	0,72

Yaklaşımlar	5-9 yıl	171	2,46	0,73		
	10-14 yıl	117	2,34	0,86		
	15-19 yıl	69	2,38	0,95		
	20 yıl ve üzeri	81	2,44	0,71		
Sadakat	4 yıl ve az	233	2,02	0,88		
	5-9 yıl	171	2,00	0,86		
	10-14 yıl	117	2,08	1,02	0,14	0,96
	15-19 yıl	69	2,04	1,03		
	20 yıl ve üzeri	81	2,01	1,13		
	4 yıl ve az	233	3,02	0,83		
Sosyo- Ekonomik Değer	5-9 yıl	171	2,90	0,83		
	10-14 yıl	117	3,06	0,71	1,88	0,11
	15-19 yıl	69	2,78	0,78		
	20 yıl ve üzeri	81	2,94	0,95		
Şiddet	4 yıl ve az	233	1,35	0,66		
	5-9 yıl	171	1,26	0,52		
	10-14 yıl	117	1,38	0,69	0,91	0,46
	15-19 yıl	69	1,34	0,61		
	20 yıl ve üzeri	81	1,40	0,79		
TOPLAM	4 yıl ve az	233	3,07	0,34		
	5-9 yıl	171	2,99	0,40		
	10-14 yıl	117	3,08	0,35	1,44	0,21
	15-19 yıl	69	3,05	0,32		
	20 yıl ve üzeri	81	3,07	0,40		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları evlilik süresine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkisi, anne-çocuk ilişkisi, cinselliğe bakış, çocuğun değeri, duygusal bağ, geleneksel aile değerleri, karar alma süreçleri, farklı yaklaşımlar, sadakat, sosyo-ekonomik değerler, şiddet alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının evlilik süresine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.9).

Evliliğe bakış ($F=3,99$; $p<0,05$) ve kadın rolleri ($F=3,32$; $p<0,05$) alt boyut puanlarının evlilik süresine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre evlilik süresi 10-14 yıl, 15-19 yıl ve 20 yıl ve üzeri olan katılımcıların evliliğe bakış ve kadın rolleri puanları, evlilik süresi 5-9 yıl olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.9).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları nüfusa kayıt olunan bölgeye göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.10’da verilmektedir.

Tablo 4.10: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Nüfusa Kayıtlı Olunan Bölgeye Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Bölge	N	\bar{X}	SS	F	p	Anamlı Fark
Akraba İlişkileri	A-Marmara	117	3,82	0,60	2,41	0,02	E,F>G
	B-Karadeniz	149	3,79	0,70			
	C-İç Anadolu	129	3,85	0,79			
	D-Ege	80	3,69	0,65			
	E-Akdeniz	88	3,92	0,66			
	F-Doğu Anadolu	75	3,98	0,66			
	G-Güneydoğu Anadolu	33	3,52	1,17			
Anne-Çocuk İlişkisi	A-Marmara	117	3,31	0,84	2,36	0,02	B,C,F>G
	B-Karadeniz	149	3,56	0,74			
	C-İç Anadolu	129	3,52	0,74			
	D-Ege	80	3,32	0,70			
	E-Akdeniz	88	3,54	0,81			
	F-Doğu Anadolu	75	3,54	0,84			
	G-Güneydoğu Anadolu	33	3,23	0,93			
Cinselliğe Bakış	A-Marmara	117	2,23	0,87	3,54	0,00	A,D,G>F
	B-Karadeniz	149	1,93	0,78			

	C-İç Anadolu	129	1,93	0,74		
	D-Ege	80	2,21	0,77		
	E-Akdeniz	88	1,99	0,78		
	F-Doğu Anadolu	75	1,85	0,76		
	G-Güneydoğu Anadolu	33	2,24	0,97		
	A-Marmara	117	3,54	0,78		B,C,F>G
	B-Karadeniz	149	3,61	0,75		
	C-İç Anadolu	129	3,71	0,82		
Çocuğun Değeri	D-Ege	80	3,55	0,81	2,53	0,02
	E-Akdeniz	88	3,50	0,78		
	F-Doğu Anadolu	75	3,57	0,74		
	G-Güneydoğu Anadolu	33	3,12	1,18		
	Marmara	117	3,95	0,71		
	Karadeniz	149	3,96	0,66		
	İç Anadolu	129	3,94	0,82		
Duygusal Bağ	Ege	80	3,81	0,76	1,29	0,26
	Akdeniz	88	3,99	0,86		
	Doğu Anadolu	75	4,00	0,74		
	Güneydoğu Anadolu	33	3,64	1,26		
	A-Marmara	117	2,78	0,81		B,C,F>G
	B-Karadeniz	149	3,06	0,76		
	C-İç Anadolu	129	3,07	0,83		
Evliliğe Bakış	D-Ege	80	2,94	0,70	3,25	0,00
	E-Akdeniz	88	2,96	0,87		
	F-Doğu Anadolu	75	3,23	0,79		
	G-Güneydoğu Anadolu	33	2,76	1,04		
Geleneksel Aile Değerleri	A-Marmara	117	3,45	0,78		B,C,F>G
	B-Karadeniz	149	3,68	0,76	4,76	0,00
	C-İç Anadolu	129	3,77	0,76		

	D-Ege	80	3,50	0,70		
	E-Akdeniz	88	3,65	0,87		
	F-Doğu Anadolu	75	3,92	0,71		
	G-Güneydoğu Anadolu	33	3,30	1,23		
	A-Marmara	117	2,52	0,78		B,C,F>G
	B-Karadeniz	149	2,82	0,80		
	C-İç Anadolu	129	2,81	0,76		
Kadın Rolleri	D-Ege	80	2,65	0,76	3,11	0,00
	E-Akdeniz	88	2,70	0,85		
	F-Doğu Anadolu	75	2,94	0,84		
	G-Güneydoğu Anadolu	33	2,61	0,88		
	A-Marmara	117	3,42	0,50		
	B-Karadeniz	149	3,51	0,68		
	C-İç Anadolu	129	3,48	0,69		
Karar Alma Süreçleri	D-Ege	80	3,44	0,71	2,51	0,02
	E-Akdeniz	88	3,47	0,82		
	F-Doğu Anadolu	75	3,67	0,76		
	G-Güneydoğu Anadolu	33	3,13	1,03		
	A-Marmara	117	2,59	0,86		
	B-Karadeniz	149	2,31	0,72		
	C-İç Anadolu	129	2,34	0,72		
Farklı Yaklaşımlar	D-Ege	80	2,53	0,86	2,34	0,03
	E-Akdeniz	88	2,51	0,80		
	F-Doğu Anadolu	75	2,30	0,82		
	G-Güneydoğu Anadolu	33	2,49	0,83		
	Marmara	117	2,05	0,89		
Sadakat	Karadeniz	149	2,02	0,93	0,77	0,59
	İç Anadolu	129	2,12	0,99		
	Ege	80	2,01	0,88		

	Akdeniz	88	1,84	0,83		
	Doğu Anadolu	75	2,05	1,06		
	Güneydoğu Anadolu	33	2,05	1,15		
	Marmara	117	2,97	0,73		
	Karadeniz	149	2,99	0,86		
	İç Anadolu	129	3,04	0,81		
Sosyo-Ekonomik Değer	Ege	80	2,85	0,74	1,16	0,32
	Akdeniz	88	2,87	0,84		
	Doğu Anadolu	75	3,07	0,89		
	Güneydoğu Anadolu	33	2,78	0,99		
	Marmara	117	1,30	0,64		
	Karadeniz	149	1,38	0,62		
	İç Anadolu	129	1,34	0,63		
	Ege	80	1,29	0,74		
Şiddet	Akdeniz	88	1,28	0,54	0,53	0,78
	Doğu Anadolu	75	1,41	0,72		
	Güneydoğu Anadolu	33	1,41	0,71		
	A-Marmara	117	3,01	0,27		B,C,F>G
	B-Karadeniz	149	3,07	0,34		
	C-İç Anadolu	129	3,09	0,38		
	D-Ege	80	3,00	0,29		
TOPLAM	E-Akdeniz	88	3,04	0,39	2,99	0,00
	F-Doğu Anadolu	75	3,14	0,35		
	G-Güneydoğu Anadolu	33	2,87	0,63		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları nüfusa kayıt olunan bölgeye göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda duygusal bağ, sadakat, sosyo-

ekonomik deęerler, Őiddet alt boyut puanlarının nűfusa kayıtlı olunan bűlgeye gűre anlamlı farklılık gűstermedięi tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.10).

“Arařtırmaya katılan deneklerin aile deęerleri leęi puanları nűfusa kayıt olunan bűlgeye gűre anlamlı Őekilde farklılařmakta mıdır?” sorusuna iliřkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda akraba iliřkileri ($F=2,41$; $p<0,05$), anne ocuk iliřkisi ($F=2,36$; $p<0,05$), cinsellięe bakıř ($F=3,54$; $p<0,05$), çocuęun deęeri ($F=2,53$; $p<0,05$), evlilięe bakıř ($F=3,25$; $p<0,05$), geleneksel aile deęerleri ($F=4,76$; $p<0,05$), kadın rolleri ($F=3,11$; $p<0,05$), karar alma sűreleri ($F=2,51$; $p<0,05$), farklı yaklařımlar ($F=2,34$; $p<0,05$) alt boyut puanları ve aile deęerleri ölçek puanlarının ($F=2,99$; $p<0,05$) nűfusa kayıtlı olunan bűlgeye gűre anlamlı farklılık gűsterdięi tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduęuna iliřkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına gűre;

Akdeniz ve Doęu Anadolu bűlgesi nűfusuna kayıtlı katılımcıların akraba iliřkileri puanları, Gűneydoęu Anadolu bűlgesi nűfusuna kayıtlı katılımcıların puanlarından anlamlı dűzeyde daha yűksektir (Tablo 4.10).

Karadeniz, İç Anadolu ve Doęu Anadolu bűlgesi nűfusuna kayıtlı katılımcıların anne-ocuk iliřkisi, çocuęun deęeri, evlilięe bakıř, geleneksel aile deęerleri, kadın rolleri, karar alma sűreleri alt boyut puanları ve aile deęerleri ölçek puanları, Gűneydoęu Anadolu bűlgesi nűfusuna kayıtlı katılımcıların puanlarından anlamlı dűzeyde daha yűksektir (Tablo 4.10).

Marmara, Ege ve Gűneydoęu Anadolu bűlgesi nűfusuna kayıtlı katılımcıların cinsellięe bakıř puanları, Doęu Anadolu bűlgesi nűfusuna kayıtlı katılımcıların puanlarından anlamlı dűzeyde daha yűksektir (Tablo 4.10).

Marmara, Ege ve Akdeniz bűlgesi nűfusuna kayıtlı katılımcıların farklı yaklařımlar puanları, Doęu Anadolu bűlgesi nűfusuna kayıtlı katılımcıların puanlarından anlamlı dűzeyde daha yűksektir (Tablo 4.10).

“Arařtırmaya katılan deneklerin aile deęerleri leęi puanları eřin nűfusa kayıtlı olduęu bűlgeye gűre anlamlı Őekilde farklılařmakta mıdır?” sorusuna iliřkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.11’de verilmektedir.

Tablo 4.11: Aile Deęerleri leęi Puanlarının Eřin Nűfusa Kayıtlı Olduęu Bűlgeye Gűre Karřılařtırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Eşin Bölgesi	N	\bar{x}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Akraba İlişkileri	A-Marmara	97	3,75	0,74			
	B-Karadeniz	117	3,82	0,65			
	C-İç Anadolu	106	3,88	0,76			
	D-Ege	86	3,78	0,63			
	E-Akdeniz	87	3,80	0,80	0,44	0,87	
	F-Doğu Anadolu	87	3,89	0,61			
	G-Güneydoğu Anadolu	67	3,79	0,89			
	H-Yurt dışı	24	3,89	0,75			
Anne-Çocuk İlişkisi	A-Marmara	97	3,48	0,79			
	B-Karadeniz	117	3,50	0,68			
	C-İç Anadolu	106	3,53	0,75			
	D-Ege	86	3,29	0,84			
	E-Akdeniz	87	3,49	0,80	1,23	0,28	
	F-Doğu Anadolu	87	3,49	0,79			
	G-Güneydoğu Anadolu	67	3,48	0,86			
	H-Yurt dışı	24	3,18	0,96			
Cinselliğe Bakış	A-Marmara	97	2,18	0,89			A,D,E>F
	B-Karadeniz	117	1,94	0,69			
	C-İç Anadolu	106	1,95	0,76			
	D-Ege	86	2,19	0,87			
	E-Akdeniz	87	2,09	0,81	2,10	0,04	
	F-Doğu Anadolu	87	1,84	0,73			
	G-Güneydoğu Anadolu	67	2,04	0,86			
	H-Yurt dışı	24	2,09	0,83			
Çocuğun Değeri	A-Marmara	97	3,58	0,74			
	B-Karadeniz	117	3,61	0,80			
	C-İç Anadolu	106	3,62	0,84	1,12	0,34	
	D-Ege	86	3,53	0,89			

	E-Akdeniz	87	3,63	0,71		
	F-Doğu Anadolu	87	3,57	0,69		
	G-Güneydoğu Anadolu	67	3,45	0,90		
	H-Yurt dışı	24	3,20	1,09		
	A-Marmara	97	3,88	0,70		
	B-Karadeniz	117	4,05	0,61		
	C-İç Anadolu	106	3,78	0,92		
	D-Ege	86	3,92	0,69		
Duygusal Bağ	E-Akdeniz	87	3,95	0,88	1,41	0,19
	F-Doğu Anadolu	87	4,04	0,73		
	G-Güneydoğu Anadolu	67	3,85	0,96		
	H-Yurt dışı	24	4,02	0,88		
	A-Marmara	97	2,93	0,76		
	B-Karadeniz	117	3,06	0,75		
	C-İç Anadolu	106	3,04	0,83		
	D-Ege	86	2,96	0,88		
Evliliğe Bakış	E-Akdeniz	87	2,91	0,75	1,50	0,16
	F-Doğu Anadolu	87	3,10	0,82		
	G-Güneydoğu Anadolu	67	3,02	0,93		
	H-Yurt dışı	24	2,58	0,91		
	A-Marmara	97	3,68	0,80		
	B-Karadeniz	117	3,67	0,75		
	C-İç Anadolu	106	3,59	0,82		
	D-Ege	86	3,57	0,74		
Geleneksel Aile Değerleri	E-Akdeniz	87	3,66	0,88	0,90	0,50
	F-Doğu Anadolu	87	3,75	0,72		
	G-Güneydoğu Anadolu	67	3,58	0,95		
	H-Yurt dışı	24	3,38	0,86		
Kadın	A-Marmara	97	2,75	0,77	1,36	0,21

Rolleri	B-Karadeniz	117	2,78	0,79		
	C-İç Anadolu	106	2,86	0,75		
	D-Ege	86	2,60	0,84		
	E-Akdeniz	87	2,63	0,86		
	F-Doğu Anadolu	87	2,82	0,73		
	G-Güneydoğu Anadolu	67	2,68	0,92		
	H-Yurt dışı	24	2,53	0,86		
		A-Marmara	97	3,42	0,72	
Karar Alma Süreçleri	B-Karadeniz	117	3,49	0,66		
	C-İç Anadolu	106	3,44	0,73		
	D-Ege	86	3,49	0,69		
	E-Akdeniz	87	3,45	0,73	0,65	0,71
	F-Doğu Anadolu	87	3,56	0,63		
	G-Güneydoğu Anadolu	67	3,54	0,90		
	H-Yurt dışı	24	3,29	0,65		
		A-Marmara	97	2,42	0,78	
Farklı Yaklaşımlar	B-Karadeniz	117	2,37	0,73		
	C-İç Anadolu	106	2,40	0,73		
	D-Ege	86	2,48	0,86		
	E-Akdeniz	87	2,51	0,85	1,45	0,18
	F-Doğu Anadolu	87	2,30	0,78		
	G-Güneydoğu Anadolu	67	2,40	0,86		
	H-Yurt dışı	24	2,83	0,85		
		A-Marmara	97	2,04	0,87	
Sadakat	B-Karadeniz	117	2,03	0,89		
	C-İç Anadolu	106	2,02	0,98		
	D-Ege	86	2,11	1,06	0,44	0,87
	E-Akdeniz	87	2,00	0,94		
	F-Doğu Anadolu	87	1,96	0,81		
	G-Güneydoğu	67	2,08	1,22		

		Anadolu					
Sosyo- Ekonomi k Değer	H-Yurt dışı	24	1,78	0,50			
	A-Marmara	97	2,99	0,78			
	B-Karadeniz	117	2,98	0,84			
	C-İç Anadolu	106	2,98	0,81			
	D-Ege	86	2,88	0,84			
	E-Akdeniz	87	2,98	0,78	0,41	0,89	
	F-Doğu Anadolu	87	2,93	0,80			
	G-Güneydoğu Anadolu	67	3,03	0,93			
	H-Yurt dışı	24	2,78	0,86			
	Şiddet	A-Marmara	97	1,41	0,64		
B-Karadeniz		117	1,37	0,69			
C-İç Anadolu		106	1,37	0,70			
D-Ege		86	1,28	0,64			
E-Akdeniz		87	1,34	0,68	1,20	0,29	
F-Doğu Anadolu		87	1,18	0,44			
G-Güneydoğu Anadolu		67	1,40	0,70			
H-Yurt dışı		24	1,27	0,44			
TOPLA M		A-Marmara	97	3,06	0,31		
		B-Karadeniz	117	3,07	0,32		
	C-İç Anadolu	106	3,06	0,41			
	D-Ege	86	3,03	0,33			
	E-Akdeniz	87	3,05	0,39	0,55	0,79	
	F-Doğu Anadolu	87	3,06	0,32			
	G-Güneydoğu Anadolu	67	3,04	0,46			
	H-Yurt dışı	24	2,93	0,39			

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları eşin nüfusa kayıtlı olduğu bölgeye göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda cinselliğe bakış alt boyut

puanlarının eşin nüfusa kayıtlı olduğu bölgeye göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($F=2,10$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre Marmara, Ege ve Akdeniz nüfusuna kayıtlı katılımcıların cinselliğe bakış puanları, Doğu Anadolu bölgesi nüfusuna kayıtlı katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.11).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları eşin nüfusa kayıtlı olduğu bölgeye göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda aile değerleri ölçeği ve diğer alt boyut puanlarının eşin nüfusa kayıtlı olduğu bölgeye göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.11).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları evlenme yaşına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.12’de verilmektedir.

Tablo 4.12: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Evlenme Yaşına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Evlenme Yaşı						Anlamlı Fark
	Yaşı	N	\bar{X}	SS	F	p	
Akraba İlişkileri	18-24 yaş	219	3,80	0,80	0,16	0,85	
	25-29 yaş	382	3,83	0,66			
	30-34 yaş	70	3,83	0,79			
Anne-Çocuk İlişkisi	18-24 yaş	219	3,41	0,91	2,06	0,12	
	25-29 yaş	382	3,51	0,71			
	30-34 yaş	70	3,33	0,77			
Cinselliğe Bakış	A-18-24 yaş	219	1,93	0,77	8,35	0,00	
	B-25-29 yaş	382	2,03	0,81			
	C-30-34 yaş	70	2,37	0,81			
Çocuğun Değeri	18-24 yaş	219	3,55	0,90	0,11	0,90	
	25-29 yaş	382	3,58	0,77			
	30-34 yaş	70	3,54	0,77			
Duygusal Bağ	18-24 yaş	219	3,87	0,83	1,21	0,29	
	25-29 yaş	382	3,97	0,74			
	30-34 yaş	70	3,88	0,89			

Evliliğe Bakış	18-24 yaş	219	2,97	0,77	0,22	0,80
	25-29 yaş	382	3,00	0,83		
	30-34 yaş	70	3,04	0,90		
Geleneksel Aile Değerleri	18-24 yaş	219	3,60	0,86	0,42	0,65
	25-29 yaş	382	3,66	0,78		
	30-34 yaş	70	3,66	0,79		
Kadın Roller	18-24 yaş	219	2,70	0,75	1,03	0,35
	25-29 yaş	382	2,73	0,83		
	30-34 yaş	70	2,86	0,89		
Karar Alma Süreçleri	18-24 yaş	219	3,46	0,73	1,62	0,20
	25-29 yaş	382	3,50	0,68		
	30-34 yaş	70	3,34	0,83		
Farklı Yaklaşımlar	18-24 yaş	219	2,37	0,79	0,78	0,46
	25-29 yaş	382	2,45	0,79		
	30-34 yaş	70	2,47	0,84		
Sadakat	18-24 yaş	219	1,98	0,99	1,30	0,27
	25-29 yaş	382	2,02	0,87		
	30-34 yaş	70	2,19	1,18		
Sosyo-Ekonomik Değer	18-24 yaş	219	2,94	0,87	0,15	0,86
	25-29 yaş	382	2,97	0,79		
	30-34 yaş	70	2,97	0,87		
Şiddet	18-24 yaş	219	1,32	0,57	2,93	0,05
	25-29 yaş	382	1,32	0,64		
	30-34 yaş	70	1,51	0,85		
TOPLAM	18-24 yaş	219	3,01	0,39	1,96	0,14
	25-29 yaş	382	3,06	0,33		
	30-34 yaş	70	3,09	0,44		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları evlenme yaşına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda cinselliğe bakış alt boyut puanlarının evlenme yaşına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($F=8,35$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre

evlenme yaşı 30-34 olan katılımcıların cinselliğe bakış puanları, evlenme yaşı 18-24 ve 25-29 olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.12).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları evlenme yaşına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda aile değerleri ölçeği ve diğer alt boyut puanlarının evlenme yaşına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.12).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları eşiyile yaş farkına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.13’te verilmektedir.

Tablo 4.13: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Eşiyile Yaş Farkına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Eşiyile Yaş				F	p	Anlamlı Fark
	Farkı	N	\bar{X}	SS			
Akraba İlişkileri	0-4 yaş	486	3,81	0,74	0,57	0,56	
	5-9 yaş	167	3,86	0,65			
	10-14 yaş	18	3,69	0,87			
Anne-Çocuk İlişkisi	0-4 yaş	486	3,48	0,81	1,08	0,34	
	5-9 yaş	167	3,43	0,73			
	10-14 yaş	18	3,21	0,81			
Cinselliğe Bakış	0-4 yaş	486	2,04	0,82	0,25	0,77	
	5-9 yaş	167	1,99	0,77			
	10-14 yaş	18	2,08	0,75			
Çocuğun Değeri	0-4 yaş	486	3,55	0,82	2,31	0,10	
	5-9 yaş	167	3,64	0,75			
	10-14 yaş	18	3,22	0,95			
Duygusal Bağ	0-4 yaş	486	3,94	0,81	2,27	0,10	
	5-9 yaş	167	3,94	0,66			
	10-14 yaş	18	3,54	1,04			
Evliliğe Bakış	0-4 yaş	486	3,00	0,83	0,46	0,63	
	5-9 yaş	167	2,99	0,75			

	10-14 yaş	18	2,81	1,15		
Geleneksel Aile Değerleri	0-4 yaş	486	3,65	0,82	0,50	0,60
	5-9 yaş	167	3,62	0,75		
	10-14 yaş	18	3,47	1,03		
Kadın Roller	0-4 yaş	486	2,76	0,80	1,12	0,32
	5-9 yaş	167	2,67	0,85		
	10-14 yaş	18	2,59	0,71		
Karar Alma Süreçleri	0-4 yaş	486	3,47	0,73	0,31	0,73
	5-9 yaş	167	3,48	0,66		
	10-14 yaş	18	3,34	0,88		
Farklı Yaklaşımlar	0-4 yaş	486	2,44	0,81	1,13	0,32
	5-9 yaş	167	2,37	0,75		
	10-14 yaş	18	2,63	0,79		
Sadakat	0-4 yaş	486	2,03	0,94	0,38	0,68
	5-9 yaş	167	2,03	0,94		
	10-14 yaş	18	1,83	1,12		
Sosyo-Ekonomik Değer	0-4 yaş	486	2,95	0,82	2,01	0,13
	5-9 yaş	167	3,02	0,84		
	10-14 yaş	18	2,62	0,78		
Şiddet	0-4 yaş	486	1,33	0,63	0,12	0,88
	5-9 yaş	167	1,36	0,70		
	10-14 yaş	18	1,33	0,64		
TOPLAM	0-4 yaş	486	3,06	0,37	1,77	0,17
	5-9 yaş	167	3,05	0,33		
	10-14 yaş	18	2,89	0,45		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları eşiyile yaş farkına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda aile değerleri ölçeği ve alt boyut puanlarının eşiyile yaş farkına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.13).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları erkek için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.14’te verilmektedir.

Tabo4.14: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Erkek İçin İdeal Evlenme Yaşı Görüşüne Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Erkek İçin						Anlamlı Fark
	İdeal Evlenme Yaşı	N	\bar{X}	SS	F	p	
Akraba İlişkileri	A-18-24 yaş	21	3,81	1,05	7,32	0,00	A,B,C>D
	B-25-29 yaş	349	3,90	0,72			
	C-30-34 yaş	260	3,77	0,62			
	D-35-39 yaş	41	3,38	0,90			
Anne-Çocuk İlişkisi	A-18-24 yaş	21	2,95	1,11	3,47	0,01	B,C,D>A
	B-25-29 yaş	349	3,50	0,81			
	C-30-34 yaş	260	3,47	0,72			
	D-35-39 yaş	41	3,35	0,83			
Cinselliğe Bakış	A-18-24 yaş	21	1,32	0,37	24,93	0,00	B,C,D>A
	B-25-29 yaş	349	1,85	0,73			
	C-30-34 yaş	260	2,24	0,82			
	D-35-39 yaş	41	2,55	0,84			
Çocuğun Değeri	A-18-24 yaş	21	3,40	1,09	3,10	0,02	A,B,C>D
	B-25-29 yaş	349	3,63	0,81			
	C-30-34 yaş	260	3,53	0,73			
	D-35-39 yaş	41	3,27	1,01			
Duygusal Bağ	18-24 yaş	21	4,21	0,91	2,03	0,10	
	25-29 yaş	349	3,96	0,80			
	30-34 yaş	260	3,90	0,72			
	35-39 yaş	41	3,74	0,95			
Evliliğe Bakış	A-18-24 yaş	21	3,21	1,06	12,96	0,00	A,B>C,D
	B-25-29 yaş	349	3,16	0,82			
	C-30-34 yaş	260	2,79	0,74			
	D-35-39 yaş	41	2,74	0,78			
Geleneksel Aile Değerleri	A-18-24 yaş	21	3,92	0,85	8,04	0,00	A,B,C>D
	B-25-29 yaş	349	3,75	0,80			
	C-30-34 yaş	260	3,52	0,76			

	D-35-39 yaş	41	3,27	0,96			
Kadın Rollerini	A-18-24 yaş	21	3,42	0,67	27,54	0,00	A,B>C,D
	B-25-29 yaş	349	2,93	0,81			
	C-30-34 yaş	260	2,46	0,71			
	D-35-39 yaş	41	2,38	0,77			
Karar Alma Süreçleri	A-18-24 yaş	21	3,83	0,70	3,35	0,01	A,B,C>D
	B-25-29 yaş	349	3,51	0,78			
	C-30-34 yaş	260	3,43	0,62			
	D-35-39 yaş	41	3,27	0,68			
Farklı Yaklaşımlar	A-18-24 yaş	21	2,31	0,87	12,19	0,00	C,D>A,B
	B-25-29 yaş	349	2,28	0,73			
	C-30-34 yaş	260	2,56	0,80			
	D-35-39 yaş	41	2,91	0,92			
Sadakat	A-18-24 yaş	21	1,48	0,52	3,87	0,00	B,C,D>A
	B-25-29 yaş	349	2,00	0,95			
	C-30-34 yaş	260	2,06	0,94			
	D-35-39 yaş	41	2,31	1,02			
Sosyo-Ekonomik Değer	18-24 yaş	21	2,78	1,01	0,86	0,46	
	25-29 yaş	349	2,99	0,87			
	30-34 yaş	260	2,95	0,76			
	35-39 yaş	41	2,83	0,70			
Şiddet	A-18-24 yaş	21	1,57	0,62	3,88	0,00	A,B>C,D
	B-25-29 yaş	349	1,40	0,70			
	C-30-34 yaş	260	1,25	0,56			
	D-35-39 yaş	41	1,27	0,56			
TOPLAM	A-18-24 yaş	21	3,04	0,48	3,17	0,02	A,B,C>D
	B-25-29 yaş	349	3,09	0,39			
	C-30-34 yaş	260	3,01	0,30			
	D-35-39 yaş	41	2,95	0,39			

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları erkek için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri (F=7,32; p<0,05), anne-çocuk ilişkisi (F=3,47; p<0,05), cinselliğe bakış (F=24,93; p<0,05),

çocuğun değeri ($F=3,10$; $p<0,05$), evliliğe bakış ($F=12,96$; $p<0,05$), geleneksel aile değerleri ($F=8,04$; $p<0,05$), kadın rolleri ($F=27,54$; $p<0,05$), karar alma süreçleri ($F=3,35$; $p<0,05$), farklı yaklaşımlar ($F=12,19$; $p<0,05$), sadakat ($F=3,87$; $p<0,05$), şiddet ($F=3,88$; $p<0,05$) alt boyut puanları ve aile değerleri ölçeği ($F=3,17$; $p<0,05$) puanlarının erkek için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre;

Erkek için ideal evlenme yaşının 18-24, 25-29 ve 30-34 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların akraba ilişkileri, çocuğun değeri, evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, karar alma süreçleri alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanları, erkek için ideal evlenme yaşının 35-39 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.14).

Erkek için ideal evlenme yaşının 25-29, 30-34 ve 35-39 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların anne-çocuk ilişkisi, cinselliğe bakış, sadakat alt boyut puanları, erkek için ideal evlenme yaşının 18-24 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.14).

Erkek için ideal evlenme yaşının 18-24 ve 25-29 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların evliliğe bakış, kadın rolleri ve şiddet alt boyut puanları, erkek için ideal evlenme yaşının 30-34 ve 35-39 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.14).

Erkek için ideal evlenme yaşının 30-34 ve 35-39 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların farklı yaklaşımlar alt boyut puanları, erkek için ideal evlenme yaşının 18-24 ve 25-29 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.14).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları erkek için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda duygusal bağ ve sosyo-ekonomik değer alt boyut puanlarının erkek için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.14).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.15’te verilmektedir.

Tablo 4.15: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Kadın İçin İdeal Evlenme Yaşı Görüşüne Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Kadın İçin						Anlamlı Fark
	İdeal Evlenme Yaşı	N	\bar{X}	SS	F	p	
Akraba İlişkileri	A-18-24 yaş	161	3,99	0,74			A,B>C
	B-25-29 yaş	430	3,80	0,70	9,64	0,00	
	C-30-34 yaş	80	3,56	0,74			
Anne-Çocuk İlişkisi	A-18-24 yaş	161	3,53	0,82			
	B-25-29 yaş	430	3,43	0,80	0,91	0,40	
	C-30-34 yaş	80	3,46	0,65			
Cinselliğe Bakış	A-18-24 yaş	161	1,62	0,73			B,C>A
	B-25-29 yaş	430	2,08	0,75	48,96	0,00	
	C-30-34 yaş	80	2,61	0,80			
Çocuğun Değeri	A-18-24 yaş	161	3,71	0,80			A,B>C
	B-25-29 yaş	430	3,54	0,78	4,57	0,01	
	C-30-34 yaş	80	3,40	0,92			
Duygusal Bağ	A-18-24 yaş	161	4,07	0,75			A>B,C
	B-25-29 yaş	430	3,89	0,79	3,44	0,03	
	C-30-34 yaş	80	3,85	0,84			
Evliliğe Bakış	A-18-24 yaş	161	3,35	0,85			A>B,C
	B-25-29 yaş	430	2,92	0,76	25,87	0,00	
	C-30-34 yaş	80	2,65	0,78			
Geleneksel Aile Değerleri	A-18-24 yaş	161	3,97	0,77			A,B>C
	B-25-29 yaş	430	3,59	0,75	27,15	0,00	
	C-30-34 yaş	80	3,22	0,94			
Kadın Rollerini	A-18-24 yaş	161	3,29	0,78			A>B,C
	B-25-29 yaş	430	2,61	0,72	67,52	0,00	
	C-30-34 yaş	80	2,27	0,73			
Karar Alma Süreçleri	A-18-24 yaş	161	3,69	0,75			A>B,C
	B-25-29 yaş	430	3,42	0,71	10,64	0,00	
	C-30-34 yaş	80	3,31	0,58			

Farklı Yaklaşımlar	A-18-24 yaş	161	2,17	0,73			B,C>A
	B-25-29 yaş	430	2,42	0,77	28,13	0,00	
	C-30-34 yaş	80	2,95	0,83			
Sadakat	A-18-24 yaş	161	1,99	0,98			
	B-25-29 yaş	430	2,00	0,91	1,82	0,16	
	C-30-34 yaş	80	2,21	1,04			
Sosyo-Ekonomik Değer	A-18-24 yaş	161	3,09	0,88			A>B,C
	B-25-29 yaş	430	2,94	0,82	3,45	0,03	
	C-30-34 yaş	80	2,81	0,69			
Şiddet	A-18-24 yaş	161	1,51	0,80			A>B,C
	B-25-29 yaş	430	1,30	0,60	9,28	0,00	
	C-30-34 yaş	80	1,18	0,41			
TOPLAM	A-18-24 yaş	161	3,17	0,37			A,B>C
	B-25-29 yaş	430	3,02	0,35	13,43	0,00	
	C-30-34 yaş	80	2,98	0,34			

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri ($F=9,64$; $p<0,05$), cinselliğe bakış ($F=48,96$; $p<0,05$), çocuğun değeri ($F=4,57$; $p<0,05$), duygusal bağ ($F=3,44$; $p<0,05$), evliliğe bakış ($F=25,86$; $p<0,05$), geleneksel aile değerleri ($F=27,15$; $p<0,05$), kadın rolleri ($F=67,52$; $p<0,05$), karar alma süreçleri ($F=10,64$; $p<0,05$), farklı yaklaşımlar ($F=28,13$; $p<0,05$), sosyo-ekonomik değer ($F=3,45$; $p<0,05$), şiddet ($F=9,28$; $p<0,05$) alt boyut puanları ve aile değerleri ölçeği ($F=13,43$; $p<0,05$) puanlarının kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre;

Kadın için ideal evlenme yaşının 18-24 ve 25-29 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların akraba ilişkileri, çocuğun değeri, geleneksel aile değerleri alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanları, kadın için ideal evlenme yaşının 30-34 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.15).

Kadın için ideal evlenme yaşının 25-29 ve 30-34 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların cinselliğe bakış ve farklı yaklaşımlar alt boyut puanları, kadın için ideal evlenme yaşının 18-24 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.15).

Kadın için ideal evlenme yaşının 18-24 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların duygusal bağ, evliliğe bakış, kadın rolleri, karar alma süreçleri, sosyo-ekonomik değer ve şiddet alt boyut puanları, kadın için ideal evlenme yaşının 25-29 ve 30-34 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.15).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anne-çocuk ilişkisi ve sadakat alt boyut puanlarının kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.15).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları çocuk sayısına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.16’da verilmektedir.

Tablo 4.16: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Çocuk Sayısı	N	\bar{x}	SS	F	p	Anlamlı
							Fark
Akraba İlişkileri	A-Yok	179	3,88	0,68	2,73	0,04	C>B
	B-1 çocuk	280	3,75	0,82			
	C-2 çocuk	100	3,95	0,53			
	D-3 ve daha fazla	112	3,78	0,67			
Anne-Çocuk İlişkisi	A-Yok	179	3,29	0,75	4,67	0,00	B,C,D>A
	B-1 çocuk	280	3,50	0,82			
	C-2 çocuk	100	3,64	0,73			
	D-3 ve daha fazla	112	3,47	0,79			
Cinselliğe Bakış	A-Yok	179	2,01	0,75	2,06	0,10	

	B-1 çocuk	280	2,09	0,82		
	C-2 çocuk	100	2,09	0,85		
	D-3 ve daha fazla	112	1,87	0,80		
	A-Yok	179	3,49	0,73		
Çocuğun Değeri	B-1 çocuk	280	3,56	0,84	1,28	0,27
	C-2 çocuk	100	3,65	0,84		
	D-3 ve daha fazla	112	3,64	0,83		
	A-Yok	179	3,92	0,71		
Duygusal Bağ	B-1 çocuk	280	3,89	0,82		
	C-2 çocuk	100	4,04	0,79	0,83	0,47
	D-3 ve daha fazla	112	3,95	0,82		
	A-Yok	179	3,00	0,69		
Evliliğe Bakış	B-1 çocuk	280	2,88	0,83		
	C-2 çocuk	100	3,08	0,87	3,78	0,01
	D-3 ve daha fazla	112	3,16	0,88		
	A-Yok	179	3,60	0,73		
Geleneksel Aile Değerleri	B-1 çocuk	280	3,52	0,86		
	C-2 çocuk	100	3,78	0,72	5,81	0,00
	D-3 ve daha fazla	112	3,85	0,83		
	A-Yok	179	2,62	0,76		
Kadın Rollerini	B-1 çocuk	280	2,60	0,73		
	C-2 çocuk	100	2,97	0,91	11,87	0,00
	D-3 ve daha fazla	112	3,03	0,86		
	A-Yok	179	3,46	0,67		
Karar Alma Süreçleri	B-1 çocuk	280	3,42	0,75	1,39	0,24
	C-2 çocuk	100	3,58	0,66		
	D-3 ve daha fazla	112	3,52	0,74		

		fazla					
Farklı Yaklaşımlar	A-Yok	179	2,47	0,76			A,B,C>D
	B-1 çocuk	280	2,48	0,79			
	C-2 çocuk	100	2,40	0,85	2,96	0,03	
	D-3 ve daha fazla	112	2,23	0,79			
Sadakat	A-Yok	179	2,04	0,89			
	B-1 çocuk	280	1,98	0,84			
	C-2 çocuk	100	2,00	1,00	0,75	0,52	
	D-3 ve daha fazla	112	2,13	1,20			
Sosyo- Ekonomik Değer	A-Yok	179	3,01	0,79			
	B-1 çocuk	280	2,91	0,84			
	C-2 çocuk	100	3,01	0,82	0,72	0,54	
	D-3 ve daha fazla	112	2,98	0,84			
Şiddet	A-Yok	179	1,34	0,66			
	B-1 çocuk	280	1,27	0,54			
	C-2 çocuk	100	1,42	0,82	2,34	0,07	
	D-3 ve daha fazla	112	1,43	0,68			
TOPLAM	A-Yok	179	3,03	0,33			C,D>A
	B-1 çocuk	280	3,01	0,38			
	C-2 çocuk	100	3,15	0,31	4,64	0,00	
	D-3 ve daha fazla	112	3,10	0,39			

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları çocuk sayısına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri (F=7,32; p<0,05), anne-çocuk ilişkisi (F=3,47; p<0,05), evliliğe bakış (F=24,93; p<0,05), geleneksel aile değerleri (F=8,04; p<0,05), kadın rolleri (F=27,54; p<0,05), farklı yaklaşımlar (F=12,19; p<0,05) alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının (F=4,64; p<0,05) çocuk

sayısına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre;

2 çocuk sahibi katılımcıların akraba ilişkileri alt boyut puanları, 1 çocuk sahibi katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.16).

1, 2 ve 3 ve daha fazla çocuk sahibi katılımcıların anne-çocuk ilişkisi alt boyut puanları, çocuk sahibi olmayan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.16).

3 ve daha fazla çocuk sahibi katılımcıların evliliğe bakış alt boyut puanları, 1 çocuk sahibi katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.16).

2 çocuk ve 3 ve daha fazla çocuk sahibi katılımcıların geleneksel aile değerleri ve kadın rolleri alt boyut puanları, 1 çocuk sahibi katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.16).

Çocuk sahibi olmayan, 1 ve 2 çocuk sahibi katılımcıların farklı yaklaşımlar alt boyut puanları, 3 ve daha fazla çocuk sahibi katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.16).

2 çocuk ve 3 ve daha fazla çocuk sahibi katılımcıların aile değerleri ölçek puanları, çocuk sahibi olmayan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 14.6).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları çocuk sayısına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda cinselliğe bakış, çocuğun değeri, duygusal bağ, sadakat, sosyo-ekonomik değer, şiddet alt boyut puanlarının çocuk sayısına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.16).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları çocukla kaliteli zamana göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucu Tablo 4.17’de verilmektedir.

Tablo 4.17: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Çocukla Kaliteli Zaman Geçirme Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Çocukla Kaliteli Zaman					
	N	\bar{X}	SS	t	P	

Akraba İlişkileri	Evet	412	3,79	0,77	-0,53	0,59
	Hayır	80	3,84	0,56		
Anne-Çocuk İlişkisi	Evet	412	3,51	0,80	-0,34	0,73
	Hayır	80	3,55	0,79		
Cinselliğe Bakış	Evet	412	2,04	0,83	0,20	0,84
	Hayır	80	2,02	0,83		
Çocuğun Değeri	Evet	412	3,58	0,85	-0,71	0,47
	Hayır	80	3,66	0,75		
Duygusal Bağ	Evet	412	3,95	0,81	1,20	0,22
	Hayır	80	3,83	0,82		
Evliliğe Bakış	Evet	412	2,99	0,87	0,42	0,67
	Hayır	80	2,95	0,79		
Geleneksel Aile Değerleri	Evet	412	3,63	0,86	-1,10	0,27
	Hayır	80	3,74	0,69		
Kadın Rollerini	Evet	412	2,76	0,82	-0,63	0,52
	Hayır	80	2,83	0,83		
Karar Alma Süreçleri	Evet	412	3,47	0,75	-0,72	0,47
	Hayır	80	3,53	0,64		
Farklı Yaklaşımlar	Evet	412	2,43	0,81	1,46	0,14
	Hayır	80	2,29	0,81		
Sadakat	Evet	412	2,00	0,96	-1,12	0,26
	Hayır	80	2,13	1,00		
Sosyo-Ekonomik Değer	Evet	412	2,91	0,84	-2,38	0,01
	Hayır	80	3,15	0,77		
Şiddet	Evet	412	1,33	0,61	-0,68	0,49
	Hayır	80	1,38	0,79		
TOPLAM	Evet	412	3,05	0,38	-0,81	0,42
	Hayır	80	3,09	0,31		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları çocukla kaliteli zamana göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda sosyo-ekonomik değer alt boyut puanlarının

çocuklarıyla kaliteli vakit geçirme durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($t=-2,92$; $p<0,05$). Çocuklarıyla kaliteli zaman geçirmediğini belirten katılımcıların sosyo-ekonomik değer alt boyut puanı, çocuklarıyla kaliteli zaman geçirdiğini belirten katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.17).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları çocukla kaliteli zamana göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda aile değerleri ölçeği ve diğer alt boyut puanlarının çocuğuyla kaliteli zaman geçirme durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.17).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları ailenin aylık gelirine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucu Tablo 4.18’de verilmektedir.

Tablo 4.18: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Ailenin Aylık Gelirine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Ailenin Aylık Geliri						Anlamlı Fark
	N	\bar{X}	SS	F	p		
Akraba İlişkileri	2500-5000TL	195	3,84	0,74	1,13	0,32	
	5000-7500TL	274	3,77	0,78			
	7500TL üzeri	202	3,86	0,62			
Anne-Çocuk İlişkisi	2500-5000TL	195	3,41	0,83	1,92	0,14	
	5000-7500TL	274	3,53	0,75			
	7500TL üzeri	202	3,41	0,80			
Cinselliğe Bakış	A-2500-5000TL	195	1,85	0,75	7,62	0,00	
	B-5000-7500TL	274	2,06	0,82			
	C-7500TL üzeri	202	2,16	0,81			
Çocuğun Değeri	2500-5000TL	195	3,61	0,77	1,03	0,35	
	5000-7500TL	274	3,51	0,84			
	7500TL üzeri	202	3,59	0,81			

	2500-5000TL	195	3,87	0,86		
Duygusal Bağ	5000-7500TL	274	3,97	0,75	0,92	0,39
	7500TL üzeri	202	3,94	0,77		
	A-2500-5000TL	195	3,21	0,80		
	B-5000-7500TL	274	2,90	0,82	10,52	0,00
Evliliğe Bakış	C-7500TL üzeri	202	2,90	0,79		
	A-2500-5000TL	195	3,77	0,81		
	B-5000-7500TL	274	3,60	0,80	4,11	0,01
Geleneksel Aile Değerleri	C-7500TL üzeri	202	3,55	0,80		
	A-2500-5000TL	195	3,06	0,85		
	B-5000-7500TL	274	2,65	0,75	25,81	0,00
Kadın Rollerini	C-7500TL üzeri	202	2,53	0,75		
	2500-5000TL	195	3,48	0,82		
Karar Alma Süreçleri	5000-7500TL	274	3,44	0,67	0,86	0,42
	7500TL üzeri	202	3,52	0,66		
	A-2500-5000TL	195	2,29	0,74		
	B-5000-7500TL	274	2,49	0,81	3,81	0,02
Farklı Yaklaşımlar	C-7500TL üzeri	202	2,47	0,82		
	2500-5000TL	195	2,02	0,99		
Sadakat	5000-7500TL	274	2,03	0,93	0,01	0,98
	7500TL üzeri	202	2,02	0,92		

	A-2500-						A>B,C
Sosyo-	5000TL	195	3,09	0,84			
Ekonomik	B-5000-				4,29	0,01	
Değer	7500TL	274	2,94	0,80			
	C-7500TL						
	üzeri	202	2,86	0,83			
	A-2500-						A>B,C
	5000TL	195	1,48	0,81			
Şiddet	B-5000-				7,39	0,00	
	7500TL	274	1,32	0,56			
	C-7500TL						
	üzeri	202	1,24	0,55			
	2500-5000TL	195	3,10	0,41			
TOPLAM	5000-7500TL	274	3,03	0,36	2,26	0,10	
	7500TL üzeri	202	3,03	0,32			

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları ailenin aylık gelirin e göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda cinselliğe bakış ($F=7,62$; $p<0,05$), evliliğe bakış ($F=10,52$; $p<0,05$), geleneksel aile değerleri ($F=4,11$; $p<0,05$), kadın rolleri ($F=25,81$; $p<0,05$), farklı yaklaşımlar ($F=3,81$; $p<0,05$), sosyo-ekonomik değer ($F=4,29$; $p<0,05$), şiddet ($F=7,39$; $p<0,05$) alt boyut puanlarının ailenin aylık gelirin e göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre;

Ailesinin aylık geliri 5000-7500TL ve 7500TL üzeri olan katılımcıların cinselliğe bakış ve farklı yaklaşımlar alt boyut puanları, ailesinin aylık geliri 2500-5000TL olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.18).

Ailesinin aylık geliri 2500-5000TL olan katılımcıların evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, sosyo-ekonomik değer, şiddet alt boyut puanları, ailesinin aylık geliri 5000-7500TL ve 7500TL üzeri olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.18).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları ailenin aylık gelirin e göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara

dair yapılan t testi sonucunda akraba ilişkileri, anne-çocuk ilişkisi, çocuğun değeri, duygusal bağ, karar alma süreçleri, sadakat alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının ailenin aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.18).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları eşle kültürle çatışmaya göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucu Tablo 4.19’da verilmektedir.

Tablo 4.19: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Eşle Kültürel Çatışma Yaşama Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Eşle Kültürel					
	Çatışma	N	\bar{x}	SS	t	P
Akraba İlişkileri	Evet	336	3,85	0,65	1,31	0,18
	Hayır	335	3,78	0,79		
Anne-Çocuk İlişkisi	Evet	336	3,50	0,77	1,24	0,21
	Hayır	335	3,42	0,81		
Cinselliğe Bakış	Evet	336	1,98	0,80	-1,60	0,11
	Hayır	335	2,08	0,81		
Çocuğun Değeri	Evet	336	3,61	0,80	1,54	0,12
	Hayır	335	3,52	0,82		
Duygusal Bağ	Evet	336	3,97	0,72	1,18	0,23
	Hayır	335	3,89	0,85		
Evliliğe Bakış	Evet	336	2,99	0,87	-0,18	0,85
	Hayır	335	3,00	0,77		
Geleneksel Aile Değerleri	Evet	336	3,71	0,75	2,37	0,01
	Hayır	335	3,56	0,86		
Kadın Rollerini	Evet	336	2,77	0,81	1,15	0,25
	Hayır	335	2,70	0,80		
Karar Alma Süreçleri	Evet	336	3,49	0,71	0,52	0,60
	Hayır	335	3,46	0,72		
Farklı Yaklaşımlar	Evet	336	2,39	0,80	-1,01	0,31
	Hayır	335	2,46	0,80		
Sadakat	Evet	336	2,03	0,95	0,16	0,87

	Hayır	335	2,02	0,94		
Sosyo-	Evet	336	3,00	0,81		
Ekonomik	Hayır	335	2,92	0,83	1,34	0,18
Değer	Evet	336	1,33	0,65		
Şiddet	Hayır	335	1,35	0,64	-0,32	0,75
TOPLAM	Evet	336	3,07	0,32		
	Hayır	335	3,03	0,40	1,41	0,15

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları eşle kültürle çatışmaya göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda geleneksel aile değerleri alt boyut puanlarının eşiyile kültürel çatışma yaşama durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($t=2,37$; $p<0,05$). Eşiyile kültürel çatışma yaşayan katılımcıların geleneksel aile değerleri alt boyut puanı, eşiyile kültürel çatışma yaşamayan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.19).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları eşle kültürle çatışmaya göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda aile değerleri ölçeği ve diğer alt boyut puanlarının eşiyile kültürel çatışma yaşama durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.19).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları sosyo-kültürel farklılığın evlilik üzerindeki etkisine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.20’de verilmektedir.

Tablo 4.20: Aile Değerleri Ölçeği Puanlarının Sosyo-Kültürel Farklılığın Evlilik Üzerindeki Etkisine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Evlilik						Anlamlı Fark
	Üzerindeki Etki	N	\bar{x}	SS	F	p	
Akraba	Çok fazla etkili	266	3,78	0,80	0,77	0,46	
İlişkileri	Etkili	342	3,84	0,64			

	Çok az etkili	63	3,87	0,81		
Anne-Çocuk İlişkisi	Çok fazla etkili	266	3,46	0,84		
	Etkili	342	3,46	0,75	0,09	0,91
	Çok az etkili	63	3,42	0,83		
Cinselliğe Bakış	Çok fazla etkili	266	2,09	0,81		
	Etkili	342	2,00	0,80	1,16	0,31
	Çok az etkili	63	1,95	0,81		
Çocuğun Değeri	Çok fazla etkili	266	3,49	0,88		
	Etkili	342	3,61	0,74	2,28	0,10
	Çok az etkili	63	3,67	0,84		
Duygusal Bağ	Çok fazla etkili	266	3,88	0,85		
	Etkili	342	3,98	0,72	1,27	0,28
	Çok az etkili	63	3,87	0,85		
Evliliğe Bakış	A-Çok fazla etkili	266	2,89	0,87		B,C>A
	B-Etkili	342	3,04	0,76	3,66	0,02
	C-Çok az etkili	63	3,14	0,84		
Geleneksel Aile Değerleri	Çok fazla etkili	266	3,56	0,86		
	Etkili	342	3,68	0,76	2,28	0,10
	Çok az etkili	63	3,73	0,85		
Kadın Rollerini	A-Çok fazla etkili	266	2,57	0,80		B,C>A
	B-Etkili	342	2,84	0,78	9,23	0,00
	C-Çok az etkili	63	2,86	0,89		
Karar Alma Süreçleri	Çok fazla etkili	266	3,46	0,74		
	Etkili	342	3,48	0,68	0,11	0,89
	Çok az etkili	63	3,51	0,79		
Farklı Yaklaşımlar	A-Çok fazla etkili	266	2,52	0,82		A,B>C
	B-Etkili	342	2,39	0,76	4,04	0,01
	C-Çok az etkili	63	2,23	0,86		
Sadakat	Çok fazla etkili	266	2,04	0,91		
	Etkili	342	1,98	0,93	1,71	0,18

	Çok az etkili	63	2,22	1,15		
Sosyo-	Çok fazla etkili	266	2,94	0,88		
Ekonomik	Etkili	342	2,96	0,79	0,48	0,61
Değer	Çok az etkili	63	3,05	0,75		
	A-Çok fazla etkili					C>A,B
Şiddet		266	1,29	0,59	3,25	0,03
	B-Etkili	342	1,35	0,64		
	C-Çok az etkili	63	1,52	0,83		
	Çok fazla etkili	266	3,02	0,38		
TOPLAM	Etkili	342	3,07	0,34	2,01	0,13
	Çok az etkili	63	3,09	0,39		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları sosyo-kültürel farklılığın evlilik üzerindeki etkisine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda evliliğe bakış ($F=3,66$; $p<0,05$), kadın rolleri ($F=9,23$; $p<0,05$), farklı yaklaşımlar ($F=4,04$; $p<0,05$), şiddet ($F=3,25$; $p<0,05$) alt boyut puanlarının sosyo-kültürel farklılığın evlilik üzerindeki etkisine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre;

Sosyo-kültürel farklılıkların evlilik üzerinde etkili ve çok az etkili olduğu görüşünde olan katılımcıların evliliğe bakış ve kadın rolleri alt boyut puanları, sosyo-kültürel farklılıkların evlilik üzerinde çok fazla etkili olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.20).

Sosyo-kültürel farklılıkların evlilik üzerinde etkili ve çok fazla etkili olduğu görüşünde olan katılımcıların farklı yaklaşımlar alt boyut puanları, sosyo-kültürel farklılıkların evlilik üzerinde çok az etkili olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.20).

Sosyo-kültürel farklılıkların evlilik üzerinde çok az etkili olduğu görüşünde olan katılımcıların şiddet alt boyut puanları, sosyo-kültürel farklılıkların evlilik üzerinde etkili ve çok fazla etkili olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.20).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları sosyo-kültürel farklılığın evlilik üzerindeki etkisine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri, anne-çocuk ilişkisi, cinselliğe bakış, çocuğun değeri, duygusal bağ, geleneksel aile değerleri, karar alma süreçleri, sadakat, sosyo-ekonomik değer alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının sosyo-kültürel farklılıkların evlilik üzerinde etkili olduğu görüşüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 20).

4.2.2. Aile Bütünlüğü Ölçeğine İlişkin Bulgular

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucu Tablo 4.21’de verilmektedir.

Tablo 4.21: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	P
Anlaşılabilirlik	Kadın	483	5,49	1,13	-1,73	0,08
	Erkek	188	5,66	1,13		
Yönetilebilirlik	Kadın	483	5,26	1,02	-2,81	0,00
	Erkek	188	5,51	0,99		
Anlamlılık	Kadın	483	4,67	1,42	-4,57	0,00
	Erkek	188	5,21	1,27		
TOPLAM	Kadın	483	5,19	0,98	-3,49	0,00
	Erkek	188	5,48	0,96		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda anlaşılabilirlik alt boyut puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.21).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda yönetilebilirlik ($t=-2,81$; $p<0,05$), anlamlılık ($t=-4,57$; $p<0,05$) alt boyut puanlarının ve aile bütünlüğü ölçeği toplam puanlarının ($t=-3,49$; $p<0,05$)

cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Erkek katılımcıların yönetilebilirlik, anlamlılık ve aile bütünlüğü ölçeği toplam puanları, kadın katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.21).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları yaş gruplarına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.22’de verilmektedir.

Tablo 4.22: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş					p	Anlamlı Fark
	Grupları	N	\bar{X}	SS	F		
Anlaşılabilirlik	35 yaş altı	364	5,53	1,17	0,05	0,95	
	35-44 yaş	217	5,53	1,09			
	45 yaş ve üzeri	90	5,57	1,06			
Yönetilebilirlik	35 yaş altı	364	5,39	1,00	1,50	0,22	
	35-44 yaş	217	5,27	1,04			
	45 yaş ve üzeri	90	5,23	1,00			
Anlamlılık	35 yaş altı	364	4,77	1,40	0,62	0,53	
	35-44 yaş	217	4,85	1,45			
	45 yaş ve üzeri	90	4,94	1,28			
TOPLAM	35 yaş altı	364	5,28	0,99	0,07	0,93	
	35-44 yaş	217	5,25	1,01			
	45 yaş ve üzeri	90	5,27	0,91			

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları yaş gruplarına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda aile bütünlüğü ölçeği ve alt boyut puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.22).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları kurum türüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucu Tablo 4.23’te verilmektedir.

Tablo 4.23: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Kurum Türüne Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Kurum					
	Türü	N	\bar{x}	SS	t	p
Anlaşılabilirlik	Kamu	608	5,54	1,14	0,05	0,95
	Özel	63	5,53	0,99		
Yönetilebilirlik	Kamu	608	5,33	1,01	0,13	0,89
	Özel	63	5,31	1,05		
Anlamlılık	Kamu	608	4,81	1,41	-0,56	0,57
	Özel	63	4,92	1,26		
TOPLAM	Kamu	608	5,27	0,99	-0,12	0,90
	Özel	63	5,29	0,88		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları kurum türüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda aile bütünlüğü ölçeği ve alt boyut puanlarının görev yapılan kurum türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.23).

Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları öğrenim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.24’te verilmektedir.

Tablo 4.24: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Öğrenim						Anlamlı Fark
	Düzeyi	N	\bar{x}	SS	F	p	
Anlaşılabilirlik	Ön lisans	42	5,70	0,81	1,31	0,27	
	Lisans	546	5,50	1,14			
	Lisansüstü	83	5,67	1,23			

Yönetilebilirlik	Ön lisans	42	5,21	0,99	1,79	0,16
	Lisans	546	5,31	1,01		
	Lisansüstü	83	5,52	1,07		
Anlamlılık	Ön lisans	42	5,12	1,06	2,28	0,10
	Lisans	546	4,77	1,39		
	Lisansüstü	83	5,03	1,56		
TOPLAM	Ön lisans	42	5,35	0,76	1,77	0,17
	Lisans	546	5,24	0,98		
	Lisansüstü	83	5,45	1,08		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları öğrenim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda aile bütünlüğü ölçeği ve alt boyut puanlarının öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.24).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları evlilik kararının alınma şekline göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.25’te verilmektedir.

Tablo 4.25:Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Evlilik Kararının Alınma Şekline Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Evlilik Kararı						Anlamlı Fark
	N	\bar{x}	SS	F	p		
Anlaşılabilirlik	A-Kendi kararı (aile onayı)	532	5,64	1,06	19,66	0,00	A,B>C
	B-Kendi kararı (görücü usulü)	80	5,41	1,12			
	C-Kendi kararı (aile itirazı)	59	4,71	1,39			
Yönetilebilirlik	A-Kendi	532	5,42	0,97	14,34	0,00	A,B>C

	kararı (aile onayı)					
	B-Kendi kararı (görücü usulü)	80	5,18	1,00		
	C-Kendi kararı (aile itirazı)	59	4,72	1,20		
	A-Kendi kararı (aile onayı)	532	4,95	1,35		A,B>C
Anlamlılık	B-Kendi kararı (görücü usulü)	80	4,69	1,30	17,38	0,00
	C-Kendi kararı (aile itirazı)	59	3,86	1,57		
	A-Kendi kararı (aile onayı)	532	5,38	0,94		A,B>C
TOPLAM	B-Kendi kararı (görücü usulü)	80	5,13	0,91	23,49	0,00
	C-Kendi kararı (aile itirazı)	59	4,50	1,12		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları evlilik kararının alınma şekline göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlaşılabilirlik ($F=19,66$; $p<0,05$), yönetilebilirlik ($F=14,34$; $p<0,05$), anlamlılık ($F=17,38$; $p<0,05$) alt boyut

puanlarının ve aile bütünlüğü ölçeği toplam puanlarının ($F=23,49$; $p<0,05$) evlilik kararının alınma şekline göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre evlilik kararını kendi iradesiyle ancak görücü usulü ve aile onayıyla alan katılımcıların anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik, anlamlılık ve aile bütünlüğü puanları, evlilik kararını ailenin itirazına rağmen kendi kararıyla alan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.25).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları evlilik süresine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.26’da verilmektedir.

Tablo 4.26: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Evlilik Süresine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Evlilik Süresi	N	\bar{x}	SS	F	p	Anlamlı
							Fark
Anlaşılabilirlik	4 yıl ve az	233	5,54	1,16	0,53	0,71	
	5-9 yıl	171	5,54	1,09			
	10-14 yıl	117	5,43	1,22			
	15-19 yıl	69	5,68	0,98			
	20 yıl ve üzeri	81	5,54	1,13			
Yönetilebilirlik	4 yıl ve az	233	5,33	1,06	1,06	0,37	
	5-9 yıl	171	5,40	0,92			
	10-14 yıl	117	5,32	1,10			
	15-19 yıl	69	5,42	0,93			
	20 yıl ve üzeri	81	5,14	1,03			
Anlamlılık	4 yıl ve az	233	4,77	1,39	0,33	0,85	
	5-9 yıl	171	4,83	1,37			
	10-14 yıl	117	4,84	1,43			
	15-19 yıl	69	4,99	1,26			
	20 yıl ve üzeri	81	4,79	1,54			
TOPLAM	4 yıl ve az	233	5,26	1,01	0,53	0,71	
	5-9 yıl	171	5,30	0,91			
	10-14 yıl	117	5,24	1,08			

15-19 yıl	69	5,40	0,89
20 yıl ve üzeri	81	5,18	1,01

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları evlilik süresine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda aile bütünlüğü ölçeği ve alt boyut puanlarının evlilik süresine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.26).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları nüfusa kayıt olunan bölgeye göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.27’de verilmektedir.

Tablo 4.27: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Nüfusa Kayıtlı Olunan Bölgeye Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Bölge	N	\bar{x}	SS	F	P	Anlamlı
							Fark
Anlaşılabilirlik	A-Marmara	117	5,79	0,99	1,36	0,22	
	B-Karadeniz	149	5,49	1,10			
	C-İç Anadolu	129	5,40	1,23			
	D-Ege	80	5,50	1,04			
	E-Akdeniz	88	5,53	1,34			
	F-Doğu Anadolu	75	5,53	1,03			
	G-Güneydoğu Anadolu	33	5,47	1,10			
Yönetilebilirlik	A-Marmara	117	5,48	0,96	0,98	0,43	
	B-Karadeniz	149	5,29	0,95			
	C-İç Anadolu	129	5,24	1,10			
	D-Ege	80	5,38	0,82			
	E-Akdeniz	88	5,42	1,18			
	F-Doğu Anadolu	75	5,20	1,02			
	G-Güneydoğu Anadolu	33	5,25	1,10			
Anlamlılık	A-Marmara	117	5,22	1,33	2,26	0,03	A>G

	B-Karadeniz	149	4,85	1,36		
	C-İç Anadolu	129	4,64	1,46		
	D-Ege	80	4,75	1,24		
	E-Akdeniz	88	4,72	1,67		
	F-Doğu Anadolu	75	4,72	1,19		
	G-Güneydoğu Anadolu	33	4,69	1,39		
	A-Marmara	117	5,52	0,93		
	B-Karadeniz	149	5,25	0,92		
	C-İç Anadolu	129	5,14	1,02		
	D-Ege	80	5,26	0,85		
TOPLAM	E-Akdeniz	88	5,28	1,21	1,74	0,10
	F-Doğu Anadolu	75	5,19	0,92		
	G-Güneydoğu Anadolu	33	5,18	1,02		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları nüfusa kayıt olunan bölgeye göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik alt boyut puanlarının ve aile bütünlüğü ölçek puanlarının nüfusa kayıtlı olunan bölgeye göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.27).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları nüfusa kayıt olunan bölgeye göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlamlılık alt boyut puanlarının nüfusa kayıtlı olunan bölgeye göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($F=2,26$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre Marmara bölgesi nüfusuna kayıtlı katılımcıların anlamlılık puanları, Güneydoğu Anadolu bölgesi nüfusuna kayıtlı katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.27).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları eşin nüfusa kayıtlı olduğu bölgeye göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.28’de verilmektedir.

Tablo 4.28: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Eşin Nüfusa Kayıtlı Olduğu

Bölgeye Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Eşin Bölgesi	N	\bar{x}	SS	F	p	Anamlı Fark
Anlaşılabilirlik	A-Marmara	97	5,54	1,16	0,58	0,77	
	B-Karadeniz	117	5,55	1,06			
	C-İç Anadolu	106	5,44	1,27			
	D-Ege	86	5,69	1,00			
	E-Akdeniz	87	5,47	1,20			
	F-Doğu Anadolu	87	5,58	1,11			
	G-Güneydoğu Anadolu	67	5,42	1,14			
	H- Yurt dışı	24	5,70	0,94			
Yönetilebilirlik	A-Marmara	97	5,46	0,95	1,78	0,08	
	B-Karadeniz	117	5,26	1,01			
	C-İç Anadolu	106	5,33	1,00			
	D-Ege	86	5,53	0,97			
	E-Akdeniz	87	5,26	1,09			
	F-Doğu Anadolu	87	5,34	1,00			
	G-Güneydoğu Anadolu	67	5,04	1,10			
	H- Yurt dışı	24	5,49	0,95			
Anamlılık	A-Marmara	97	4,93	1,35	1,67	0,11	
	B-Karadeniz	117	4,73	1,38			
	C-İç Anadolu	106	4,72	1,47			
	D-Ege	86	4,95	1,39			
	E-Akdeniz	87	4,75	1,47			
	F-Doğu Anadolu	87	5,05	1,25			
	G-Güneydoğu Anadolu	67	4,47	1,43			
	H- Yurt dışı	24	5,26	1,37			
TOPLAM	A-Marmara	97	5,35	0,99	1,50	0,16	
	B-Karadeniz	117	5,22	0,91			

C-İç Anadolu	106	5,21	1,00
D-Ege	86	5,44	0,92
E-Akdeniz	87	5,20	1,11
F-Doğu Anadolu	87	5,35	0,95
G-Güneydoğu Anadolu	67	5,02	1,03
H- Yurt dışı	24	5,50	0,91

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları eşin nüfusa kayıtlı olduğu bölgeye göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda aile bütünlüğü ölçeği ve alt boyut puanlarının eşin nüfusa kayıtlı olduğu bölgeye göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.28).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları evlenme yaşına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.29’da verilmektedir.

Tablo 4.29: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Evlenme Yaşına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Evlenme						Anlamlı Fark
	Yaşı	N	\bar{x}	SS	F	p	
Anlaşılabilirlik	18-24 yaş	219	5,53	1,21	0,13	0,87	
	25-29 yaş	382	5,53	1,11			
	30-34 yaş	70	5,60	0,98			
Yönetilebilirlik	18-24 yaş	219	5,29	1,01	0,45	0,63	
	25-29 yaş	382	5,34	1,03			
	30-34 yaş	70	5,42	0,97			
Anlamlılık	18-24 yaş	219	4,75	1,43	0,60	0,55	
	25-29 yaş	382	4,84	1,40			
	30-34 yaş	70	4,93	1,31			
TOPLAM	18-24 yaş	219	5,23	1,02	0,45	0,63	
	25-29 yaş	382	5,28	0,98			
	30-34 yaş	70	5,36	0,89			

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları evlenme yaşına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda aile bütünlüğü ölçeği ve alt boyut puanlarının evlenme yaşına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.29).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları eşiyile yaş farkına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.30’da verilmektedir.

Tablo 4.30: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Eşiyile Yaş Farkına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Eşiyile Yaş						Anlamlı Fark
	Farkı	N	\bar{x}	SS	F	p	
Anlaşılabilirlik	0-4 yaş	486	5,53	1,14	0,49	0,61	
	5-9 yaş	167	5,57	1,03			
	10-14 yaş	18	5,29	1,64			
Yönetilebilirlik	0-4 yaş	486	5,32	1,02	2,35	0,09	
	5-9 yaş	167	5,42	1,01			
	10-14 yaş	18	4,89	0,97			
Anlamlılık	0-4 yaş	486	4,85	1,39	3,22	0,04	A,B>C
	5-9 yaş	167	4,83	1,38			
	10-14 yaş	18	4,00	1,61			
TOPLAM	0-4 yaş	486	5,27	0,99	2,29	0,10	
	5-9 yaş	167	5,32	0,95			
	10-14 yaş	18	4,80	1,15			

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları eşiyile yaş farkına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik alt boyut puanlarının ve aile bütünlüğü ölçek puanlarının nüfusa kayıtlı olunan bölgeye göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.30).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları eşiyile yaş farkına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara

dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlamlılık alt boyut puanlarının nüfusa kayıtlı olunan bölgeye göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($F=3,22$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre eşiyile yaş farkı 0-4 yaş ve 5-9 yaş olan katılımcıların anlamlılık puanları, eşiyile yaş farkı 10-14 yaş olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.30).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları erkek için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.31’de verilmektedir.

Tablo 4.31: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Erkek İçin İdeal Evlenme Yaşı Görüşüne Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Erkek İçin						Anlamlı Fark
	İdeal Evlenme Yaşı	N	\bar{X}	SS	F	p	
Anlaşılabilirlik	A-18-24 yaş	21	5,98	0,93	9,67	0,00	A,B>C,D
	B-25-29 yaş	349	5,72	1,05			
	C-30-34 yaş	260	5,32	1,20			
	D-35-39 yaş	41	5,09	1,13			
Yönetilebilirlik	A-18-24 yaş	21	5,83	0,85	3,78	0,01	A>B,C,D
	B-25-29 yaş	349	5,40	0,99			
	C-30-34 yaş	260	5,20	1,04			
	D-35-39 yaş	41	5,31	1,05			
Anlamlılık	A-18-24 yaş	21	5,44	1,11	6,47	0,00	A>B,C,D
	B-25-29 yaş	349	4,98	1,31			
	C-30-34 yaş	260	4,63	1,43			
	D-35-39 yaş	41	4,33	1,73			
TOPLAM	A-18-24 yaş	21	5,78	0,82	8,02	0,00	A,B>C,D
	B-25-29 yaş	349	5,40	0,90			
	C-30-34 yaş	260	5,10	1,04			
	D-35-39 yaş	41	4,99	1,10			

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları erkek için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlaşılabilirlik ($F=7,32$; $p<0,05$), yönetilebilirlik ($F=9,67$; $p<0,05$), anlamlılık ($F=3,78$; $p<0,05$) alt boyut puanları ve aile bütünlüğü ölçeği ($F=8,02$; $p<0,05$) puanlarının erkek için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre;

Erkek için ideal evlenme yaşının 18-24 ve 25-29 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların anlaşılabilirlik alt boyut ve aile bütünlüğü ölçek puanları, erkek için ideal evlenme yaşının 30-34 ve 35-39 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.31).

Erkek için ideal evlenme yaşının 18-24 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların yönetilebilirlik ve anlamlılık alt boyut puanları, erkek için ideal evlenme yaşının 25-29, 30-34 ve 35-39 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.31).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4. 32’de verilmektedir.

Tablo 4.32: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Kadın İçin İdeal Evlenme Yaşı Görüşüne Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Kadın İçin						
	İdeal Evlenme Yaşı	N	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Anlaşılabilirlik	A-18-24 yaş	161	5,73	1,14	4,48	0,01	A,B>C
	B-25-29 yaş	430	5,51	1,12			
	C-30-34 yaş	80	5,28	1,15			
Yönetilebilirlik	18-24 yaş	161	5,37	1,06	0,17	0,84	
	25-29 yaş	430	5,32	1,00			
	30-34 yaş	80	5,31	1,02			
Anlamlılık	A-18-24 yaş	161	5,06	1,36	3,27	0,03	A>B,C
	B-25-29 yaş	430	4,76	1,39			

	C-30-34 yaş	80	4,68	1,46		
	18-24 yaş	161	5,41	1,01		
TOPLAM	25-29 yaş	430	5,24	0,96	2,53	0,08
	30-34 yaş	80	5,14	1,03		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlaşılabilirlik ($F=4,48$; $p<0,05$) ve anlamlılık ($F=3,27$; $p<0,05$) alt boyut puanlarının kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre;

Kadın için ideal evlenme yaşının 18-24 ve 25-29 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların anlaşılabilirlik alt boyut puanları, kadın için ideal evlenme yaşının 30-34 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.32).

Kadın için ideal evlenme yaşının 18-24 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların anlamlılık alt boyut puanları, kadın için ideal evlenme yaşının 25-29 ve 30-34 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.32).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda yönetilebilirlik alt boyut ve aile bütünlüğü ölçeği puanlarının kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.32).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları çocuk sayısına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.33’te verilmektedir.

Tablo 4.33: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt							Anlamlı
Boyutlar	Çocuk Sayısı	N	\bar{X}	SS	F	p	Fark
Anlaşılabilir	A-Yok	179	5,46	1,14	1,93	0,12	

lik	B-1 çocuk	280	5,53	1,17		
	C-2 çocuk	100	5,77	0,97		
	D-3 ve daha fazla	112	5,45	1,15		
Yönetilebilirlik	A-Yok	179	5,31	1,07		
	B-1 çocuk	280	5,32	1,01	0,83	0,47
	C-2 çocuk	100	5,47	0,97		
	D-3 ve daha fazla	112	5,27	1,01		
Anlamlılık	A-Yok	179	4,72	1,41		C>A,B
	B-1 çocuk	280	4,70	1,44	4,22	0,00
	C-2 çocuk	100	5,24	1,28		
	D-3 ve daha fazla	112	4,90	1,31		
TOPLAM	A-Yok	179	5,21	1,02		
	B-1 çocuk	280	5,24	0,99		
	C-2 çocuk	100	5,52	0,89	2,44	0,06
	D-3 ve daha fazla	112	5,24	0,97		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları çocuk sayısına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlamlılık alt boyut puanlarının çocuk sayısına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($F=4,22$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre 2 çocuk sahibi katılımcıların anlamlılık alt boyut puanları, çocuğu olmayan ve 1 çocuk sahibi katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.33).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları çocuk sayısına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik alt boyut ve aile bütünlüğü ölçeği puanlarının çocuk sayısına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.33).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları çocukla kaliteli zamana göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucu Tablo 4.34’te verilmektedir.

Tablo 4.34: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Çocukla Kaliteli Zaman Geçirme Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Çocukla Kaliteli Zaman	N	\bar{x}	SS	t	p
	Hayır	80	4,99	1,34		
Yönetilebilirlik	Evet	412	5,44	0,95	5,30	0,00
	Hayır	80	4,81	1,06		
Anlamlılık	Evet	412	5,03	1,34	6,27	0,00
	Hayır	80	4,00	1,35		
TOPLAM	Evet	412	5,41	0,90	6,54	0,00
	Hayır	80	4,67	1,09		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları çocukla kaliteli zamana göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda anlaşılabilirlik ($t=5,04$; $p<0,05$), yönetilebilirlik ($t=5,30$; $p<0,05$), anlamlılık ($t=6,27$; $p<0,05$) alt boyut puanları ve aile bütünlüğü ölçeği ($t=6,54$; $p<0,05$) puanlarının çocuklarıyla kaliteli zaman geçirme durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Çocuklarıyla kaliteli zaman geçiren katılımcıların aile bütünlüğü ölçek ve alt boyut puanları, çocuklarıyla kaliteli zaman geçirmeyen katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.34).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları ailenin aylık gelirine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucu Tablo 4.35’te verilmektedir.

Tablo 4.35: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Ailenin Aylık Gelirine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Ailenin Aylık Geliri		N	\bar{x}	SS	F	p	Anlamlı Fark

Anlaşılabilirlik	2500-5000TL	195	5,38	1,23		
	5000-7500TL	274	5,57	1,09	2,73	0,06
	7500TL üzeri	202	5,63	1,08		
Yönetilebilirlik	A-2500-5000TL	195	5,17	1,08		
	B-5000-7500TL	274	5,31	0,95	5,84	0,00
	C-7500TL üzeri	202	5,51	1,02		
Anlamlılık	A-2500-5000TL	195	4,64	1,47		
	B-5000-7500TL	274	4,77	1,39	4,66	0,01
	C-7500TL üzeri	202	5,06	1,32		
TOPLAM	A-2500-5000TL	195	5,11	1,04		
	B-5000-7500TL	274	5,27	0,95	5,70	0,00
	C-7500TL üzeri	202	5,44	0,95		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları ailenin aylık gelirine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda anlaşılabilirlik alt boyut puanlarının ailenin aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4.35).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları ailenin aylık gelirine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda yönetilebilirlik ($F=5,84$; $p<0,05$), anlamlılık ($F=4,66$; $p<0,05$) alt boyut puanlarının ve aile bütünlüğü ölçek puanlarının ($F=5,70$; $p<0,05$) ailenin aylık gelirine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre; ailesinin aylık geliri 7500TL üzeri olan katılımcıların yönetilebilirlik, anlamlılık alt

boyut ve aile bütünlüğü ölçek puanları, ailesinin aylık geliri 2500-5000TL ve 5000-7500TL olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.35).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları eşle kültürle çatışmaya göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucu Tablo 4.36’da verilmektedir.

Tablo 4.36: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Eşle Kültürel Çatışma Yaşama Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Eşle Kültürel					
	Çatışma	N	\bar{x}	SS	t	p
Anlaşılabilirlik	Evet	336	5,42	1,13	-2,59	0,01
	Hayır	335	5,65	1,12		
Yönetilebilirlik	Evet	336	5,20	1,01	-3,31	0,00
	Hayır	335	5,46	1,01		
Anlamlılık	Evet	336	4,70	1,48	-2,31	0,02
	Hayır	335	4,95	1,30		
TOPLAM	Evet	336	5,15	1,00	-3,24	0,00
	Hayır	335	5,39	0,95		

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları eşle kültürle çatışmaya göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda anlaşılabilirlik ($t=-2,59$; $p<0,05$), yönetilebilirlik ($t=-3,31$; $p<0,05$), anlamlılık ($t=-2,31$; $p<0,05$) alt boyut puanları ve aile bütünlüğü ölçeği ($t=-3,24$; $p<0,05$) puanlarının eşleyle kültürel çatışma yaşama durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Eşleyle kültürel çatışma yaşamayan katılımcıların aile bütünlüğü ölçek ve alt boyut puanları, eşleyle kültürel çatışma yaşayan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.36).

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları sosyo-kültürel farklılığın evlilik üzerindeki etkisine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucu Tablo 4.37’de verilmektedir.

Tablo 4.37: Aile Bütünlüğü Ölçeği Puanlarının Sosyo-Kültürel Farklılığın Evlilik Üzerindeki Etkisine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Evlilik						Anlamlı Fark
	Üzerindeki Etki	N	\bar{X}	SS	F	p	
Anlaşılabilirlik	Çok fazla etkili	266	5,33	1,29			B,C>A
	Etkili	342	5,64	1,01	8,83	0,00	
	Çok az etkili	63	5,86	0,86			
Yönetilebilirlik	Çok fazla etkili	266	5,17	1,14			B,C>A
	Etkili	342	5,42	0,92	5,36	0,00	
	Çok az etkili	63	5,49	0,92			
Anlamlılık	Çok fazla etkili	266	4,49	1,58			B,C>A
	Etkili	342	5,03	1,22	12,92	0,00	
	Çok az etkili	63	5,10	1,18			
TOPLAM	Çok fazla etkili	266	5,33	1,29			B,C>A
	Etkili	342	5,64	1,01	11,54	0,00	
	Çok az etkili	63	5,86	0,86			

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları sosyo-kültürel farklılığın evlilik üzerindeki etkisine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlaşılabilirlik ($F=8,83$; $p<0,05$), yönetilebilirlik ($F=5,36$; $p<0,05$), anlamlılık ($F=12,92$; $p<0,05$) alt boyut puanları ve aile bütünlüğü ölçeği ($F=11,54$; $p<0,05$) puanlarının sosyo-kültürel farklılığın evlilik üzerindeki etkisine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre sosyo-kültürel farklılıkların evlilik üzerinde etkili ve çok az etkili olduğu görüşünde olan katılımcıların aile bütünlüğü ölçek ve alt boyut puanları, sosyo-kültürel farklılıkların evlilik üzerinde çok fazla etkili olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.37).

4.3. Araştırmanın Temel Problemine Ait Bulgular

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ile aile değerleri arasında ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan Pearson korelasyon testi sonucu Tablo 4.38’de verilmektedir.

Tablo 4.38: Değişkenler Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişken	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1-Akraba İlişkileri	0,36**	-0,27**	0,37**	0,48**	0,28**	0,52**	0,22**	0,45**	-0,15**	-0,06	0,17**	-0,18**	0,58**	0,18**	0,18**	0,20**	0,22**
2-Anne-Çocuk İlişkisi	1	-0,20**	0,29**	0,36**	0,21**	0,37**	0,25**	0,25**	-0,14**	0,04	0,19**	-0,09*	0,53**	0,04	0,03	0,03	0,04
3-Cinselliğe Bakış		1	-0,15**	-0,24**	-0,32**	-0,44**	-0,36**	-0,25**	0,60**	0,33**	-0,02	0,10**	-0,05	-0,12**	-0,10**	-0,09*	-0,12**
4-Çocuğun Değeri			1	0,42**	0,42**	0,49**	0,24**	0,38**	-0,17**	0,08*	0,31**	-0,04	0,66**	0,05	0,07	0,03	0,06
5-Duygusal Bağ				1	0,32**	0,43**	0,15**	0,46**	-0,15**	-0,12**	0,12**	-0,29**	0,54**	0,25**	0,23**	0,19**	0,26**
6-Evliliğe Bakış					1	0,53**	0,50**	0,42**	-0,38**	0,02	0,28**	0,15**	0,61**	0,12**	0,13**	0,13**	0,15**
7-Geleneksel Aile Değerleri						1	0,51**	0,44**	-0,38**	-0,04	0,34**	0,02	0,68**	0,08*	0,11**	0,07	0,10**
8-Kadın Rollerini							1	0,27**	-0,34**	0,08*	0,28**	0,33**	0,53**	0,10*	0,09*	0,08*	0,11**
9-Karar Alma Süreçleri								1	-0,13**	0,09*	0,18**	-0,14**	0,61**	0,14**	0,19**	0,13**	0,18**
10-Farklı Yaklaşımlar									1	0,23**	-0,06	0,01	-0,02	-0,07	-0,07	-0,06	-0,08*
11-Sadakat										1	0,32**	0,28**	0,34**	-0,07	-0,02	-0,06	-0,06
12-Sosyo-Ekonomik Değer											1	0,13**	0,57**	-0,09*	-0,06	-0,11**	-0,10**
13-Şiddet												1	0,12**	-0,02	-0,03	0,00	-0,02
14-AİLE DEĞERLERİ													1	0,10*	0,13**	0,09*	0,13**
15-Anlaşılabilirlik														1	0,59**	0,61**	0,85**
16-Yönetilebilirlik															1	0,59**	0,87**
17-Anlamlılık																1	0,84**
18-AİLE BÜTÜNLÜĞÜ																	1

*p<0,05

**p<0,01

“Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ile aile değerleri arasında ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan Pearson korelasyon testi sonucunda aile değerleri ile aile bütünlüğü arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edildi ($r=0,13$; $p<0,01$). Aile değerleri ölçeğinin cinselliğe bakış ($r=-0,12$; $p<0,05$), farklı yaklaşımlar ($r=-0,08$; $p<0,05$) ve sosyo-ekonomik değer ($r=-0,10$; $p<0,05$) alt boyutları ile aile bütünlüğü arasındaki ilişki negatif yönlü ve anlamlı; diğer alt boyutlar ile arasındaki ilişki pozitif yönlü ve anlamlıdır.

“Araştırmaya katılan deneklerin aile değerlerinin aile bütünlüğü üzerinde etkisi var mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan regresyon analizi sonucu Tablo 4.39’da verilmektedir.

Tablo 4.39: Aile Değerlerinin Aile Bütünlüğü Üzerindeki Etkisine Ait Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	B	SH _B	β	t	p
Sabit	3,948	0,349		11,314	0,00
Akraba İlişkileri	0,231	0,064	0,170	3,607	0,00
Anne-Çocuk İlişkisi	-0,097	0,051	-0,078	-1,877	0,06
Cinselliğe Bakış	-0,041	0,062	-0,034	-0,662	0,50
Çocuğun Değeri	-0,080	0,055	-0,066	-1,444	0,14
Duygusal Bağ	0,306	0,060	0,245	5,105	0,00
Evliliğe Bakış	0,09	0,06	0,08	1,57	0,11
Geleneksel Aile Değerleri	-0,12	0,07	-0,10	-1,70	0,09
Kadın Roller	0,09	0,06	0,07	1,41	0,15
Karar Alma Süreçleri	0,08	0,06	0,06	1,20	0,23
Farklı Yaklaşımlar	-0,01	0,06	-0,01	-0,16	0,87
Sadakat	0,02	0,05	0,02	0,52	0,60
Sosyo-Ekonomik Değer	-0,19	0,05	-0,16	-3,81	0,00
Şiddet	0,09	0,07	0,06	1,40	0,16
R=0,364 R ² =0,132 $\Delta R^2=0,115$					
F _(13;657) =7,695 p=0,000					

Aile değerleri ile aile bütünlüğü arasındaki ilişkiyi gösteren modelin uygun olduğu görülmektedir ($F_{(13;657)}=7,69$; $p<0,05$). Aile değerleri, aile bütünlüğü değişkenindeki toplam varyansın yaklaşık %11’ini açıklamaktadır ($\Delta R^2=0,115$).

Regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t testi sonucu incelendiğinde akraba ilişkileri ($\beta=0,17$; $t=3,61$; $p<0,05$) ve duygusal bağ ($\beta=0,24$; $t=5,10$; $p<0,05$) değişkenlerinin aile bütünlüğü üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı etkiye sahip olduğu; sosyo-ekonomik değer değişkeninin aile bütünlüğü üzerinde negatif yönlü ve anlamlı etkiye sahip olduğu ($\beta=-0,16$; $t=-3,81$; $p<0,05$); diğer değişkenlerin anlamlı etkiye sahip olmadıkları görölmektedir (Tablo 4.39).

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, elde edilen bulgulara ilişkin sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? sorusuna ilişkin yapılan t testi sonucunda ölçeğin akraba ilişkileri, cinselliğe bakış, çocuğun değeri, duygusal bağ, sadakat, sosyo-ekonomik değer alt boyut puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Ancak anne-çocuk ilişkisi, evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, karar alma süreçleri, farklı yaklaşımlar, şiddet alt boyut puanlarının ve aile değerleri ölçeği toplam puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$).

Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda anlaşılabilirlik alt boyut puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ancak araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda yönetilebilirlik, anlamlılık alt boyut puanlarının ve aile bütünlüğü ölçeği toplam puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$).

Alan yazına bakıldığında bu konuyla ilgili Kağıtçıbaşı'nın "Çocuğun Değeri: Türkiye'de Değerler ve Doğurganlık" (1980) adlı çalışması araştırmamızı destekler niteliktedir. Bizim araştırmamızda böyle bir sonuca ulaşmamızda her ne kadar çekirdek aile görünümüne bürünmüş aslında geniş ailelerde çocuğun daha değerli olduğu söylemi aynı zamanda cinsiyetler arası hiyerarşi kavramının ortaya çıkmasına sebep olması ile bağlantılıdır. Bu durum ise gerek toplumsal değer ve normlar çerçevesinde gerekse toplumsal roller açısından kadın ve erkek rolleri gibi bazı

farklılıkları ortaya çıkarmıştır. Çalışmamıza göre kadın katılımcıların anne-çocuk ilişkisi ve farklı yaklaşımlar puanlarının erkek katılımcılardan daha yüksek olduğu ve aynı zamanda da erkek katılımcıların evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, karar alma süreçleri, şiddet ve aile değerleri ölçeği toplam puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğuna ulaşılmaktadır. Ayrıca erkek katılımcıların yönetilebilirlik, anlamlılık ve aile bütünlüğü ölçeği toplam puanları kadın katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları yaş gruplarına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? sorusuna ilişkin yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri, cinselliğe bakış, kadın rolleri, şiddet alt boyut puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Ancak anne-çocuk ilişkisi, çocuğun değeri, duygusal bağ, evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, karar alma süreçleri, farklı yaklaşımlar, sadakat, sosyo-ekonomik değerler alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$).

Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları yaş gruplarına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda aile bütünlüğü ölçeği ve alt boyut puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$).

Bu konuyla ilgili alan yazıma baktığımızda TC Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (2010) tarafından yapılmış olan “Türkiye’de Aile Değerleri” adlı çalışmada araştırmamızı destekler nitelikteki sonuçlara rastlamak mümkündür. Araştırma Türk aile değerleriyle ilgili oldukça önemli sonuçlar ortaya koymaktadır. Aynı zamanda kadının rolü, şiddet, çocuğun değeri, akraba ilişkileri alt boyutlarında çalışmamız ile benzerlikleri bulunmaktadır. Sonuç olarak 35 yaş altı katılımcıların akraba ilişkisi puanları 35-44 yaş grubu katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. 35-44 yaş ve 45 yaş ve üzeri katılımcıların cinselliğe bakış puanları 35 yaş altı katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. 35-44 yaş grubu katılımcıların kadın rolleri ve şiddet puanları 35 yaş altı katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Bu bize şunu göstermektedir. Yaş aralığı arttıkça ailedeki kadına yüklenen roller ve de şiddet katsayısı artış göstermektedir.

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları kurum türüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri, anne-çocuk ilişkisi, cinselliğe bakış, çocuğun değeri, duygusal bağ, karar alma süreçleri, farklı yaklaşımlar, sadakat alt boyut puanlarının kurum türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ancak araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları kurum türüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? sorusuna ilişkin yapılan ANOVA testi sonucunda evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, sosyo-ekonomik değer, şiddet alt boyut puanlarının ve aile değerleri ölçeği toplam puanlarının kurum türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$).

Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları kurum türüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda aile bütünlüğü ölçeği ve alt boyut puanlarının görev yapılan kurum türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$).

Literatürde direkt bu alt boyutumuzla alakalı bir sonuca rastlanmamaktadır. Çalışmamıza göre özel kurumlarda görev yapan katılımcıların evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, sosyo-ekonomik değer, şiddet ve aile değerleri ölçeği toplam puanları kamu kurumlarında görev yapan katılımcıların puanlarından anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları öğrenim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri, anne-çocuk ilişkisi, cinselliğe bakış, çocuğun değeri, duygusal bağ, evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, karar alma süreçleri, farklı yaklaşımlar, sadakat, sosyo-ekonomik değerler alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ancak kadın rolleri, şiddet alt boyut puanlarının öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları öğrenim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda aile bütünlüğü ölçeği ve alt boyut puanlarının öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$).

Literatüre baktığımızda Topçuoğlu'nun (1999) "Üniversite Gençliğinin Değerleri" isimli çalışmasının araştırmamızın aksine farklı bulguları söz konusudur. Çalışma

Türk toplumunun bugünü ve geleceği açısından oldukça önemli olan ve üniversite gençliğinin değer yargılarını ortaya çıkarması bağlamında son derece anlamlı bir araştırmadır. Sonuç olarak, ön lisans düzeyinde öğrenim gören katılımcıların kadın rolleri puanı, lisans düzeyinde öğrenim gören katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Ve ön lisans düzeyinde öğrenim gören katılımcıların şiddet puanları, lisans ve lisans üstü düzeyde öğrenim gören katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Yani öğrenim düzeyi arttıkça bireylerin kadınlara yükledikleri görev ve sorumluluk algıları da değişmektedir. Ayrıca şiddetin uygulanma oranının öğrenim ile bağlantılı olarak değişikliğe uğradığının da bir kanıtı niteliğindedir (Topçuoğlu, 1999: 43).

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları evlilik kararının alınma şekline göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri, cinselliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, şiddet alt boyut puanlarının evlilik kararının alınma şekline göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p < 0,05$). Ancak anne-çocuk ilişkisi, çocuğun değeri, duygusal bağ, evliliğe bakış, karar alma süreçleri, farklı yaklaşımlar, sadakat, sosyo-ekonomik değerler alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının evlilik kararının alınma şekline göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p > 0,05$). Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları evlilik kararının alınma şekline göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik, anlamlılık alt boyut puanlarının ve aile bütünlüğü ölçeği toplam puanlarının evlilik kararının alınma şekline göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p < 0,05$).

Literatüre baktığımızda TC Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (2010) tarafından yapılmış olan Türkiye’ de aile değerleri adlı çalışmada araştırmamızı destekler nitelikte sonuçlara rastlamak mümkündür. Yani evlilik kararını kendi iradesiyle ancak görücü usulü ve aile onayıyla alan katılımcıların anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik, anlamlılık ve aile bütünlüğü puanları evlilik kararını ailenin itirazına rağmen kendi kararıyla alan katılımcıların puanlarından daha yüksektir. Aynı zamanda evlilik kararının alınmasında kişinin kendi iradesinin hakim olması ve ailenin onayı akraba ilişkileri, cinselliğe bakış kadın rolleri, geleneksel aile değerleri ve şiddet alt boyutları üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan

deneklerin aile değerleri ölçeği puanları evlilik süresine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkisi, anne-çocuk ilişkisi, cinselliğe bakış, çocuğun değeri, duygusal bağ, geleneksel aile değerleri, karar alma süreçleri, farklı yaklaşımlar, sadakat, sosyo-ekonomik değerler, şiddet alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının evlilik süresine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ancak evliliğe bakış ve kadın rolleri alt boyut puanlarının evlilik süresine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları evlilik süresine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda aile bütünlüğü ölçeği ve alt boyut puanlarının evlilik süresine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Literatürde bu sonucu destekleyen araştırmalar bulunmaktadır (Aluş, 2016). Örneğin Aluş'un "Türk Toplumunu Ailesinde Eşler Arası Mutluluk Algısı ve Beklentileri" adlı çalışmasında kadın rolleri alt boyut açısından ortak sonuçlara rastlanmaktadır. Buna göre bizim araştırmamızda evlilik süresi 10-14 yıl, 15-19 yıl ve 20 yıl ve üzeri olan katılımcıların evliliğe bakış ve kadın rolleri puanlarının, evlilik süresi 5-9 yıl olan katılımcıların puanlarından anlamlı olarak daha yüksek çıkması evlilikte geçirilen süre ile eşlerin birbirlerine alışması ile doğru orantılı olarak bağlantılı olabileceğini söyleyebiliriz.

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları nüfusa kayıt olunan bölgeye göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?" sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda duygusal bağ, sadakat, sosyo-ekonomik değerler, şiddet alt boyut puanlarının nüfusa kayıtlı olunan bölgeye göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ancak anne çocuk ilişkisi, cinselliğe bakış, çocuğun değeri, evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, karar alma süreçleri, farklı yaklaşımlar alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının nüfusa kayıtlı olunan bölgeye göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları nüfusa kayıtlı olunan bölgeye göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik alt boyut puanlarının ve aile bütünlüğü ölçek puanlarının nüfusa kayıtlı olunan bölgeye göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ancak anlamlılık alt boyut puanlarının nüfusa kayıtlı olunan bölgeye

göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p < 0,05$). Alan yazına baktığımızda bu konu ile ilgili Ertan Özensel (2007) doktora çalışmasında Türk gençliğinin değerlerini incelemiş ve Türkiye'yi temsil ettiği düşünülen 7 bölgede ve bu bölgelerdeki 7 ilde lise gençliğinin değerlerini incelemiştir. Bu araştırması ile lise gençliğinin değerleri tespit edilirken cinsiyet, bölge ve okullar arasındaki değer farklılıklarını tespit etmiş ve çalışmamızla ortak sonuçlara rastlanmaktadır. Çalışmamızın sonuçlarına göre Akdeniz ve Doğu Anadolu bölgesi nüfusuna kayıtlı katılımcıların akraba ilişkileri puanları Güneydoğu Anadolu bölgesi nüfusuna kayıtlı katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir. Aynı zamanda Karadeniz, İç Anadolu ve Doğu Anadolu bölgesi nüfusuna kayıtlı katılımcıların anne-çocuk ilişkisi, çocuğun değeri, evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, karar alma süreçleri alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanları, Güneydoğu Anadolu bölgesi nüfusuna kayıtlı katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Marmara, Ege ve Güneydoğu Anadolu bölgesi nüfusuna kayıtlı katılımcıların cinselliğe bakış puanları, Doğu Anadolu bölgesi nüfusuna kayıtlı katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olmasının sebebi seçmiş olduğumuz örneklem grubuyla bağlantılı olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları eşin nüfusa kayıtlı olduğu bölgeye göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda cinselliğe bakış alt boyut puanlarının eşin nüfusa kayıtlı olduğu bölgeye göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p < 0,05$). Ancak aile değerleri ölçeği ve diğer alt boyut puanlarının eşin nüfusa kayıtlı olduğu bölgeye göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p > 0,05$). Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları eşin nüfusa kayıtlı olduğu bölgeye göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda aile bütünlüğü ölçeği ve alt boyut puanlarının eşin nüfusa kayıtlı olduğu bölgeye göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p > 0,05$). Literatür taraması yapıldığında çalışmamızla ortak paydası olan bir araştırma bulunamamıştır.

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları evlenme yaşına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda cinselliğe bakış alt boyut puanlarının evlenme yaşına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Ancak aile değerleri ölçeği ve diğer alt boyut puanlarının evlenme yaşına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları evlenme yaşına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda aile bütünlüğü ölçeği ve alt boyut puanlarının evlenme yaşına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Alan yazına baktığımızda yapmış olduğumuz araştırmayla uyuşmayan çalışmalar da mevcuttur (Bülbül, Giray, 2011:) Örneğin “Sosyodemografik Özellikler ile Mutluluk Algısı Arasındaki İlişki Yapısının Analizi” adlı çalışma buna bir örnek teşkil etmektedir. Yapmış olduğumuz çalışmaya göre evlenme yaşı 30-34 olan katılımcıların cinselliğe bakış puanları evlenme yaşı 18-24 ve 25-29 olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmasının bir nedeni de yaş ilerledikçe hormonal dengede yaşanan değişimler olarak düşünülebilir.

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları eşiyile yaş farkına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda aile değerleri ölçeği ve alt boyut puanlarının eşiyile yaş farkına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları eşiyile yaş farkına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik alt boyut puanlarının ve aile bütünlüğü ölçek puanlarının nüfusa kayıtlı olunan bölgeye göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ancak anlamlılık alt boyut puanlarının nüfusa kayıtlı olunan bölgeye göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Literatüre baktığımızda Arslanoğlu'nun (2005), “Türk Değerleri Üzerine Bir Değerlendirme” adlı çalışması bizim araştırmamız ile ortak bulguları deyinmektedir. Çalışmamızın sonucunda eş ile aradaki yaş farkının aile değerleri üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı sonucuna varılabilir.

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları erkek için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri, anne-çocuk ilişkisi, cinselliğe bakış, çocuğun değeri, evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, karar alma süreçleri, farklı yaklaşımlar, sadakat, şiddet alt boyut puanları ve aile değerleri ölçeği puanlarının erkek için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Ancak duygusal bağ ve sosyo-ekonomik değer alt boyut puanlarının erkek için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları erkek için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik, anlamlılık alt boyut puanları ve aile bütünlüğü ölçeği puanlarının erkek için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Alan yazına bakıldığında çalışmamızla ortak sonuç içeren bir çalışmaya rastlanılmamaktadır. Araştırmanın sonucuna göre erkek için ideal evlenme yaşının 25-29, 30-34 ve 35-39 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların anne-çocuk ilişkisi, cinselliğe bakış, sadakat alt boyut puanları, erkek için ideal evlenme yaşının 18-24 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunması erkek için ideal evlenme yaşının 25'in altında olması geleneksel değerler bakımından uygun olmadığı düşünülebilir.

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri, cinselliğe bakış, çocuğun değeri, duygusal bağ, evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, karar alma süreçleri, farklı yaklaşımlar, sosyo-ekonomik değer, şiddet alt boyut puanları ve aile değerleri ölçeği puanlarının kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Ancak anne-çocuk ilişkisi ve sadakat alt boyut puanlarının kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlaşılabilirlik ve anlamlılık alt boyut puanlarının kadın

için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Ancak yönetilebilirlik alt boyut ve aile bütünlüğü ölçeği puanlarının kadın için ideal evlenme yaşı görüşüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Araştırmamıza göre kadın için ideal evlenme yaşının 18-24 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların duygusal bağ, evliliğe bakış, kadın rolleri, karar alma süreçleri, sosyo-ekonomik değer ve şiddet alt boyut puanları, kadın için ideal evlenme yaşının 25-29 ve 30-34 yaş olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmasında seçmiş olduğumuz örneklem grubunun öğretmen ve eğitimle iç içe olan bireylere uygulanmasıyla alakalı olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları çocuk sayısına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda akraba ilişkileri, anne-çocuk ilişkisi, evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, farklı yaklaşımlar alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının çocuk sayısına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Ancak cinselliğe bakış, çocuğun değeri, duygusal bağ, sadakat, sosyo-ekonomik değer, şiddet alt boyut puanlarının çocuk sayısına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları çocuk sayısına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlamlılık alt boyut puanlarının çocuk sayısına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Ancak anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik alt boyut ve aile bütünlüğü ölçeği puanlarının çocuk sayısına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Araştırma sonucunda elde ettiğimiz bulgulara dayanarak iki çocuk sahibi katılımcıların akraba ilişkileri alt boyut puanları, bir çocuk sahibi katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir bir, iki, üç ve daha fazla çocuk sahibi katılımcıların anne-çocuk ilişkisi alt boyut puanları, çocuk sahibi olmayan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Üç ve daha fazla çocuk sahibi katılımcıların evliliğe bakış alt boyut puanları, bir çocuk sahibi katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. İki çocuk ve üç ve daha fazla çocuk sahibi katılımcıların geleneksel aile değerleri ve kadın rolleri alt boyut puanları, bir çocuk sahibi katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Çocuk sahibi olmayan, bir ve iki çocuk sahibi katılımcıların farklı

yaklaşımlar alt boyut puanları, üç ve daha fazla çocuk sahibi katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. İki çocuk ve üç ve daha fazla çocuk sahibi katılımcıların aile değerleri ölçek puanları, çocuk sahibi olmayan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olarak bulunmasında örneklem grubumuzun evli ve büyük bir çoğunluğunun çocuk sahibi olmaları ile doğru orantılı olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları çocukla kaliteli zamana göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda sosyo-ekonomik değer alt boyut puanlarının çocuklarıyla kaliteli vakit geçirme durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Ancak aile değerleri ölçeği ve diğer alt boyut puanlarının çocuğuyla kaliteli zaman geçirme durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları çocukla kaliteli zamana göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik, anlamlılık alt boyut puanları ve aile bütünlüğü ölçeği puanlarının çocuklarıyla kaliteli zaman geçirme durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Alan yazına bakıldığında Hacette Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsünde Timur'un (1972), yapmış olduğu "Türkiye'de Aile Yapısı" adlı çalışmaya göre, ailenin yapısal özelliklerini belirleyen en önemli etmenin bizim çalışmamızla da benzer olarak sosyokültürel özelliklerden çok ekonomik temelli olduğunu ortaya atmıştır. Araştırma sonuçlarına göre çocuklarıyla kaliteli zaman geçirmediğini belirten katılımcıların sosyo-ekonomik değer alt boyut puanı, çocuklarıyla kaliteli zaman geçirdiğini belirten katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Bunun nedeni ise ekonomik özgürlüğün olması, geçim sıkıntısından uzak olmaları bireylerin çocuklarına daha rahat ve kaliteli zaman ayırabilmelerine sebep olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları ailenin aylık gelirine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda cinselliğe bakış, evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, farklı yaklaşımlar, sosyo-ekonomik değer, şiddet alt boyut puanlarının ailenin aylık gelirine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Ancak anne-çocuk ilişkisi, çocuğun değeri, duygusal bağ, karar alma süreçleri, sadakat alt boyut

puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının ailenin aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları ailenin aylık gelirine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda anlaşılabilirlik alt boyut puanlarının ailenin aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ancak yönetilebilirlik, anlamlılık alt boyut puanlarının ve aile bütünlüğü ölçek puanlarının ailenin aylık gelirine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Araştırmamızın sonucunda Ailesinin aylık geliri 2500-5000TL olan katılımcıların evliliğe bakış, geleneksel aile değerleri, kadın rolleri, sosyo-ekonomik değer, şiddet alt boyut puanları, ailesinin aylık geliri 5000-7500TL ve 7500TL üzeri olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuş olmasının nedeni örneklemimizi oluşturan bireylerin gelenekçi aile yapısına bağlı olarak evde tek kişinin çalışıyor olması ve kadının misyonun evde çocuklarıyla ilgilenmek olduğu görüşünü bize göstermekte olduğu düşünülebilir.

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları eşle kültürel çatışmaya göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda geleneksel aile değerleri alt boyut puanlarının eşiyile kültürel çatışma yaşama durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Ancak aile değerleri ölçeği ve diğer alt boyut puanlarının eşiyile kültürel çatışma yaşama durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları eşle kültürle çatışmaya göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan t testi sonucunda anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik, anlamlılık alt boyut puanları ve aile bütünlüğü ölçeği puanlarının eşiyile kültürel çatışma yaşama durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Literatüre bakıldığında Aluş'un (2015), "Kültürel ve Toplumsal Gerçekliğimiz Açısından Aile Anlayışlarının ve Türk Ailesinin Değerlendirilmesi" adlı çalışması da araştırmamızla benzer sayılabilecek sonuçlar içermektedir. Çalışmamız sonucunda eşiyile kültürel çatışma yaşayan katılımcıların geleneksel aile değerleri alt boyut puanı eşiyile kültürel çatışma yaşamayan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunması bize konumuzla doğru orantılı bir sonuç sunmaktadır.

Araştırmaya katılan deneklerin aile değerleri ölçeği puanları sosyo-kültürel farklılığın evlilik üzerindeki etkisine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda evliliğe bakış, kadın rolleri, farklı yaklaşımlar, şiddet alt boyut puanlarının sosyo-kültürel farklılığın evlilik üzerindeki etkisine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Ancak akraba ilişkileri, anne-çocuk ilişkisi, cinselliğe bakış, çocuğun değeri, duygusal bağ, geleneksel aile değerleri, karar alma süreçleri, sadakat, sosyo-ekonomik değer alt boyut puanları ve aile değerleri ölçek puanlarının sosyo-kültürel farklılıkların evlilik üzerinde etkili olduğu görüşüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Ayrıca araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ölçeği puanları sosyo-kültürel farklılığın evlilik üzerindeki etkisine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan ANOVA testi sonucunda anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik, anlamlılık alt boyut puanları ve aile bütünlüğü ölçeği puanlarının sosyo-kültürel farklılığın evlilik üzerindeki etkisine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p<0,05$). Alan yazında Şahinkaya'nın (1991), "Türk Aileleri Hangi Yönlerden Birbirlerine Farklılık Gösterirler Aile Yazıları" adlı çalışması bizim araştırmamıza göre farklı sonuçlar içermektedir. Araştırmamızın sonucunda sosyokültürel farklılıkların evlilik üzerinde etkili ve çok az etkili olduğu görüşünde olan katılımcıların evliliğe bakış ve kadın rolleri alt boyut puanları, sosyokültürel farklılıkların evlilik üzerinde çok fazla etkili olduğu görüşünde olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmasının nedeni ise örneklemimizi oluşturan grubun çoğunluğunun farklı kültürel dokulardan gelmemiş olmasının neden olabileceği düşünülebilir.

Araştırmaya katılan deneklerin aile bütünlüğü ile aile değerleri arasında ilişki var mıdır? Sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara dair yapılan Pearson korelasyon testi sonucunda aile değerleri ile aile bütünlüğü arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edildi ($p<0,05$). Aile değerleri ölçeğinin cinselliğe bakış, farklı yaklaşımlar ve sosyo-ekonomik değer alt boyutları ile aile bütünlüğü arasındaki ilişki negatif yönlü ve anlamlı; diğer alt boyutlar ile arasındaki ilişki pozitif yönlü ve anlamlıdır.

Aile değerleri ile aile bütünlüğü arasındaki ilişkiyi gösteren modelin uygun olduğu görülmektedir. Aile değerleri, aile bütünlüğü değişkenindeki toplam varyansın yaklaşık %11'ini açıklamaktadır. Regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t testi sonucu incelendiğinde akraba ilişkileri ve duygusal bağ değişkenlerinin aile

bütünlüğü üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı etkiye sahip olduğu; sosyo-ekonomik değer değişkeninin aile bütünlüğü üzerinde negatif yönlü ve anlamlı etkiye sahip olduğu; diğer değişkenlerin anlamlı etkiye sahip olmadıkları görülmektedir.

5.2. Öneriler

Bu araştırma ile elde etmiş olduğumuz bulgular ve ulaşılan sonuçlara dayalı olarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur;

- Araştırmamızın evrenini İstanbul İli, Küçükçekmece İlçesi, örneklemini ise 671 evli ve öğretmen birey oluşturmaktadır. Türkiye’yi temsil eden farklı bölgelerdeki illerden seçilen daha geniş örneklem gruplarıyla da benzer çalışmalar yapılabilir.
- Farklı sosyokültürel düzeylerden gelmiş evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu arasındaki ilişkiye yönelik Türkiye ve diğer ülkeler örnekleminde karşılaştırmalı nitel ve nicel çalışmalar yapılabilir.
- Bu araştırmamızda aile değerleri ve aile bütünlük arasındaki ilişki evli ve öğretmen bireyler üzerinden incelenmiştir. Örneklem grubunu diğer meslek türlerindeki bireylerden oluşan benzer çalışmalara da yer verilebilir.
- Aile değerleri ve aile bütünlük duygusu ile ilgili ölçekler geliştirilmesi, konu ile ilgili yeni araştırmaların bilimsel niteliğini ve kalitesini arttıracaktır.
- Evlilik adayları ve evli bireyler için kültürel farklılıkların aile üzerindeki etkisi üzerine yerel yönetimler ve ilgili eğitim birimlerince sertifikalı eğitim programlarının hazırlanması, seminer, konferans gibi etkinliklerin düzenlenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.
- Öğretmen adaylarına, Türk toplumunun en önemli kurumlarından biri olan aileyi etkileyecek olan her türlü imajı fark etmeye ve eleştirel bir bakış açısı kazanmalarını sağlayıcı eğilimler verilebilmeli ve aynı zamanda da öğretmen yetiştiren fakültelerde değerler eğitimi ve değerlerin aile ile ilişkisi üzerine mutlaka eğitimler verilmelidir.

KAYNAKÇA

- AAK. (1990). *Türkiye Aile Bibliyografyası*. Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları.
- AAK. (1991). *Türk Aile Ansiklopedisi*. Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1: 51-174.
- Akın, M.H. ve Aydemir, M.A. (2007). Üniversitede Okuyan Kız Öğrencilerin Cinsiyet Rolü Tutumları Bağlamında Aile ve Evlilik Kurumlarına Bakışları. *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi*,(18): 43-60.
- Aktay, Y. (2004). Modern Dünyada Ailenin Toplumsal Dönüşümü ve Muhtemel Geleceği Üzerine Mülahazalar. *Fikir Dünyası Düşünce Dergisi*(2): 70-77.
- Allport - Vernon - Lindzey. (1960). A Study of Values. *Houghton Mifflin*, 195.
- Aluş, Y. (2015). Kültür ve Toplumsal Gerçekliğimiz Açısından Aile Anlayışlarının ve Türk Ailesinin Değerlendirilmesi. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*(1): 15-22.
- Aluş, Y. (2016). *Türkiye toplumu ailesinde eşler arası mutluluk algısı ve beklentileri: Sakarya ili örneği* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Sakarya Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Antonovsky, A ve Sourani, T. (1988). Family Sense of Coherence and Family Adaptation. *Journal of Marriage and the Family*, 35-79.
- Antonovsky, A. (1987). *Unraveling Mystery of Health*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Arslanoğlu, İ. (2005). Türk Değerleri Üzerine Bir Değerlendirme, Küreselleşme Karşısında Değerlerimiz Sempozyumu. *Felsefe Dünyası Dergisi*, 3-4 Haziran 2005, 41:64-77.
- Atabek, Ü. (2002). *İletişim ve Teknoloji*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Aydın, M. A. (1985). *İslam-Osmanlı Aile Hukuku*. içinde İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- Aykanat, Z. (2010). *Karizmatik liderlik ve örgüt kültürü ilişkisi üzerine bir uygulama*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Balı, A. (2001). *Çok Kültürlülük ve Sosyal Adalet "Öteki" ile Barış İçinde Yaşamak* Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

- Bilgin, N. (1995). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*. Sistem Yayıncılık.
- Bilgiseven, A. (1990). İslamiyet'in Önerdiği Ferdiyetçi Aile Yapısında Kadın Hakları ve Ülkemizdeki Durum, I. Aile Şurasu Bildirileri. *Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu*, 52-53.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: PEGEM Akademi.
- Çeçen, A. R. (2007). Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumunu Yordamada Bireysel Bütünlük Duygusu, Aile Bütünlük Duygusu ve Benlik Saygısı. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 4(1):19-30.
- Çileli, M. (1990). *Gençlik Değerleri Üzerine Bir Araştırma*. Ankara: Ara Yayınları.
- Dökmen, Ü. (2002). *Varolmak, Gelişmek, Uzlaşmak*. Sistem Yayıncılık.
- Erinç, S. (1994). Kültürde Kültür, Kültür de Kültür. *Cogito Düşünce Dergisi, Güz Dönemi*(2), 107-112.
- Ficher, J. (1966). *Sociology*. Chicago University of Chicago Press, 93,237,294.
- Giddens, A. (1997). *Sosyoloji Eleştirel Bir Yaklaşım* (M. R. Esengün, & İ. Öğretir, Çev.). içinde İstanbul: Birey Yayıncılık.
- Giddens, A. (2000). *Sosyoloji* (H. Özel, Çev.). Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Güngör, E. (1995). *Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Ahlak*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Güngör, E. (1998). *Değerler Psikolojisi Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. ((Aralık 1993- Aralık 1994)1995). *Aile ve Kültürel Psikoloji*. Ulusal Psikoloji Kongresi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1980). *Çocuğun Değeri: Türkiye'de Değerler ve Doğurganlık*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Benlik, Aile ve İnsan Gelişimi Kültürel Psikoloji*. İstanbul: Koç Yayınları.

- Koç, İ. (2014). *Türkiye'de Aile Yapısının Değişimi: 1968-2011", Türkiye'de Aile Yapısı Araştırması Tespitler, Öneriler* (Mustafa T. ve Semiha F. Ed.) İstanbul: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayınları.
- Köknel, Ö. (2007). *Çatışan Değerlerimiz: Aileden Topluma, Politikadan İnançlara, Sevgiden Aşka Kadar*. İstanbul: Altın Kitaplar.
- Lemin, M., Potts, H., Welsford, P. (1994). *Values Strategies, Acer*
- Lindström, B., Erikson, M. (2011). From Health Education to Healthy Learning: Implementing Salutogenesis in Educational Science. *Scandinavian Journal of Public Health*, 85-92.
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü* (Akinhay O, & D. Kömürcü, Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- McCubbin, H.I., Thompson, A.I. (1991). Family Assesment Inventories for Research and Practice. *Madison, WI. Family Stress, Coping, Health Project, University of Wisconsin Madison*, 123.
- Mehmedoğlu, U. (2006). *Gençlik, Değerler ve Din. Küreselleşme, Ahlak ve Değerler*. İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Metin, M. (2014). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Özensel, E. (2007). *Kültürün Popülerleşen Bir Alanı: Popüler Kültür, Kültür Sosyolojisi*. Ankara: Hece Yayıncılık.
- Özgüven, İ. E. (1994). *Psikolojik Testler*. Ankara: Psikolojik Danışma ve Rehberlik Eğitim Merkezi (PEDREM).
- Özkan, İ., Kaya, N., Bodur, S., Kucur, R. (2009). Konya İl Merkezinde Akrabalık İlişkileri. s. 182-185.
- Parsons, T. (1962). *Toward a General Theory of Action*, Harper and Row, Inc. 87.
- Polat, İ. ve Kılıç, E. (2013). Türkiye'de Çokkültürlü Eğitim ve Çokkültürlü Eğitimde Öğretmen Yeterlilikleri. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*, 10(1): 352-358.
- Poster, M. (1989). *Eleştirel Aile Kuramı*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

- Sagy, S. (1998). Effects of Personal, Family and Community Characteristics of Emotional Reactions in A Stress Situation: The Golan Heights Negotiations. *Young and Society*, 311.
- Sayın, Ö. (1990). *Ailenin Toplumdaki Yeri*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Scherler, R. H. (2004). A Comparison of Finnish and Turkish University Students on the Short form of the Sence of Coherence Scale. *Psychology Congress, Finland*, 67.
- Tepe, H. (2003). *Değerler ve Değer Bilgisi. Bilgi ve Değer Sempozyum Bildirileri (Ed. S. Yalçın)*. Ankara: Vadi Yayınları.
- Tezcan, M. (1994). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Zirve Yayıncılık.
- Timur, S. (1972). *Türkiye'de Aile Yapısı*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Topçu, N. (2005). *Ahlak (Yayıma Hazırlayanlar: Ezel Erverdi, İsmail Kara)*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Topçuoğlu, A. (1999). *Üniversite Gençliğinin Değerleri*. Ankara: Vadi Yayınları.
- Turan, F. (2015). Ailede Bütünlük Duygusunun ve Eş Desteğinin Evlilikte Problem Çözme Becerisini Yordaması, Konya, 20.
- Türkdoğan, O. (1992). *"Türk Ailesinin Genel Yapısı", Sosyo Kültürel Değişme Sürecinde Türk Aile Yapısı*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları,1:47.
- Ural, S. (1999). Epistemolojik Açıdan Değerler ve Ahlak. *Doğu Batı*, 4:235.
- Yeşil, S. (2009). Kültürel Farklılıkların Yönetimi ve Alternatif Bir Strateji: Kültürel Zeka. *KMU İİFB Dergisi*, 11(16): 4.

EKLER

EK 1- ÖLÇEKLER

Kıymetli Katılımcı,

Elinizdeki ölçekler yürütmekte olduğumuz bilimsel bir araştırmaya aittir. Sizden sorulan sorulara içtenlikle cevap vermenizi ve size en uygun gelen seçeneğe (X) koyarak işaretleme yapmanızı rica ediyoruz. İsim belirtmenize gerek yoktur. Bilgiler yalnızca araştırma amaçlı kullanılacak olup başka hiçbir kişi veya kurum tarafından görülmeyecektir. Araştırmalarımızda kişisel bilgilerin korunması ve özel hayatın mahremiyetinin korunması esastır. Araştırmanın sağlıklı ve geçerli sonuçlara ulaşabilmesi için vereceğiniz cevapların samimi ve doğru olmasının çok büyük önemi bulunmaktadır. Bu aynı zamanda sizin bilime yapacağınız olumlu ve güçlü bir katkı olacaktır.

Değerli katkılarınız, içten, samimi yanıtlarınız ve ayırdığınız zaman için çok teşekkür ediyoruz.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının İmzası

Elif ŞAHİN

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Aile Danışmanlığı ve Eğitimi

Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1) Cinsiyetiniz :

Kadın () Erkek ()

2) Yaşınız :

3) Mesleğiniz :

Kamuda çalışıyorum ()

Özel Sektörde Çalışıyorum ()

4) Eğitim durumunuz:

Lise mezunu () Yüksekokul mezunu ()

Üniversite mezunu () Yüksek lisans mezunu () Doktora mezunu ()

5) Evlenme kararınız nasıl oldu?

Kendi seçimim, ailemin onayıyla ()

Görücü usulüyle, kendi kararım ()

Görücü usulüyle, ailemin kararıyla ()

Ailemin karşı çıkmasına rağmen evlendim ()

Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında ()

Diğer () -----

6) Kaç yıldır evlisiniz?

7) Nüfusa kayıtlı olduğunuz bölge/ülke ?

Marmara () Karadeniz () İç Anadolu () Ege () Akdeniz ()

Doğu Anadolu () Güney Doğu Anadolu () Yurt Dışı ()

8) Eşinizin nüfusa kayıtlı olduğunuz bölge/ülke ?

Marmara () Karadeniz () İç Anadolu () Ege () Akdeniz ()

Doğu Anadolu () Güney Doğu Anadolu () Yurt Dışı ()

9) Evlendiğinizde kaç yaşındaydınız?

10) Eşinizle aranızdaki yaş farkı nedir?

11) Erkek için ideal evlenme yaşı kaçtır?

12) Kadın için ideal evlenme yaşı kaçtır?

13) Kaç çocuğunuz var?

14) (Eğer çocuğunuz varsa) Çocuklarınızla kaliteli zaman geçirdiğinizi düşünür müsünüz?

Evet () Hayır ()

15) Ailenizin sosyoekonomik seviyesi nedir?

1.000-2500 TL () 2.500-5.000 TL () 5.000-7500 TL () 7500 TL ve üzeri ()

16) Eşinizle kültür çatışması yaşadığınızı düşünüyor musunuz?

Evet () Hayır ()

17) Sosyo-kültürel farklılıkların evlilikler üzerinde etkili olduğunu düşünür müsünüz?

Çok fazla etkili () Etkili () Çok az etkili ()

Her bir soruyu dikkatlice okuyunuz ve size en uygun seçeneği işaretleyiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum				Kesinlikle Katılıyorum				
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Eşler akrabalarına ayıracakları zaman konusunda hem fikir olmalıdırlar.	①	②	③	④	⑤				
2. Çocuk bakımında birinci derecede sorumlu annedir.	①	②	③	④	⑤				
3. Genç erkeklerin evlilik öncesi cinsel ilişki kurmasında sakınca görmüyorum.	①	②	③	④	⑤				
4. Aileler mutlaka çocuk sahibi olmalıdırlar.	①	②	③	④	⑤				
5. Zor zamanlarımda başvurulacak kişi öncelikle eşim olmalıdır.	①	②	③	④	⑤				
6. Evlenmek insanların hayatının en önemli önceliklerinden biridir.	①	②	③	④	⑤				
7. Aileler mevcut dinî ve manevî değerleri dikkate alarak yaşamlarını sürdürmelidirler.	①	②	③	④	⑤				
8. Ev kadını olmak da, çalışmak ve para kazanmak kadar tatmin edici bir şeydir.	①	②	③	④	⑤				
9. Evde son sözü baba söylemelidir.	①	②	③	④	⑤				
10. Tek bir ebeveyn ve çocuktan oluşan bir aile de olabilir.	①	②	③	④	⑤				
11. Kadınların ufak tefek kaçamakları hoş görülebilir.	①	②	③	④	⑤				
12. Eğer bir ülkede işsizlik varsa iş konusunda öncelik erkeklerin olmalıdır.	①	②	③	④	⑤				
13. Kadın dediğin kocanın tokadını sineye çekmelidir.	①	②	③	④	⑤				
14. Huzurevleri anne-babama benden daha iyi bakarlar.	①	②	③	④	⑤				
15. Bir çift boşanırsa çocukların anneleri ile yaşamaları daha uygundur.	①	②	③	④	⑤				
16. Evlilik dışı cinsel ilişki <i>kurulmamalıdır</i> .	①	②	③	④	⑤				
17. Ailenin en önemli görevi çocuk yetiştirmektir.	①	②	③	④	⑤				

18. Kendimi aileme "duygusal olarak fazla bağılı" hissetmem.	①	②	③	④	⑤
19. Eşlerin her biri diğerinin çıkarını kendi çıkarının önüne koymalıdır.	①	②	③	④	⑤
20. Modern koşullar ne olursa olsun, aile geleneksel yapısını sürdürmelidir.	①	②	③	④	⑤
21. Kadın dediğin evi çekip çevirir.	①	②	③	④	⑤
22. Eşler kendi kişisel kararlarını kendileri alabilirler.	①	②	③	④	⑤
23. Evlat edinme hakkı sadece evli olan çiftlere verilmelidir.	①	②	③	④	⑤
24. Evliliğin daha yüksek bir sosyal statüye ulaşmanın aracı olarak görülmesi bana yanlış geliyor.	①	②	③	④	⑤
25. Bazen evliliğin sürebilmesi için fiziksel güç kullanılabilir.	①	②	③	④	⑤
26. Eşimin anne-babasının bakımını üstlenmek istemem.	①	②	③	④	⑤
27. Çalışan bir anne de, çocuklarıyla çalışmayan bir anne kadar sıcak ve güvenli ilişkiler kurabilir.	①	②	③	④	⑤
28. Evli de olsa erkekler çapkınlık yapabilirler.	①	②	③	④	⑤
29. Bir çocuğun mutlu bir şekilde büyüebilmesi için, anne-babasının beraber olduğu bir eve ihtiyacı vardır.	①	②	③	④	⑤
30. Ailemin iyiliği için kendi mutluluğumu feda etmeye hazırım.	①	②	③	④	⑤
31. Çocuk sahibi çiftler mutsuz olsalar da evliliklerini sürdürmelidirler.	①	②	③	④	⑤
32. Ailenin geleneksel yapısının korunması için elimden geleni yaparım.	①	②	③	④	⑤
33. Kadınlar kocalarından önce eve dönmüş olmalıdırlar.	①	②	③	④	⑤
34. Aile ile ilgili kararlar tüm aile üyelerince ortak alınmalıdır.	①	②	③	④	⑤
35. Birlikte yaşamak için evlilik şart değil.	①	②	③	④	⑤
36. Erkeklerin ufak tefek kaçamakları hoş görülebilir.	①	②	③	④	⑤
37. Bir evlilik kişiler kadar ailelerin de evliliğidir.	①	②	③	④	⑤
38. Anne olmak bir kadının hayatını felç eder.	①	②	③	④	⑤

39. Kızların flört etmesi onların bireysel gelişimini destekler.	①	②	③	④	⑤
40. Çocuklar için yapılabilecek fedakârlığın sınırları vardır.	①	②	③	④	⑤
41. Evlilikte sevgi zorunlu değildir.	①	②	③	④	⑤
42. Günümüz koşullarının ortaya çıkardığı aile modeli beni endişelendiriyor.	①	②	③	④	⑤
43. Kadın, her zaman kocasına itaat etmelidir.	①	②	③	④	⑤
44. Evlilik boyunca aile büyüklerinin görüşü dikkate alınmalıdır.	①	②	③	④	⑤
45. Çocuklar küçükken anne işine ara vermeli veya yarı-zamanlı (part-time) çalışmalıdır.	①	②	③	④	⑤
46. Aile içindeki sorunlar eşleri ilgilendirir, başkalarını değil.	①	②	③	④	⑤
47. Ev hanımlarının yaşamlarını çekilmez buluyorum.	①	②	③	④	⑤
48. Çocuklar aile büyüklerinin olduğu ortamda daha iyi yetişirler	①	②	③	④	⑤
49. Ne olursa olsun evlilikler ömür boyu sürmeli.	①	②	③	④	⑤
50. Ülkemizde genel kabul gören aile değerleri olmalıdır.	①	②	③	④	⑤
51. Aile temelde ekonomik bir olgudur.	①	②	③	④	⑤
52. Bütün zamanını çocuklara ayıran anneler tükenmiş demektir.	①	②	③	④	⑤
53. Genç kızların evlilik öncesi cinsel ilişki kurmasında sakınca görmüyorum.	①	②	③	④	⑤
54. Çocuklar ailelerinden bağımsız yaşayabilecek şekilde yetiştirilmelidirler.	①	②	③	④	⑤
55. Evlilik modası geçmiş bir olgudur.	①	②	③	④	⑤
56. Birlikte yaşamak evlilik sorumluluklarına karşı uygun bir çözümdür.	①	②	③	④	⑤
57. Bir kadın, evlenmeden de çocuk sahibi olabilir.	①	②	③	④	⑤
58. Bir eş diğer eşi statü kaynağı olarak görmemelidir.	①	②	③	④	⑤
59. Eşler arasındaki sadakat kavramının içeriği günümüz koşullarında yeniden tanımlanmalıdır.	①	②	③	④	⑤

1. Ailenizde olup bitenleri etkileyebileceğiniz hissine ne derece sahipsiniz?

1 2 3 4 5 6 7

Çok sık

Nadiren veya hiçbir zaman

2. Bütün aile üyelerinin işbirliğini gerektiren bir şeyler yapmak zorunda olduğunuzda, o işin yapılabilmesine ilişkin duygularınız;

1 2 3 4 5 6 7

Kesinlikle yapılırdı

Kesinlikle yapılmazdı

3. Şimdiye kadar aile yaşamının;

1 2 3 4 5 6 7

Çok belirgin

Belirgin hedefleri ve

hedefleri,

amaçları olmamıştır

amaçları olmuştur

4. Aile kurallarının sizin için ne derece açık ve net olduğuna ilişkin hissettikleriniz?

1 2 3 4 5 6 7

Aile kuralları

Aile kuralları

benim için hiç

benim için

açık ve net

tamamen açık ve net değil

5. Aileniz zor bir sorunla yüz yüze geldiğinde, bir çözüm yolu bulma konusunda genellikle hissettikleriniz;

1 2 3 4 5 6 7

Aile içerisinde

Aile içerisinde çözüm

Çözüm bulmak

bulmak hemen her zaman

her zaman

tamamen açıktır.

zor ve karmaşıktır.

6. Aile yaşamınız size;

1 2 3 4 5 6 7

Tamamen monoton görünüyor.

Tamamen ilginçliklerle dolu görünüyor.

7. Gelecek beş yıl içerisinde (normal koşullarda) ailenizde neler olabileceğine ilişkin beklentileriniz?

1 2 3 4 5 6 7

Ailemin geleceğinin

Ailemin geleceği

ne olacağı konusunda

tamamen açık ve

fikrim yok

belirlidir

ÖZGEÇMİŞ

Elif ŞAHİN

Adres : Söğütlüçeşme Mah. Atatürk Cad. Tellikavak Sok. No:1 / 10

Küçükçekmece / İSTANBUL

E-Posta: inci_elif_dmrcn@hotmail.com

Psychologelif@gmail.com

A. EĞİTİM

Lisans

:İstanbul Ticaret Üniversitesi- (*Örgün Öğretim*)

3,35/4

Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü (Türkçe)

84,83 / 100

B. MESLEKİ DENEYİM

2016 – 2018 Küçükçekmece Belediyesi Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi

2018 – 2019 Özgün Çocuklar Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi

C. SERTİFİKALAR

Pedagojik Formasyon Eğitim Programı

Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi (05.01.2015)

Psikoloji Günleri Klinik Sempozyumu

İstanbul Üniversitesi (3-4.05.2012), İstanbul Ticaret Üniversitesi (26-27.04.2013)

Beykent Üniversitesi (10-11.05.2012)

Evlilik Okulu Eğitim Programı

İstanbul Ticaret Üniversitesi- Fatih Belediyesi (3-4 Kasım 2012)

Psikodrama ve Grup Terapileri Eğitim Programı

Psikodrama ve Grup Terapileri Derneği (2011-2012)

Denver II Gelişimsel Tarama Testi

Türk Psikologlar Derneği (2017)

Akademik alışmalar

:Lisans Bitirme Tezi

Müzikle Akademik Düzeyde İlgilenmek Depresyon ve Anksiyete Belirtilerini Azaltır mı? Konservatuar ve Psikoloji Bölümü Öğrencilerinin Karşılaştırılması.

